

ZA VSAKEGA KAJ – Ob semanjih dnevih se vsak drugi terek metliški Mestni trg spremeni v prizorišče trgovanja. Branjevske ponujajo kmečke pridelke, kramarji pa vse, od konfekcije, klobukov, kličastih predmetov in sodov do cekarjev in kuhinjskih, tako da vsak dobi kaj zase. (Foto: Bartelj)

ČRPALKA GRE V JAMO – Črpanje vode skozi vhodni vpadnik v rudniku Kanižarica poteka celo bolje, kot so pričakovali. Eno od potopnih črpalk, ki izčrpa dva kubika vode na minuto, so pripeljali do vhoda v jamo, kamor jo bodo spustili s skipno posodo.

MAJA FARMA BEKONOV – Delavci SGP Obnove iz Ljubljane se s svojimi kooperanti trudijo, da bi bila nova farma bekonov v Klinji vasi pri Kočevju dograjena v maju. Prve prašiče za to farmo bodo pripeljali iz Ihana. (Foto: F. Brus)

KRATKIH 45 DNI – Zdaj, ko je novomeški most dokončno opešal, pospešeno gradijo priključke za novi most v Ločni. V 45 dneh naj bi bilo delo opravljeno. Težave so še večje, ker je gradbišče tik najbolj prometne ceste. Posnetek je iz Žabje vasi. (Foto: J. Pavlin)

TREBNJE: DELEGATI SE ZA DRAŽJE

Na zasedanju zbora združenega dela in krajevni skupnosti občinske skupščine minuli četrtek so delegati sprejeli spremembo odloka o pokopaliških pristojbinah. Te pristojbine so se v glavnem podvojile, vendar je to podražitev šele po dveh letih. Drugod so postavili precej višje cene kot so sedaj v Trebnjem že zdavnaj prej. Zaradi stiske na nekaterih pokopališčih so delegati določili grobnem za izkop poglavljenih jam 450 dinarjev, medtem ko bo običajni izkop veljal 350 dinarjev. Za tekoče vzdrževanje pokopališča, odvoz smeti in uporabe vode so povzeli znesek na 30 dinarjev letno, za dvoprostorni grob pa 50 dinarjev.

Sejmišča

NOVO MESTO: Visoke cene pujskov še niso popustile, sicer pa je bilo naprodaj le 349 pujskov in 29 nad tri mesece starih prašičev. Prodanih je bilo skupno 225; pujski so veljali 700 do 900 din, od tri do šest mesecev stari prašiči pa 910 do 1.300 din.

BREŽICE: Sobotni sejem je bil spet dobro založen, saj je bilo naprodaj kar 617 prašičev, od tega le 26 starih nad tri mesece. Lastnika je menjalo 548 živali; pujski so bili po 40, starejši prašiči pa po 25 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Novo: volatonizirano gnojilo

Se zavedamo, kakšen uspeh dokazuje dejstvo, da zdaj ni treba nobenega kmetovalca več prepričevati o prednostih umetnih gnojil? Le še cena je tista, ki odloča o večji ali manjši porabi, in njo pa tudi hektarski donosi. V začetku marca smo in poljedelci najo pripravi, vabita jih zemlja in setev, še poprej pa se je treba izdelovalci umetnih gnojil pravijo, da so na spomladansko setev dobro pripravljene in da bodo v primeru, če kmetovalci ne bodo mogli dobiti zelenega gnojila, tega krivi posredniki, zadrževalci in kmetijski kombinati. Na voljo imajo različna kombinirana gnojila, taka z enakimi deleži vseh treh poglavitnih hranil, dušika, fosforja in kalija ter take z različnimi. Gnojila z enakimi odstotki hranil (12:12:12, 1:1:1 itd.) so primerna za spomladanske okopavine, ki jih gojimo z velikimi odmerki hlevskega gnojila ali pa jih nameravamo med rastjo dognojevati z dušičnim gnojilom (KAN).

V primeru pa, da nimamo namena gnojiti s hlevskim gnojem ali gnojilom, kar pa je na naših kmetijah bolj izjemno, je treba uporabljati taka kombinirana gnojila, ki vsebujejo večji delež kalija kot pa fosforja in dušika. Strokovnjaki posebej opozarjajo, da je treba posipati na travnike, ki jih ne gojimo s hlevskim gnojem, taka kombinirana gnojila, ki vsebujejo vsaj polovico več kalija kot fosforja. Taka in seveda tudi drugačna gnojila izdeluje obe tovarni, ki oskrbujeta slovenski trg, Ruše in Kutina.

Kot zelo uspešno novo umetno gnojilo so začeli zelo hvaliti volatonizirano gnojilo NPK 13:10:10. Njegova prednost je v talne škodljivce: strune, ogrce, sovke, rovkve, muhe na vrtninah in še nekatere podtalne sovražnike. Odveč je poudarjati, kaj lahko tako gnojilo pomeni, denimo, za pridelovalce krompirja, zlasti če pridelujejo gomolje za industrijsko predelavo. Tisti, ki ga vozijo v mirenstvo tovarno, to že dobro vedo.

Kanižarica: tretjina vode izčrpana

Prejšnji teden so delavci Geološkega zavoda iz Ljubljane končno po več kot mesecu dni zamude začeli v Kanižarici vrtati okoli 290 metrov globok vodnjak, skozi katerega bodo s posebno potopno črpalko v kratkem času iz zlate jame izčrpali vodo.

Čprav so začeli vrtati vodnjak z veliko zamudo, objubljujejo, da bo delo končano v drugi polovici marca. Še vedno pa niso v Kanižarico dobili posebne potopne črpalke, ki bo izčrpala 5 kubikov vode na minuto. Najprej so računali, da bodo konec februarja že začeli črpati, sedaj pa je jasno, da se bo črpanje skozi vodnjak, če bo vse potekalo v redu, lahko začelo šele konec aprila. Črpanje skozi vhodni vpadnik s črpalkami manjših kapacitet pa poteka celo bolje, kot so pričakovali, čeprav je črpalki, ki je delala na koti plus 40, pregorel motor in so jo morali poslati v popravilo v Nemčijo.

Voda je izčrpana do kote minus 53. Direktor kanižarskega rudnika inž. Vladimir Breznik je povedal, da so do sedaj izčrpali okoli 145.000 kubičnih metrov ali eno tretjino vode, ki je zalila jamo. Po višini je sicer izčrpane že več kot pol jame, vendar je največ odprtih jamskih prostorov in tako tudi največ vode v globlini od kote minus 40 do minus

80. Sedaj dela v jami v treh izmenah okrog 50 ljudi, ki v glavnem dvigujejo zrúške, jih čistijo in na novo podpirajo.

Za prvi del sanacije rudnika, za zapiranje vdornega mesta vode in črpanje, so bila sredstva zagotovljena, na sestanku s komitejem za energetiko, ki bo v kratkem, pa bodo določili, iz katerih sredstev bo financirana nadaljnja sanacija rudnika.

Za kanižarsko opekarno, ki dela s precejšnjo izgubo, delajo sanacijski program, ki mora biti končan do srede marca. Že sedaj je jasno, da bodo proizvodno opečnih izdelkov še letos opustili, povečali pa proizvodnjo in program pri izdelavi betonskih izdelkov, kot so betonski bloki, betonske cevi, uvesti nameravajo nov izdelek – stropne plošče. Da bi vse to lahko dosegli, bodo pokrili celo pisto, kjer izdelujejo sedaj betonske izdelke, pri tem pa so zelo odvisni od vremenskih razmer. S streho oziroma halo bo teh navščetnosti konec.

A. BARTEJL

Vrtanje vodnjaka v Kanižarici

Hlev da, hiša ne

Že od Latincev sem pravimo, da je zgodovina učiteljica življenja. Kolikokrat je kmeta poučila, kako malo lahko pričakujejo od drugih in da

Vsak začetek je težak in zlasti pri uvajanju te novosti težav ne bo manjkalo, toda velja – začeti, upoštevati besede, zapisane na začetku.

M. LEGAN

OB SKLEPNIH RAČUNIH:
– Ugotavljam, da smo kar dobro gospodarili. Povečali smo bruto proizvod za deset milijonov dinarjev, izgubo pa samo za pet milijonov dinarjev...

(Marjan Bregar)

PROSTO DELOVNO MESTO

TGO „GORENJE“, VELENJE, TOZD Servis in Maloprodaja, komisija za medsebojna razmerja

objavlja prosto delovno mesto

VODJE SERVISA V NOVEM MESTU.

- POGOJI:**
1. Elektrotehnik
  2. Odslužen vojaški rok
  3. Vozniško dovoljenje B kategorije
  4. Najmanj 5 let prakse
  5. Kandidat mora biti politično in moralno neoporečen
  6. Poskusno delo 90 dni
  7. Stanovanja ni
- Kandidat naj pošlje prošnjo s kratkim življenjepisom na Kadrovsko operativno TGO „Gorenje“, Velenje, v 10 dneh po dnevu objave.

RAZPISNA KOMISIJA ZDRAVSTVENE ŠOLE V NOVEM MESTU

OBJAVLJA prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE

- Pogoj:**
- višja izobrazba ekonomske smeri in 2 leti prakse v računovodstvu
  - srednja izobrazba ekonomske smeri in 5 let prakse v računovodstvu
- Kandidate prosimo, da v 15 dneh po dnevu objave pošljejo vloge razpisni komisiji Zdravstvene šole v Novem mestu, Ulica talcev 3a.

KZ „KRKA“, NOVO MESTO poslovalnica MIRNA PEČ

IMA NA ZALOGI traktorske kabine za vse vrste traktorjev ter peči za centralno kurjavo. Na zalogi ima bogato izbiro lahke in težke kmetijske mehanizacije. Priporočamo se za obisk!

PROSTO DELOVNO MESTO

DONIT – kemična industrija, Medvode n.sol.o. TOZD Pletilnica Sodražica, n.sub.o. 61317 SODRAŽICA

OBJAVLJA prosto delovno mesto

REZKALCA

- Pogoj:**
- poklicna šola
  - 1 leto delovnih izkušenj
  - odslužen vojaški rok

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošno-kadrovski oddelek TOZD 15 dni po objavi prostega delovnega mesta.

labod

SREDNJEROČNI PLAN RAZVOJA V LABODU

Pogled na šivalnico v tozdu Libna v Krškem

Prvo leto srednjeročnega plana razvoja podjetja Labod so predvidevali 2177 zaposlenih; dohodek naj bi znašal 14 milijonov dinarjev, izvoz pa 10 milijonov dolarjev bruto.

V prvem letu srednjeročnega plana je doseženi dohodek znašal 98,3 odstotka. Bruto izvoz je dosegel 10.300.000 dolarjev, to je 103 odstotke ali 32,4 odstotka več kot leto prej; 97,2 odstotka je znašal izvoz na konvertibilno področje, le 2,8 odstotka pa na klirinško področje. To je bila doseženo le z 89,9 odstotka predvidenega števila zaposlenih. Predvideno število delavcev se je zmanjšalo zaradi prenizke ponudbe delovne sile predvsem v tozdih Temenica v Trebnjem in Tip-top v Ljubljani, kjer so uvedli tudi enozemsko delo.

Dohodek na delavca je znašal v letu 1976 70.438.— dinarjev. Neto osebni dohodki na delavca znašajo povprečno 3.063 dinarjev, kar je le za 8,57 odstotka več kot v letu 1975.

Zaradi povečanih stroškov pogodbenih in zakonskih obveznosti za preko 11 odstotkov, na kar delovni kolektiv ni mogel neposredno vplivati, je znašal ostanek dohodka za sklade in obveznosti po samoupravnih sporazumih le 64 odstotkov od planiranih.

Proizvedli so 3.424.000 moških srajc in ženskih bluz. 51 odstotkov teh količin je bilo namenjeno za izvoz.

V prvem letu srednjeročnega plana je imel labod veliko in odgovorno nalogo pri sanaciji priključenega dela tovarne Tip-top v Ljubljani z enoto v Idriji, ki zaposluje 360 delavcev, in TOZD Temenica v Trebnjem, ki zaposluje 168 delavcev. Obe temeljni organizaciji proizvajata moške in ženske obleke, plašče in druga vrhinja oblačila.

Sanacija Tip-topa, ki jo je delovni kolektiv Laboda sprejel kot solidarnostni pristop k reševanju problemov proizvajalcev konfekcije, je bila še toliko težja in odgovornejša naloga, ker je šlo za uvedbo novega tehnološkega programa vrhnjih oblačil in ker je bila delovna organizacija Tip-topa več kot 7 let v sanacijski agoniji. Ko so že vsi obupali nad sanacijo in ko je na vrata že trkala prisilna likvidacija, je Labod prevzel obveznost sanacije in jo uspešno izvajal.

Zaradi posledic in bremen iz prejšnjega obdobja je TOZD Tip-top sicer zaključil poslovno leto 1976 s 640.000 dinarji izgube, vendar jo bo kril z lastnimi skladi. Temeljni organizaciji Temenica v Trebnjem pa je ob

velikem varčevanju tudi na račun nekoliko nižjih osebnih dohodkov uspelo zaključiti poslovno leto 1976 z 1.152.000 din ostanka dohodka.

Kljub tako uspešno opravljeni nalogi se v Labodu zavedajo, da morajo kolektivi obeh tozdov še bolj poprijeti za delo, da bi dosegli rezultate, ki jih je dosegla najuspešnejša Labodova temeljna organizacija združenega dela „Delta“ iz Ptujja v letu 1976; le-ta je dosegla 104 odstotke povprečne norme in 102 odstotka letnega plana proizvodnje. Pri tem je znašal pri enako vrednotenem delu po enakem načelu za enako količino in kvaliteto dela ostanek dohodka 5.229.000 dinarjev.

Za dosego zastavljenega cilja po programu, ko je Labod razširil svojo dejavnost na vrhinja oblačila, je odprl konzorcij Center mode v Ljubljani. Ta center lahko smatramo za vez med proizvodnjo in trgovino pri zadovoljevanju potreb potrošnika, vključno z izdelavo oblek po meri. V konzorciju sodelujejo že: Almiraj Radovljica, Vezanine Bled, Šešir Škofja Loka, Svilanit Kamnik, Univerzale Domžale, Ideal Nova Gorica in Labod Novo mesto, ki tudi zstopa ustanoviteljice proti tretjim osebam. Ustanoviteljice so se dogovorile, da bodo sode-

lovale pri kreiranju, modeliranju in oblikovanju konfekcijskih izdelkov, da bi nudile potrošnikom pomoč prek trgovske mreže in lastnega razstavno-prodajnega paviljona. Tako naj bi razstavno-prodajni paviljon služil tudi neposrednemu testiranju tržišča, obveščanju potrošnikov, neposredni prodaji in nudenju maloserijske proizvodnje ustanoviteljic.

TOZD Laboda so se s samoupravnim sporazumom o združitvi tudi dogovorile, da bodo z združenimi sredstvi in sredstvi, ki jih bodo posamezne TOZD dobile iz drugih virov, najprej financirale usposobitev in kompletiranje vseh tozdov do enotne tehnične ravni. Sem sodijo tudi ustrezni poslovni prostori.

V letu 1976 so stekle že vse priprave za gradnjo novih proizvodno-skladišnih prostorov v tozdu Libna v Krškem v velikosti 2.300 kvadratnih metrov. V letu 1977 bodo pričeli graditi. To je zadnja večja gradbena investicija planiranega razvoja do leta 1980.

Do sedaj je moral Labod skrbeti predvsem za modernizacijo, nabavo novih strojev in druge opreme pretežno iz lastnih sredstev. Zato so se pričela vlaganja v družbeni standard sorazmerno pozno. Včasih se celo

Kviz znanja 1976

Labodov počitniški dom v Bašanih pri Savudriji

vsiljuje vprašanje, kaj je bolj nujno, ali dati poudarek strojem ali ljudem, ki predstavljajo 72 odstotkov od skupnih stroškov poslovanja Laboda. Sorazmerno velik del sredstev so vložili v gradnjo zdravstvene postaje v Ločni, posvečajo pa potrebno pozornost tudi ljudem, s tem da jim pomagajo kriti stroške za prevoz na delo in z dela, da jim nudijo topli obrok in skrbijo za stanovanjsko izgradnjo.

Ne zanemarjajo osebnega dohodka in ostalih ter se dobro zavedajo, da je eden izmed pogojev za uspešno delo tudi možnost za rekreacijo, pa ne samo za tisto na letnem oddihu. Delavec potrebuje tudi mesečno in tedensko rekreacijo. Rekreacijski center v Sromljah pri Krškem naj bi služil delavcem in njihovim družinskiim članom za enodnevno rekreacijo: Svojim delavcem omogoča Labod letovanje v Bašani pri Savudriji v lastnem počitniškem domu z 18 ležišči. V gradnji pa je počitniško naselje na Malem Lošinju, kjer bo Labod zgradil

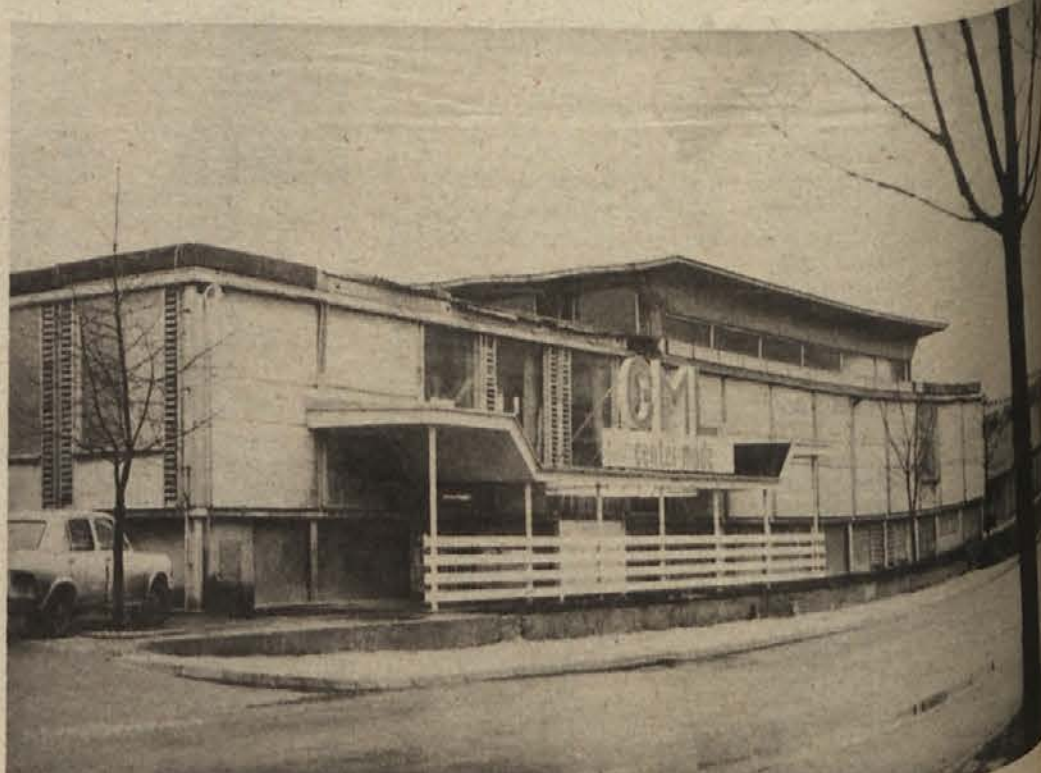
25 hišic s skupno 150 ležišči. Od planiranih zmogljivosti je sedaj usposobljenih za uporabo 42 ležišč.

Med dejavnosti Laboda so tudi Kviz znanja, ki je bil leta 1976 v Ptujju. To je sporna kulturna prireditev. Tekmovalci so se pomerili v znanju iz različnih območij, spoznavanja lastne in delegatskega sistema v upravnih družbi. Uspehi in priznanje delavcev predvsem na področju delegatskega sistema priča, da so Labodovi delavci dobro seznanjeni s temeljnimi razvojem naše samoupravne socialistične družbe. Prvo mesto je zasedla ekipa tozda Libna iz Krškega z 52 točkami. V letošnji tudi organizator Kviza znanja 1977. Pričakujejo, da bo udeležba tekmovalcev še večja.

Labodovi delavci so dokazali, da človek tudi kljub delu najde dovolj časa za aktivno življenje, ki ga bogatijo in menitijo, mu krepijo telo, duha in pripomorejo, da v rastu premaguje težave.

Proizvodni prostori tozda Tip-top v Ljubljani

Center Mode v Ljubljani

PROSTA DELOVNA MESTA

IGM SAVA KRŠKO
odbor za medsebojna razmerja

razglašča prosti delovni mesti:

1. DELOVODJA v DE gazo in cementne Drnovo

Pogoji:
a) VK, KV, SVK ali SKV delavec
b) najmanj 3 leta delovnih izkušenj
c) nadpovprečne organizacijske sposobnosti

2. UPRAVLJAČ NAKLADALNIKA

Pogoji:
a) KV mehanik ali osemletka s tečajem za upravljanje nakladalnika,
b) zanesljivost v odnosu do dragega delovnega sredstva
Poskusno delo traja 3 mesece. Kandidati morajo imeti urejeno vojaščino.
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razglašča na naslov: IGM SAVA, KRŠKO, Gasilska 4.

JUBILEJNO LETO - LETO KVALITETE

Razvoju Plave lagune v Poreču so botrovali ugodna naravna lega, mediteransko okolje, številne lagune in otočki. Poleg naravnih lepote je znala prisluhniti potrebam modernega turizma. Turistično ponudbo kompletira združena s trgovino, poljedelstvom, vinogradništvom in ribolovom.

„Lagunaši“ pravijo, da je 10 dobrih razlogov, zaradi katerih je vredno vsaj nekaj dni dopusta preživeti pri njih. Poreč je dobro povezan s svojim naravnim zaledjem. Možnost bivanja je raznolika. V Plavi laguni so na razpolago hoteli, vile, bungalovi, avtociampi, zasebne sobe in apartmaji. Poleg tega imajo gosti na razpolago številne športne objekte za aktivno rekreacijo.

Plava laguna nudi posebne ugodnosti za bivanje sindikalnim organizacijam v delovnih organizacijah, upokojujencem, šolski in predšolski mladini z organizacijo šol v naravi. Do domačih gostov je imela Plava laguna vedno ustrezen odnos. To dokazuje, da nameravajo v letošnjem letu imeti že 30 odstotkov domačih gostov.

Novo mesto je zelo povezano z imenom Plava laguna prek Splošnega gradbenega podjetja Pionir, ki je postavilo številne objekte v Plavi laguni.

Naj končamo z mislijo predsednika občinske skupščine Poreč tov. Kočeta Oresta: „V dvajsetih letih delovanja je Plava laguna zrasla v močan kolektiv, ki je z znanjem izkoristil številne ugodnosti naše lepe Porečine. Danes to veliko sestavljeno delovno organizacijo ne karakterizirajo samo skladni in moderni hoteli in drugi spremljajoči objekti, ampak predvsem šolani in pridni ljudje. Plava laguna je vedno bila in bo, o čemer sem prepričan, tudi ostala oporna točka vsesplošnega razvoja naše občine. Ona je obogatila turizem v Istri in v vsej naši deželi, ki je izlatno nudila tradicionalno gostoljubnost in je dostojno predstavljala samoupravno socialistično Jugoslavijo pred številnimi gosti iz celega sveta...“

VOZNIKI!

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJOM. ZUNANJ IN NOTRANJJI PREMAZ Z „VALVOLINE TECTYL“ VAM OPRAVI
PETER PERDEC
AVTOMEHANIKA
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER

PROSTO DELOVNO MESTO

Tovarna celuloze in papirja „DJURO SALAJ“
Krško,

objavlja
prosti delovni mesti

1. ŠEFA PRAVNE SLUŽBE 2. REFERENTA OBRAMBNIH PRIPRAV

Kandidati za objavljeni delovni mesti morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje pogoje:

- Pod tč. 1)
– visoka strokovna izobrazba pravne smeri z vsaj nekaj leti prakse v gospodarstvu
– moralno-politična neoporečnost
Pod tč. 2)
– najmanj srednja strokovna izobrazba ali njej enaka ustrezna vojaška strokovna izobrazba in tri leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih
– moralno-politična neoporečnost
– poskusno delo 90 dni.
Ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela sprejema kadrovska služba podjetja 15 dni po objavi.

VINOAGRARIA

GORICA (ITALIJA) NA TRAVNIKU 6

nudi VSE ZA VRTNARSTVO, KLETARSTVO, CVETLIČARSTVO kot: semena, pletenke, škropilnice vseh vrst, kemikalije in orodje za kletarstvo, sode itd. Na prodaj tudi KMETIJSKI STROJI.

**MICHELUS
MARINO**
IMPORT EXPORT

GORICA, UL. DON BOSCO 104 – tel. 819-41

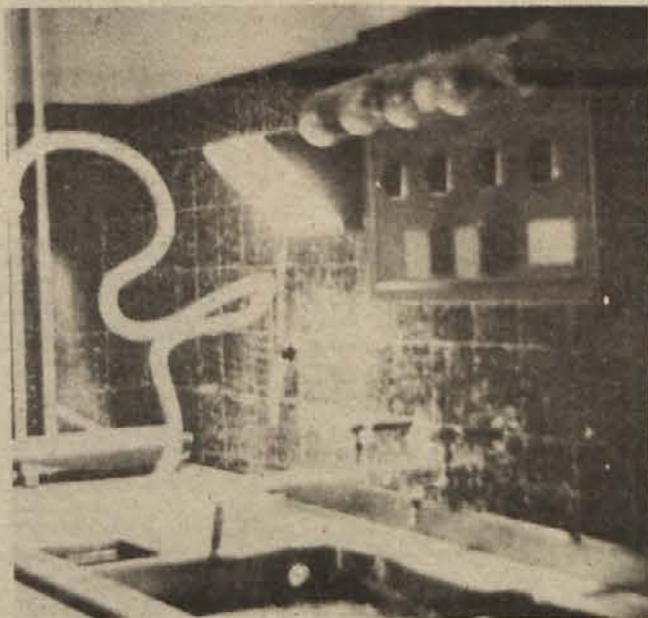
Nudi po najkonkurenčnejših cenah:

- motorne žage JOBUI,
- molzne stroje,
- stroje za obračanje in nakladanje sena ter še druge velike in male kmetijske stroje.

Prodajamo tudi rabljene traktorje po zelo ugodnih cenah in s 6-mesečno garancijo.

tisti
hip

SVETLOBNA KAČA – Drago Peterlin iz Novega mesta je fotografijo, ki jo tokrat objavljamo, prinesel v uredništvo pred nekaj meseci. Morda je že pozabil nanjo, a važno je, da je mi nismo ter da je redno šla v vsakotedenski pretres, katero od poslanih fotografij objaviti. Za objavo njegove fotografije smo se odločili, ker je po svoje prav zanimiva in je nastala v dokaj nenavadnih pogojih. Peterlin je odprl zaslono in blokiral zaklop na aparatu, tako da je svetloba prihajala na film nekaj minut. To je bilo potrebno, če je hotel v skromno osvetljeni fotografski temnici narediti posnetek. Nenavadna svetla kača je nastala, ko je s svetilko ali kakim drugim virom svetlobe zarisal po zraku.

„LABOD“, tovarna oblačil
NOVO MESTO

Komisija za kadre in delovna razmerja pri delovni skupnosti skupnih služb

OBJAVLJA
naslednji prosti delovni mesti:

1. VODJA FINANCIRANJA

Pogoji:
– visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in 4 oziroma 6 let prakse na podobnih delovnih mestih v finančno-računovodski službi
– družbeno-politična neoporečnost.
Kandidatu nudimo dvoipolobno stanovanje

2. FINANČNI KONTROLOR

Pogoji:
– višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri in 4 oziroma 6 let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih v finančno-računovodski službi
Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo kadrovske službi DSSS LABOD, Novo mesto. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

KOMUNALNO IN GRADBENO PODJETJE „NOVOGRAD“, NOVO MESTO, n. sub. o

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

– v TOZD Vodovod in kanalizacija:

1. VODJA ODDELKA KANALIZACIJA
2. DELOVODJA V ODDELKU KANALIZACIJA
3. VK VZDRŽEVALEC
4. KV VZDRŽEVALEC
5. PK VZDRŽEVALEC

– v TOZD Gradbeništvo in stranski obrati:

6. več kvalificiranih zidarjev
7. več kvalificiranih tesarjev
8. več nekvalificiranih delavcev v gradbeništvu

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo objavljenih delovnih mest zahteva:

- pod 1: gradbeni ali strojni tehnik ali sorodnih strok ter 5 let delovnih izkušenj;
pod 2: delovodska šola strojne smeri ali VK ali KV instalater ali ključavničar ter 3 leta delovnih izkušenj;
pod 3: vodovodni instalater ali strojni ključavničar ali sorodni poklici ter 3 leta delovnih izkušenj;
pod 4: vodovodni instalater ali strojni ključavničar ali sorodni poklici ter 1 leto delovnih izkušenj;
pod 5: priučen vodovodni ali gradbeni delavec ter najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj;
pod 6: in 7 poklicna šola ustrezne stroke.
Kandidati za objavljena delovna mesta lahko vložijo prijave v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Komunalno in gradbeno podjetje Novograd, Novo mesto, kadrovska služba, Cesta komandanta Staneta 2.

PUSNAR ENZO

Import-Export
FARRA D'ISONZO

Gorica (Italija)
Tel. 888-025

Zastopstva podjetij
MAB „AGRIFULL“
in drugih

- Motokultivatorji od 5 – 18 KS
- Traktorji in goseničarji od 21 – 90 KS
- Preše za seno in grozdje
- Mreže proti toči
- Gume „GOODYEAR“ za traktorje in avtomobile

REZERVNI DELI
SERVISNA SLUŽBA
UGODNE CENE

PO SVETU OKO

SPOZNAVAJ DOMOVNO

– Prebivalci malega avstralskega mesta St. Arnaud so se začeli čuditi, ko so prišli v mesto dardi in začeli graditi policijsko postajo za 27 milijev, parkirišče za 50 avtomobilov in podobno, mestu pa prebivalci nepotrebno „zgradili“ je“. Molčali so prav tako, ko molčala trojica mestnih svetnikov. Nenavadna uganka se je končala, ko je minister prišel na mesto in odprel nove prostore. Razvil je, da je bila zgradba namenjena pritiskinami namernim predmestju St. Alban v Melburnu, ne pa 270 kilometrov daljenemu St. Arnaudu.

ZIMSKA TRAVA

– Nekatere so brite glave, imajo denarja, zato si izmišljajo nove stvari. Zadnje časa so navdušeni nad travo. Nekatere taktik jo ima v stanovanju, pa bodo imeli travo lahko v vsi ljubitelji trave ali krasne muenchenska trvdka je sistem, ki omogoča rast v regalih. V osmih dneh zraste 30 cm.

ČLOVEKOLJUBI

– mraz, ki je nedolgo tega Američane, so znali napraviti prav po ameriško tudi iz tisti. Nekateri lastniki stanovskih blokov so uknili celo gretje in dotok tople vode, katera stanovanja, da so znebili neljubih stanovnikov lahko dvignili ceno novim.

NEUTRUDNI

– mrzlem mestu Casper imajo voljo tudi savno. Njihovo je takole pojasnil koristo finske naprave: „Naše fagašenju požarov zunaj na denemo v savno, jih odlo in že so spet udarni za Po besedah vrliga gasilca so casperski gasilci uspeli li problem hibernacije, če zdaj visoka vesoljska tehnika ne zmore.

Miki Muster
Janez Trnovc

Ko sta žival odra in ran dejal: „Čudno mravljah pač,“ je z mravljami hrani, jen z njihovim duhom, bo maral.“ Tako je mu je Bojan poudaril mesa, ga je sicer tako no povohal.

Polovičarstvo se maščuje

V delovnih kolektivih, kjer ne predvidevajo stanovanjske graditve, škodujejo predvsem sebi

V poldrugem mesecu morajo vse delovne organizacije pripraviti srednjeročne programe stanovanjske graditve in dokončati delo, ki so ga odlagale več kot dve leti. Komite občinske konference ZK v Brežicah, ki je na zadnji seji obravnavala stanovanjsko problematiko, zahteva, naj se kolektivni lotijo te naloge brez izgovorov in brez zavlačevanja.

Brez stanovanj ni mogoče pričakovati boljše strokovne zasedbe v gospodarstvu in drugod. Ni dovolj, če v tozidih rešujejo stanovanjske prošnje oziroma kreditne vloge zaposlenih. Stanovanja bi morali graditi tudi za kadre, ki jih nujno potrebujejo, za tiste, ki jih štipendirajo. Na koga se bodo potem izgovarjali, če bodo štipendisti po končanem študiju odhajali drugam?

Kadrovska politika brez stanovanj je polovičarska in ne zagotavlja hitrejšega napredka. Nekatere delovne organizacije sploh nimajo družbenih stanovanj, ker so ves denar usmerjale v individualno gradnjo. Tozdi z več kot 200 zaposlenimi imajo

komaj po enega ali pa celo nimajo nobenega delavca z visoko izobrazbo. Pretehtati bodo morali, če jim to zadostuje, če morda le ne bi bilo dobro, da si nekoliko kadrovske opomorejo, sicer se lahko zgodi, da bodo le preveč odvisni od matičnih podjetij zunaj občine, kjer so tako dolžni misliti tudi zanje.

Človek kar osupne, ko vidi, da „Beti“ v Dobovi nima niti enega stanovanja, „Jutranjka“ v Brežicah eno lastno in dve solidarnostni, tozdi IMV v Brežicah eno lastno, eno občinsko in štiri solidarnostna stanovanja, Prevov Brežice pa eno lastno, štiri

občinska, tri solidarnostna ter dve stanovanji za mlade družine. V omenjenih delovnih organizacijah je veliko zaposlenih, zato bi bilo vendarle pričakovati tudi več družbenih stanovanj. Pa ne samo to, tudi s pravniki o delitvi sredstev in dodeljevanju stanovanj ponekod predolgo čakajo.

J. TEPPEY

V POSAVJU SKUPNA SEJA ZK IN SINDIKATA

Medobčinski svet ZKS Posavje in medobčinski svet Zveze sindikatov bosta danes v prisotnosti predsednikov drugih medobčinskih organov obravnavala informacijo o delu sodišča združenega dela v Brežicah in informacijo o delu in problemih, ki jih je v svojem poročilu nakazal družbeni pravobranilec samoupravljanja za tri posavske občine.

IZGUBE V KOLEKTIVIH

Iz podatkov, ki knjigovodsko niso do kraja razčiščeni, smo pri občinskem svetu zveze sindikatov v Brežicah izvedeli, da imajo večje izgube štiri delovne organizacije: IMV, splošna bolnišnica, Dekorles in Opekarna. V bolnišnici je ta izguba 2 milijona dinarjev, pri Dekorlesu prav tako 2 milijona, v Opekarni 1,5 milijona, v tozdu IMV pa je izguba največja in jo cenijo na 20 milijonov din.

SPREMEMBA JE POTREBNA

Upravne odbore občinskih skladov v Brežicah bodo zamenjali, ker sedanji niso bili ustanovljeni po delegatskem načelu. S tem želijo doseči večji vpliv občanov iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij na razpolaganje s sredstvi, dokler bodo skladi še obstajali.

ZBORI ŽENSK

Na priporočilo občinske konference SZDL se bodo ženske v brežiški občini srečevale za praznik na delovnih zboreh. Na dnevnem redu bodo problemi ženske enakopravnosti v praksi. Na njih bodo osvetlile probleme otroškega varstva, družbene prehrane, zaposlovanja žensk in podobno.

LOVSKI PEVSKI ZBOR GLOBOKO. Ustanovili so ga pred štirimi leti. Vsako leto ima do dvanajst nastopov. Zbor ima 25 pevcev in je pobudnik srečanjskih lovskega pevskih zborov v Sloveniji od vsega začetka, ko je bila pevka revija v Globokem. Letos bo šel na srečanje v Sodražico pri Ribnici. Plod skupnih nastopov je ustanavljanje novih lovskega pevskih zborov in zdaj zanje že pripravljajo izdajo pesmarice. (Foto: Jožica Teppey)

Novo v Brežicah

AMATERSKI SLIKARKI V MUZEJU - Jutri bodo v Posavskem muzeju odprli razstavo slikarskih del Dominike Pečarevič in Katarine Plemelj. S to razstavo se muzej pridružuje praznovanju dneva žena, osmega marca. Nanjo posebej vabi ženske kolektive.

SPREJEM PRI PREDSEDNIKU - Predsednik občinske skupščine Brežice Franc Skinder je 1. marca priredil sprejem za tiste starešine teritorialnih enot, ki so lani dobili pohvale poveljnika glavnega štaba Slovenije in komandanta štaba za zahodno štajersko cono.

PRESKRBA NE SME ZAŠEPATI - Svet za ljudsko obrambo je pred dnevi obravnaval načrte partizanskih baz v občini, ki naj zagotovijo uspešno preskrbo za oborožene sile in za civilno prebivalstvo v primeru, če bi izbruhnila vojna. Predsedniki svetov krajevnih skupnosti in predsedniki odborov za splošni ljudski

odpor so se seznanili s problematiko partizanskih baz na seminarju, ki so ga imeli v ponedeljek, 28. februarja v Brežicah.

VEŽICE BODO - Komunalno in obrtno podjetje bo pri Regionu naročilo glavni projekt za mrliške vežice na brežiškem pokopališču. Tedaj bo znan predračun in bo lahko stekla razprava o financiranju. Denar za vežice bodo delno prispevali krajanje krajevnih skupnosti Brežice, Sentlenuart in Bukošku. Te skupnosti imajo 1792 gospodinjstev in 5820 prebivalcev. Tudi na Čatežu imajo zelo omejen prostor za pokope, zato bodo razmislili, če se ne bi že zdaj začeli dogovarjati za reševanje teh problemov z Brežicami. Predstavnik njihove krajevnice skupnosti je pred dnevi že sodeloval na razgovoru o gradnji mrliških vežic skupaj s predstavniki Brežic, Bukoške in Sentlenuarta. Ob tej priložnosti je projektant inž. Filipčič z Regiona obrazložil idejni načrt.

Kmetje se zbirajo

Zanimanje za sekcije

Javna razprava o kmetijstvu je razgibala občane v vseh krajevnih skupnostih razen v brežiški, kjer ni kmetov. Predloge, ki jih dajejo na zboreh, bo obravnaval svet za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu pri občinski konferenci SZDL. Sledila bo problemska konferenca o kmetijstvu kot zaključek javne razprave.

Povsod, kjer tečejo razprave, ustanavljajo pri krajevnih odborih Socialistične zveze sekcije za kmetijstvo. Ponekod so jih imeli že prej in jih zdaj oživljajo, drugod pa jih snujejo na novo. Razprave so najprej stekle v Pišecah, na Veliki Dolini, v Mrzlavi vasi, v Kapelah, v Zakotu in Bukošku, Sentlenuartu, na Bizeljskem, pred dnevi pa še v Cerkljah, Krški vasi, Globokem, Dobovi, Artičah, Sromljah, Skopih, na Čatežu in v Pečicah.

S posebnim zanimanjem se vključujejo vanje kooperanti, ki bistvo združevanja sredstev, dela in zemlje večinoma pravilno pojmujejo in s tem zanikajo natolcevanje o novi kolektivizaciji. Kmetje se z zanimanjem vključujejo v razpravo, saj čutijo, da je preobrazba vasi nujna, da je treba nekaj ukreniti, da je zato nujno medsebojno povezovanje, pa tudi povezovanje s kmetijskimi delovnimi organizacijami, ki bodo načrtovale nadaljnjo usmeritev in razvoj. Želja po večjem pridelku hrane, po sodobnejšem in racionalnejšem obdelovanju zemlje zahteva spremenjene odnose in vlogo kmeta v družbi, v kateri bo deležen večje socialne varnosti.

Povsod, kjer tečejo razprave, ustanavljajo pri krajevnih odborih Socialistične zveze sekcije za kmetijstvo. Ponekod so jih imeli že prej in jih zdaj oživljajo, drugod pa jih snujejo na novo. Razprave so najprej stekle v Pišecah, na Veliki Dolini, v Mrzlavi vasi, v Kapelah, v Zakotu in Bukošku, Sentlenuartu, na Bizeljskem, pred dnevi pa še v Cerkljah, Krški vasi, Globokem, Dobovi, Artičah, Sromljah, Skopih, na Čatežu in v Pečicah.

OTROŠKO VESELJE. Pisanega pustnega sprevoda po Brežicah se je minuli teden udeležilo izredno veliko otrok. V osnovni šoli so jih med rajanjem pogostili s krofi in čajem. (Foto: J. Teppey)

Hrup in neprijeten vonj iz Celuloze vznemirila občane

Nova tovarna celuloze v Krškem je v poskusnem zagonu od 24. januarja naprej. Četudi je ob novi tehnologiji še nekaj manjših problemov, je proizvodnja že „utečena“, oziroma so že vzpostavili „tehnološko kontinuiteto“. Ob tem pa so bili v zadnjem času vse pogostejši glasovi proti vrsti „zunanjih vplivov“ na okolico tovarne, na hrup in onečiščenje zraka. Pisma s protesti so prihajala tudi na občinsko konferenco SZDL, zato smo bili na njeno pobudo minuli teden v tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ pričeli pogovoru, ki je prinesel vrsto pojasnil o sedanjih razmerah in naporih, da tako stanje odpravijo.

„Razburjenje občanov je bilo in je še povsem upravičeno,“ je v uvodu dejal generalni direktor tovarne Janez Rošker, „tudi zato, ker smo že pri načrtovanju te naložbe obetali bistveno manjše onesnaževanje okolja!“

Ta obet seveda „drži“ še danes in so ga delno tudi že uresničili. Tako smo izvedeli, da se je bistveno zmanjšalo onesnaževanje rečne vode v Savi in da je magnetni postopek,

ki je zamenjal sulfidnega, močno zmanjšal tudi odstotek žveplovega dvokisa v zraku.

Krajanje Krškega so se povsem upravičeno pritoževali tudi zaradi naraščajočega hrupa, ki so ga povzročale para in vakuumske črpalke. Slednjega bodo po sedanjih zagotovilih odpravili najkasneje v štirinajstih dneh. Glasno spuščanje pare v atmosfero so delno že omilili, še bolj ali pa v celoti ga bodo najkasneje v treh mesecih.

Ob dedanjih vremenskih razmerah pa občane ob tovarni še najbolj bega neprijeten vonj, ki ga zaznavajo, žal, vse bolj pogosto. Povzročajo ga stranske organske spojine, ki so za zdrave ljudi povsem nevarne, a imajo to slabo lastnost, da so le preveč neprijetne za nos. Tudi to bodo sčasoma dokaj omilili, predvsem z dokončnim zaprtjem sedanjega proizvodnega kroga. Vendar je treba dodati tudi to, da bo nekaj neprijetnega duha vendarle še v ozračju in da ga ne bo mogoče popolnoma pregnati. (Tovarna je vendarle kemična industrija, zato ne more biti povsem sterilna.)

NIČ VEČ VARNI

Prebivalci krajevnice skupnosti Leskovec se pritožujejo nad nasilnim vedenjem Romov, pred katerimi se zlasti starejši kmetje ne počutijo več varne. Romi se kljub „stalnemu“ bivališču selijo iz gozda v gozd in povzročajo veliko škodo, ker sekajo mlado dreve. Mnogi redijo konje in osle, čeprav hrane zanje nimajo kje pridelati. Seno kradejo pri kmetih, pa ne samo seno, ampak tudi perutnino in vse drugo, kar potrebujejo. Ljudi razen tega neprestano nadlegujejo s prosjačenjem. Otroci ne pošiljajo v šolo, čeravno je zanje pouk posebej organiziran. Občani so se obrnili na občinsko skupščino z delegatskim vprašanjem, v katerem navajajo, da so celo sami pripravljali nekaj prispevkov za ureditev teh razmer. Obenem pa pričakujejo, da jih bosta podprli občina in republika. S skupnimi močmi naj bi Romom pomagali zgraditi hiše, jim dodeliti zemljo in onemogočiti klataštvo ter nasilne izpade.

Krške novice

TUDI NJIHOV DELEŽ - Zbornik z naslovom „Krško skozi stoletja“, najpomembnejše publicistično delo, izdano v počastitev 500-letnice mestnih pravic, seveda ne bo ostal brez prispevkov o NOB. Ker bi celovit pregled tega obdobja zahteval kar dve do tri leta dela, so se na zadnji seji predsedstva občinskega odbora ZKB NOV odločili podati le pregled vojaških dogodkov na tem območju, njihovo politično ozadje, in predstaviti nekatere oblike dejavnosti v partizanskem zaledju (bolnice, šolstvo, tehnika).

VEČJA BERA - Minula republiška zimska pavalna prvenstva so bila za tekmovalce krškega „Celulozarja“ dokaj uspešna, saj so z njih prinesli domov vsega skupaj 13 medalj, od tega 3 zlate, 1 srebrno in 9 bronastih. Ze po običaju so bili

Nova tehnologija prinaša s seboj pač manjše onesnaževanje okolja, vendar zaenkrat povsem še ni uspeli. To pa ne pomeni, da ob vrnitvi ob veliki skrbi za čim bolj uspešen potek nove proizvodnje, da bodo za to slej ko prej našli še rešitve. Sicer pa so nam povedali, da bodo v kratkem pripravili tudi, da bodo v kratkem pripravili za občane še pisano informacijo vsem, kar smo na naši strani zapisali v nekoliko skrajšani obliki.

MOST IN CESTA, VRATA V BRESTANICO

V Brestanici bodo gradili most čez reko Savo in ga povežemo z rekonstruirano regionalno cestno. Stara cesta skozi naselje izredno ozka in zato ni sposobna za težji promet. Pobudo na obnovo je dal kolektiv Elektrarne, ker želi čimprej rešiti probleme, ki nastajajo z dovzora goriva. Investicijske posledice katere dela pri rekonstrukciji prevzela občinska skupščina Krško. Na seji zbora krajevnice skupnosti so izrekli priznanje Elektrarni, ki v tem priznanju združuje svoj interes s širšim interesom in odpira pot v brestanico-niškovsko dolino tj. v Kozjanskem. Investicija bo vredna na 80 milijonov dinarjev. Elektrarna bo sodelovala s 50 milijoni, razliko pa bo prispevala skupnost za ceste SRS.

STANOVANJA. V krški občini načrtujejo v obdobju 1976-1980 izgradnjo 846 stanovanj, od tega 486 v družbeni lasti. Zasebniki si bodo v takrat predvidoma zgradili 360 stanovanj.

uspehi večji pri mlajših plavalcih, so mlajši pionirji osvojili osem medalj, ostale starostne skupine pa letošnje naslove zimskih slovenskih prvakov sta osvojila Tončka Štanič (dva) in Boris Bašek (enega).

„ZGODNJE PRIPRAVE“ - To leto, ko bo ob visokem življenjskem jubileju tovariša Tita imela naša štafeta mladosti še posebej pomembno, se na njen sprejem v krški občini pričel temeljito pripravljati. Na bo tokrat krenila na pot z legatnimi Cebin pri Trbovljah, bo na poti proti Beogradu takoj na zvečer prečkala tudi krško občino. Med di bodo štafetno palico sprejeli v Koprivnici, jo ponesli skozi Leskovec Brestanico in Krško do Leskovec, kjer ji nameravajo pripraviti naravnoslovesen sprejem, verjetno ob slovesni tamkajšnje športne dvorane.

KRŠKI TEDNIK

Skupna skleda

Kar 26 imen delovnih organizacij in raznih enot je naštetih na seznamu tistih, ki niso podpisali samoupravnega sporazuma za financiranje krajevnih skupnosti za lansko leto. Zaposlujejo 538 delavcev. Za krajevne skupnosti v trebanjski občini pa pomeni to izgubo 139.500 dinarjev. Večinoma so to razne trgovine. Tudi med tistimi, ki so sporazume podpisali, jih je mnogo, ki zate obveznosti niso poravnali.

Zbor združenega dela in krajevnih skupnosti občinske skupščine sta v četrtek obsodila takšno ravnanje. Za obdobje do leta 1980 sta sprejela nov sporazum. Predvideni prispevek 0,4 odst. od bruto zneska mase OD na vsakega zaposlenega sta celo povečala na 1 odst. Kot se je izkazalo v praksi pri starem sporazumu, je bil ta vir za krajevne skupnosti zelo nezanesljiv. Ravno zaradi tega vsebuje novi sporazum določilo, ki opozarja, da delavci za poravnavo te obveznosti ne bi smeli določati vira, iz katerega tega denarja ne bi bilo mogoče izplačati. Navedene so tri enačice: ali iz dohodka ali sklada skupne porabe ali v skrajnem primeru tudi neto osebnih dohodkov.

Pozornosti je vredna tudi pobuda, ki jo morajo v republiško skupščino prenesti delegati. Financiranje krajevnih skupnosti namreč še vedno ni izenačeno s financiranjem ostalih dejavnosti, ko gre pri krajevnih skupnostih še za manjše zneske.

Oči bi si tudi tiskali, če ne bi upoštevali sedanjega gospodarskega trenutka. Med tistimi, ki lani niso poravnali svojih obveznosti do krajevnih skupnosti, je dosti takih, ki so v zadnjih letih mnogo vlagali. Sedaj gre pravzaprav za prehodno obdobje, ko morajo vračati posojila.

Vprašanje večanja produktivnosti postaja ključno vprašanje. Dinar, vložen v krajevne skupnosti, je vložen v neposredno okolje delavcev, v raznih akcijah KS je bil ponavadi večkrat oplemeniten. Poziv za tiste, ki obveznosti še niso poravnali, da jih poravnajo do 31. marca, bi morali vzeti kar najbolj resno.

A. ŽELEZNIK

SEDAJ GRE ZARES — Letos bo modernizirana cesta od Dolnje Nemske vasi do Mirne peči. Stroji so se zagrizli v delo na trebanjskem koncu. Sodobnejše cestišče je bila dolgoletna želja ljudi ob vsej trasi.

Prednost skupinskim akcijam

Občinska skupnost za pospeševanje kmetijstva v letošnjem programu posveča pozornost skupinski rabi strojev — Podobno tudi pri hlevih

V začetku leta daje delegatom občinske skupščine poročilo tudi občinska skupnost za pospeševanje kmetijstva z načrtom za tekoče leto. Če bi letos vsi podpisniki družbenega dogovora poravnali svoje obveznosti, bi lahko zbrali nekaj nad milijon dinarjev.

Tajnik te za razvoj kmetijstva pomembne skupnosti inž. Miha Krhin opozarja na slab dotok denarja med letom. Stanje se

popravlja šele proti koncu leta. V takih primerih se skupnost ne more lotevati večjih akcij. Nekatera izhodišča bodo lahko še

nadrobno obravnavana na sestankih, ki jih sklicuje ravno sedaj SZDL z obravnavo gradiva o kmetijstvu.

Ena od takih pomembnejših akcij v naslednjih letih bo vzrejanje domače plemenske živine. Doslej so jo v glavnem dobivali od drugod. Kot je povedal delegatom minuli četrtek inž. Krhin, bo treba pri tem regresirati večje zneske. Važna naloga pospeševalne službe bo navajanje kmetov na obdelovanje zemljišč v večjem obsegu, predvsem pa s skupinsko rabo strojev v raznih skupnostih. Ravno tako ni v trebanjskih razmerah neuresničljivo sodelovanje v večjih objektih, kakor bi npr. lahko bili tudi skupinski hlevi. Razumljivo je, da vseh nalog ne bo mogoče izvesti s samo tremi pospeševalci pri trebanjski Kmetijski zadruzi. Za pospeševalno skupnost in strokovno službo pri zadrugi letošnje leto v marsičem prelomno. Tisti, ki niso poravnali starih obveznosti, naj to storijo sedaj. Seveda naj bi vsi skupaj tudi vnaprej bolj skrbeli za redno odvajanje sredstev. Tako želi skupnost že v prvem trimesečju sestaviti trden program, ki naj bi ga nato tudi res izpeljali.

A. ŽELEZNIK

Bolniško le res bolnim

Pri občinski zdravstveni skupnosti so se lani lotili nekaterih stabilizacijskih ukrepov, ki naj bi zmanjševali izgube v zdravstvu. Pri tem so dosegli nekatere uspehe, čeprav ugotavljajo, da so k temu v glavnem prispevali zdravstveni delavci, ne pa tudi sami zavarovanci.

Vsi zavarovanci tudi ne iščejo zdravstvenih uslug na območju novomeške skupnosti. Približno 20 odst. je raznih „selivk“, nekateri se pustijo zdraviti celo v Beogradu, veliko pa jih pritiska tudi na ljubljanski klinični center. Ponavadi je tudi 20 ods. takih, ki prihajajo po

zdravje na to območje.

Trebanjska občina je bila še pred dvema letoma za zgled na Dolenjskem po nizkem bolniškem staležu. Lani se je glede tega močno poslabšala. Precej resnice bo tudi v tem, da predvsem delavci, ki imajo doma kaj zemlje, zahtevajo „bolniško“, kadar je košnja ali pospravljanje z njiv. Z večjo pozornostjo so sicer zdravstveni delavci lani v drugem polletju dosegli zmanjšanje bolniških do 30 dni, ki gre na račun delovnih organizacij. Več je bilo potem daljših dopustov, očitno pa je šlo v teh primerih res za bolne. S sodelovanjem zavarovancem bi lahko precej privarčevali tudi pri zdravilih. Tudi tu so lani dosegli nekaj uspeha, vendar so prav gotovo še rezerve.

Zdravstvena skupnost namerava nadaljevati z varčevalnimi ukrepi skozi vse srednjeročno obdobje. Ne gre za to, da bi prikrajšali prave bolnike in jim onemogočili najboljše zdravljenje, temveč predvsem za odkrivanje nevestnih ljudi, ki s svojim ponašanjem onemogočajo zdravljenje res bolnim. Tu lahko dosti pomagajo tudi delovne organizacije s kontrolo na domu.

Krajevne skupnosti imajo v načrtu velika dela

Skladnejše in bolj načrtno delo krajevnih skupnosti trebanjske občine v tem letu bo vsekakor omogočalo gradivo z delovnimi programi teh skupnosti v tem letu. Vrednost raznih del v vseh 16 krajevnih skupnostih naj bi letos znašala 11.430.474 dinarjev.

Krajevne skupnosti so predložile programe v lanskem decembru. Lete so nato uskladili na sestanku predsednikov svetov KS 14. januarja. Delegati zbora združenega dela in krajevnih skupnosti občinske skupščine, ki so to gradivo obravnavali minuli četrtek, so grajali krajevno skupnost Knežja vas, ki je podala le številke za vire dohodkov, ni pa dostavila programa del. Izjema

v slabem pomenu besede je tudi krajevna skupnost Trebnje. Trebanjci so namreč enostavn onavedli le 12 točk raznih akcij in nalog brez izračuna, koliko naj bi to veljalo. Kot so poudarili nekateri delegati iz drugih krajevnih skupnosti, bi v Trebnjem prav gotovo lahko našli ljudi, ki bi bili sposobni narediti te izračune.

MIRNA PREDNJAČI

Med predloženimi načrti je najvišje ovrednoten načrt KS Mirna (3,45 milijona dinarjev). Kot prvenstveno nalogo postavljajo prepotrebno razširitev pokopališča in gradnjo mrliške vežice (600.000 dinarjev). Nadaljevati nameravajo urejanje in asfaltiranje ulic; za vzdrževanje vaških poti in urejanje kanalizacije je predviden enak znesek — 400.000 dinarjev. Društva in organizacije nameravajo podpreti s 350.000 dinarji; toliko naj bi bilo predvideno tudi za gradnjo gasilskega doma na Sevnici. Predvidena je gradnja vodovoda Trbnice in ureditev vasi Sevnica ter Zabrdje, kar seveda še niso vse akcije, predvidene v načrtu.

POGUMNI V DOLNJI NEMŠKI VASI

Predvideni izdatki akcij krajevne skupnosti Dolnja Nemska vas naj bi znašali nad 2,05 milijona dinarjev.

Najdražja akcija bi bila ureditev kanalizacije v Dolnjih Ponikvah (600.000). Stekla naj bi tudi predvidena gradnja doma družbenopolitičnih organizacij in gasilcev. Z gradnjo transformatorske postaje Rodine bi radi prišli tudi do boljše električne napetosti.

MNOGO DELA V SENTRUPERTU

Program del krajevne skupnosti Sentrupert predvideva 15 raznih nalog. Adaptacija gasilskega doma naj bi bila, kot kaže, največja akcija. Med predvidenimi akcijami jih je tudi nekaj, za katere se bo denar zbiral s predvidenim samoprispevkom. V Mokronogu se nameravajo lotiti dolgoletnega problema v kraju, gradnje kanalizacije in prve faze čistilne naprave. Samo vrednost teh del je ocenjena na 1,1 milijona dinarjev. Krajevna skupnost Sela-Sumberk daje poudarka obnovitvi električnega omrežja (700.000 dinarjev), predvideva pa tudi prve metre asfalta. Krajevna skupnost Čatež predvideva 500.000 dinarjev za asfaltiranje 2 km krajevnih poti, ravno tako je predvidena rekonstrukcija vodovoda. Na območju KS Dobrnice naj bi se lotili obnove poti Preska-Lisec; tudi sicer namenljajo precej denarja za obnovo poti. Krajevna skupnost Račje selo daje glavni poudarek razširitvam in ureditvam poti. Telefon nameravajo napeljati na Hudeje. KS Svetinje namerava letos pripraviti načrte za gradnjo vodovoda Gor. in Dol. Vrh — Svetinje — Rdeči kal in Smaver. V KS Sentlovenec načrtujejo letos vodovod v Kukenbergu,

med drugim tudi nadaljevanje del na vodovodu v Martinji vasi. V KS Stefan jih ravno tako čaka obnova električnega omrežja, vodovod Pluska — Grič; s prispevkom občanov naj bi napeljali tudi telefon. V KS Trebelno bodo pomagali še gradbenemu odboru vodovoda Čužnja vas, predvidena so dela na cestah Mirna vas in Zabukovje — Trebelno. V KS Velika Loka bo glavna akcija modernizacija krajevne ceste, dogradili naj bi tudi igrišče v Veliki Loki. V Velikem Gabru naj bi končno začeli graditi pokopališče in mrliško vežico.

KDAJ BOLJŠI LOKAL? Svojevrstno nasprotje je stanje trgovskega lokala trebanjske Kmetijske zadruge na Mirni: po prometu 15 milijonov dinarjev naj bi bila tudi letos na vrhu med trgovinami, čeprav se prostor, v katerem je, domala že podira. Kmetje se živo zanimajo zanjo. Med drugim tehtajo pri zadrugi tudi nekatere rešitve za preselitev v kakšne druge prostore na Mirni.

Za svojo krajevno skupnost

V nedeljo referendum v KS Sentrupert

V nedeljo, 6. marca, se bodo občani in delovni ljudje na območju krajevne skupnosti Sentrupert odločali o uvedbi štiriletnega krajevnega samoprispevka za financiranje komunalnega programa svoje krajevne skupnosti.

14 voličev bo odprtih od 7. do 19. ure. Želja vseh aktivistov je, da bi vsi volilci prišli na glasovanje čimprej. Računajo, da bodo s samoprispevkom, če bo izglasovan, zbrali 1,9 milijona dinarjev. Minuli četrtek je svet krajevne skupnosti še zadnjič pretehtal vse priprave. O tej pomembni akciji so nam povedali:

ALFONZ JAKI, kmet z Brinja: „Sem za samoprispevek, čeprav od vsega ne bom imel neposredne koristi. Navsezadnje pa tudi nekaj pomeni, če bodo v naši krajevni skupnosti ceste boljše. 5 odst. od katastrskega dohodka, kolikor naj bi prispevali kmetje, ni velika obremenitev, kar je tudi prav, saj kmetja že tako močno stiskajo druge dajatve.“

PETER ZGONC, predsednik KS Sentrupert: „Vsi, ki smo delali v pripravah za referendum, si želimo predvsem kar najboljši uspeh. Visoka večina glasov „za“ pomeni tudi najboljšo zagotovilo za samo izvedbo del. Več jih bo „za“, lažje bo delati, večje bo tudi jamstvo za izvedbo celotnega načrta, ki veliko pomeni za napredek vse krajevne skupnosti. Primeren je tudi predlog krajevne konference SZDL, naj bi imeli prednost pri izvajanju del tam, kjer bo tudi referendum bolj uspel.“

FILIP PÓVŠE, poslovodja trgovine trebanjske Kmetijske zadruge v Sentrupertu, doma iz Prelesja je že 22 let predsednik volilne komisije v tem kraju. Ta dolžnost mu tudi tokrat ne bo ušla. Vsa ta leta na tem volišču ni bilo neuspeha. „Tudi tokrat moramo uspeti. Pojasnjevanj in sestankov je bilo dovolj,“ pravi.

MILKA KOŠČAK, Kamenje: „Sedaj ali nikoli! Dogovorjeno je, da bo asfalt po-tegnjen do vasi. Kadar je suho, se s ceste tako praši, da ni mogoče zunaj sušiti perila. Seveda smo za referendum. Vas je sicer zelo raztresena, zato vseh ni mogoče zajeti. Napredek pa bo vsekarno.“

JOZE BIZJAK, predsednik zbora delegatov KS Sentrupert z Rakovnika: „Denar bo ostal na območju krajevne skupnosti, gre za rešitev naših problemov. Če sedaj ne bomo položili temeljev pomega asfaltnega sloja, bo trud prejšnjih let hitro šel v nič, pa bomo spet tam, kjer smo bili. Nihče drug ne bo naredil javne razsvetljave proti Rakovniku ali asfaltnemu cestu proti železniški postaji. Želimo, da tudi ta naš referendum kar najlepše uspe.“

MOCNEJŠI KOMITE

Na zadnji seji občinske konference ZK so sklenili povečati število članov občinskega komiteja od 9 na 11. Nova člana komiteja od 9 na 11. Nova člana komiteja sta Ludvik Povh iz Industrije gradbene keramike v Račjem selu in Vladimir Petrovac iz Dane.

KDO BO PLAČEVAL?

Predvideni samoprispevek, o katerem se bodo v nedeljo odločali občani in delovni ljudje krajevne skupnosti Sentrupert, naj bi veljal dobo petih let. Delavci naj bi plačevali 2 odst. od neto osebnih dohodkov, obrtniki 2 odst. od neto osebnega dohodka za kmetijsko dejavnost, upokojnici in invalidi 4 odst. od pokojnin in invalidnih dodatkov, starostniki 5 odst. od katarstrskega dohodka. Samoprispevek se ne plačuje s socialnih podpor, invalidnim, pokojnin in starostnim dodatkom, pokojninskih dodatkov, štipendij in vojaških nagrad. Ravno tako samoprispevka ne bodo plačevali občani, katerih osebnih dohodkov ali pokojnin ne presega 1.000 dinarjev. Oproščeni so tudi lastniki ali upravitelji zemljišč, katerih katarstrski dohodek je nižji od 500 dinarjev.

MIRNA: MIMOHOD OVAC

Bosenski pastirji so s svojim pom ovac prišli minuli teden do Mirne in povedali, da nadaljujejo pot proti Mokronogu. Novemu mestu v Zagrebu. Pastirji so povedali, da v trebanjski občini daljšega zadrževanja niso dovolili. So iz Travničke županije, sedaj se počasi vračajo v Bosno.

Peki si pečejo grenak kruh

V črnomaljski pekarni spečejo vsako noč štiri tone in pol kruha in pekarskih izdelkov, njihove kapacitete pa so osem ton

Vsak dan od njih ponoči do osmih zjutraj spečejo v črnomaljski pekarni povprečno štiri tone in pol kruha in drugih pekarskih izdelkov, s katerimi zalagajo celo Belo krajino, Jurovski brod na Hrvaškem, zadnje čase pa se njihovi izdelki, zlasti znane črnomaljske preste in mlinci uveljavljajo tudi v Novem mestu in Ljubljani.

„Precejšnja razlika v porabi kruha je pri nas med poletjem in zimo“, je povedal direktor pekarnice inž. Jože Urh. „Poleti ga prodamo 140 ton na mesec, pozimi pa le sto. Poleti gre več kruha zato, ker imajo ljudje veliko dela na polju in nimajo časa peči kruha doma, medtem ko pozimi še marsikje pečejo v krušni peči. Čeprav se kmetom ne splača sejati pšenice in peči kruha doma, to v glavnem počno zaradi navade: nekaj pšenice mora biti doma v kašči.“

Zmogljivost črnomaljske pekarnice, v kateri je zaposlenih 24 ljudi, je kar osem ton na dan oziroma na noč, saj delajo samo ponoči. „Na zalogo ne moremo delati, živimo od prodane, ne pa izdelane količine kruha in drugih izdelkov, zato skušamo na tržišče uvesti nove proizvode, da bi lahko čim bolj izkoristili naše kapacitete,“ pravi Urh. Vsega skupaj izdelujejo 19 vrst kruha in pekarskega peciva. Že nekaj časa pečejo tako imenovani francoski kruh pa maščobni, koruzni, ovseni kruh, črnomaljske preste, zadnje tri mesece pa eni redkih v Sloveniji tudi mlince. „Precej smo si obetali od proizvodnje zmesnega kruha iz mešanice koruzne, ržene, ječmenove, ajdove in pšenične moke, vendar ta kruh v Beli krajini ne gre v prodajo. Živ je namreč še spomin na čase, ko je bil zmesni kruh v teh krajih znamenje revščine; veliko bolj pa ga cenijo v Ljubljani in Novem mestu.“

Radi bi razširili svoj program tudi na slaščičarske izdelke ter na belokranjske specialitete,

kot sta belokranjska potica in vitica, vendar to zahteva dodatne stroje in bi precej podražilo proizvodnjo. Seveda črnomaljski peki niso vrgli puške v koruzo, zlasti si precej obetajo od

Inž. Jože Urh: „Največja težava pekarskega poklica je stalno nočno delo.“

sodelovanja z razvojno službo kombinata Žito, katerega del so. „Upamo, da bomo še letos dobili večji pakirni stroj, tako da bomo lahko zaposlili nekaj novih delavcev, ki bodo delali dopoldne. Velika težava v našem poklicu je stalno nočno de-

lo, zato se mladi neradi odločajo za peke. Kolektiv pekarnice Črnomelj je pred leti med prvimi podpisal samoupravni sporazum o ukinitvi stalnega nočnega dela; posledica je bila, da je prodaja kruha padla za 400 kg na dan, ker prva pošiljka svežega kruha ni bila v prodajalnah pred pol sedmo zjutraj. Če bi se ravnali po jugoslovanskem pravilniku o standardih in kvaliteti prometa s pekarskimi izdelki, bi moral kruh šest ur ležati, preden bi šel lahko v prodajo. To bi bilo tudi najbolj zdravo, problem stalnega nočnega dela bi bil v hipu rešen. Žal tega pravilnika nihče ne upošteva in se vsi ravnamo po željah in zahtevah kupcev,“ je dejal inž. Urh.

A. BARTEJ

PIONIRSKA HRANILNICA V DRAGATUŠU

V treh mesecih delovanja se je pokazalo, da je pionirska hranilnica Ljubljanske banke na osnovni šoli v Dragatušu, edina te vrste v občini, privabila širok krog mladih varčevalcev. V pionirski hranilnici, ki je odprta vsak petek ob 13. uri, je okoli dvesto hranilnih vlog, varčevalci pa so v tem kratkem času vložili približno 20 tisoč dinarjev.

Asfalt za „vinsko cesto“?

Vaščani Kota in Gorence pri Semiču in nekateri, ki imajo tu vinograde in vikende, so pred dvema mesecema izvolili pripravljalni odbor za asfaltiranje 2.050 m dolge ceste od ovinka Gorence-Kot do sedanje stare kolovozne poti; te ceste se je prijelo ime „vinska cesta“, ker teče med samimi vinogradi.

Odbor je s pomočjo inž. Petra Ambrožiča pripravil elaborat za rekonstrukcijo in asfaltiranje. Vsa dela bi stala 1.180.000 dinarjev, od tega naj bi vaščani in lastniki vikendov

ter vinogradov prispevali 565.000, KS Semič 147 tisočakov, občina Črnomelj 470 tisoč; od lastne udeležbe uporabnikov ceste znesne denarni prispevek 400 tisoč dinarjev, prostovoljno delo pa 165 tisočakov. KS Semič bi svoj delež opravila z vrtnjem, miniranjem, nakladanjem ter z gramozom, občina pa naj bi dala asfaltno prevleko. Denar uporabnikov ceste naj bi šel za plačilo strojnih del, prevoze, gradnjo vodnih propustov in škarp.

O vsem tem so se pogovorili na sestanku v soboto, 26. februarja, v gasilskem domu v Gorencih. Največji denarni prispevek naj bi znašal okoli 5.000 dinarjev, najnižji pa 125 din. Ob tej cesti je 28 stalno naseljenih stanovanjskih hiš, 35 vikendov, 53 vinskih klet, sedem večjih in 16 manjših vinogradov, na koncu ceste v vasi Kot pa še 13 stanovanjskih hiš. Ker sedanja cesta ni dovolj široka, je večina lastnikov že podpisala izjavo, da brezplačno odstopa del zemljišča za razširitev ceste, žal pa je še nekaj takih, ki nočejo razumeti pomena te akcije. Pohvalno je, da so denar obljubili tudi občani, ki nimajo parcele ob tej cesti.

JOŽE HUTAR

SINDIKAT O STANOVANJSKI POLITIKI

V četrtek, 3. marca, bo letna konferenca občinskega sindikalnega sveta. Obravnavali bodo poročilo o letnih konferencah osnovnih organizacij, sprejeli delovni načrt, beseda pa bo tekla tudi o stanovanjski politiki v občini.

BONI SAMO ZA MALICO

Povsod, kjer je moč organizirati toplo malico, morajo to urediti do 1. marca, je sklenilo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Kmetijska zadruga bo morala imeti samo bone za toplo malico, s temi pa ne bo več mogoče kupovati živila, kot so to nekateri delavci delali doslej. To ne bo veljalo le za terenske delavce.

Razstava vin v Semiču

Pri krajevni skupnosti Semič deluje prireditveni odbor, ki bo od 25. do 27. marca 1977 organiziral v Semiču prvo razstavo belokranjskih vin.

Razstava bo organizirana na željo mnogih pridelovalcev vin in ob podpori družbeno-političnih organizacij ter zadrug z območja Bele krajine. Prireditelj želi z razstavo prikazati stopnjo razvoja in stanje vinogradništva ter kletarstva v Beli krajini, kakovost belokranjskih vin in njih mesto v dolenskem oz. slovenskem prostoru.

Če želite predstaviti vašee vino na razstavi, se prijavite najkasneje do sobote, 5. marca 1977; vinogradniki z območja Metlike se prijavijo pri Vinski kleti KZ Metlika (tel. 77-120), iz območja občine Črnomelj pa pri poverjenikih prireditvenega odbora oz. pri Janku Bukovcu, Semič 13, ali Francu Dergancu, Semič 3 (tel. 78-332).

V dneh od 4. do 6. marca 1977 vas bo obiskal naš poverjenik in vzel predlagane vzorce. Za razstavo lahko prijavitelji namizna in sortna rdeča, črna ali bela vina.

Razstava bo dosegla svoj namen, če bo na njej čim več vzorcev iz vseh vinorodnih okolišev Bele krajine.

GRADAŠKI SIMBOL – Že petič zapored so gradaški mački na pustno nedeljo pripravili sprevod, v katerem so na šaljiv, domiseln pa tudi jedek način pokazali vrsto točk. Ta sedaj največji karneval na Dolenjskem si je ogledalo 4.000 ljudi, ki so po koncu nadvse zadovoljni odhajali iz Gradca.

Skrb za trdnejše gospodarstvo

Lani je bilo metliško gospodarstvo pod načrtovanimi rezultati – Letos naj bi celoten dohodek v gospodarstvu narastel za 11,2 odst.

Metliško gospodarstvo je v lanskem letu, se pravi v prvem letu srednjeročnega obdobja 1976 – 1980, doseglo poslovne rezultate, ki so pod načrtovanimi za to obdobje. Analiza za 9-mesečno obdobje kaže, da je večina delovnih organizacij imela izgubo. Zlasti v tekstilni industriji so se povečevale zaloge izdelkov, kar je tudi posledica razmer v gospodarstvu pri nas in v svetu.

V letošnjem letu si bo metliško gospodarstvo moralo bolj prizadevati za stabilizacijo, večjo produktivnost in združevanje sredstev za skupne in splošne potrebe. Le tako bodo v občini lahko dosegli skladnejši razvoj gospodarstva in delno preusmeritev v perspektivne panoge, pospešili razvoj tistih gospodarskih panog, ki bodo zaposlovale pretežno moško delovno silo, pospeševali izvoz in zmanjševali uvoz; uveljavljati bo treba nagrajevanje po učinku; rast sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb mora biti manjša kot rast družbenega proizvoda.

Po predvidevanjih naj bi bil celoten dohodek v gospodarstvu za 11,2 odstotka večji kot lani, družbeni proizvod za 5,5 odst. in naj bi dosegel 203.517.000 dinarjev oziroma 26.568 na prebivalca; dohodek naj bi 1977 narastel za 5,3 odst. v družbenem sektorju, za 4,7 odst. v zasebnem, v industriji za 5,2 odst. ter v kmetijstvu za 4,3 odst. Računajo, da bodo bruto osebni dohodki v gospodarstvu in negospodarstvu letos za 12,5 odst. večji kot lani.

Na novo se bo zaposlilo okoli 150 delavcev, tako da se bo število zaposlenih povzpelo na 2805; največji porast predvidevajo v trgovini, kjer naj bi bilo 4,4 odst. več zaposlenih kot lani, na drugem mestu je s 3,2 odst. gradbeništvo; v kmetijstvu znaša ta odstotek 2,5, v industriji se naj bi število zaposlenih zvečalo za en odstotek, medtem ko bo v negospodarstvu 1,6 odst. več zaposlenih.

Lani so bila investicijska vlaganja v gospodarstvo zelo majhna, saj so v devetih mesecih znašala komaj 54,3 odst. od predvidene vsote 17.555.000 dinarjev. Gotovo bo zaradi premajhnih investicijskih vlaganj rast manjša, saj ta sredstva ne zadoščajo niti za enostavno reprodukcijo v gospodarstvu.

PROSLAVA ZA 8. MAREC

Osrednja občinska proslava dneva žena bo v ponedeljek, 7. marca, ob 19. uri v domu TVD Partizan v Metliki. Vse občane, še posebej ženske, vabijo, da pridejo na proslavo, za katero so pripravili lep kulturni program, in tako počastijo mednarodni praznik žena.

OPRAVIČILO

Zaradi napake, ki so jo povzročili v oddelku grafične priprave, je v prejšnji številki Dolenjskega lista prišlo do zametne ve podpisa pod sliko na metliški komunski strani. Objavljena slika prikazuje trenutek iz knjižnice na metliški osnovni šoli, ki jo vodi Anica Kure. Knjižničarka je povedala, da je knjižnica, v kateri je okoli 4.000 knjig, odprta vsak dan, prilagojena je cicibanski, pionirski in mladinski stopnji, posebej pa imajo poučne knjige in ljudsko slovnico najbolj marljivi obiskovalci knjižnice so učenci 3. in 4. razredov. Zaradi neželbe napake se opravičujemo, danes pa objavljamo sliko, posneto na pustnem sprevodu v Gradcu.

REDEK PRIZOR – Ni še tako dolgo tega, ko je bilo v Črnomlju več konj kot avtomobilov. Danes konjsko vprego bolj poredko vidijo v mestu, na parkirnih prostorih pa je vedno gneča. Tudi to je znamenje napredka, ki ga je občina doživela v zadnjem času.

ČRNMALJSKI DROBIR

KONČNO POBRATENJE – Potem ko so morali večkrat preložiti datum pobratena med OK ZSMS Črnomelj in OK SSOH Duga Resa, ker tiskarna ni pravi čas natisnila listin, je sedaj dan pobratena dokončno znan. To bo v soboto, 19. marca, na gradu Bosiljevo, na pol poti med Dugo Reso in Črnomljem.

Niti toliko prostora ni bilo, da bi se slavlju mladih pridružil še Jože Vajs, predsednik izvršnega sveta, ki si je gomazene v kleti lahko ogledal le z vrha stopnic. Več poguma je pokazal sekretar skupščine Mirko Jelenič, ki se je neustrašno vrgel v boj, ki se mu v normalnih okoliščinah pravi ples.

TRŽNICA – Črnomaljska tržnica je dobro založena s kmečkimi pridelki, branjevke pa se pritožujejo, da prodaja ne gre tako, kot bi želele. Čebulček so prodajale po 40 dinarjev liter, kila krompirja stane 4 dinarje, fižol je po 25 din liter, prav toliko je v eni večerji; jajca so bila prejšnji teden po dva dinarja, kilogram koruzne moke pa je veljal pet dinarjev.

Težave le z zdravjem

pravili v Radatoviče, na posesti Popoviče in Vodenice pa so vseboj tudi skupino narodnih pesmi Sentvida pri Ljubljani.

Gabrijel Bogdanovič: „Vsa hiša iz teh vasi je dala vsaj en borca.“

Posebno skrb namenijo posebnim članom in jubilarom, leto sodelujejo pri proslavi 8. marca in prispevajo denar za občinsko ženo. „Denar si prislužimo tako, organiziramo veselice, poročila in v glavnem za izlete, darila in jubilarom, vsakemu imamo borcu damo venec.“

SPREHOD PO METLIKI

PO DOLGEM ČASU je bila dvorana doma Partizana napolnjena z gledalci do zadnje okrušene stene. To se je zgodilo dva večera zapored: v petek na koncertu mestne godbe in v soboto na veselici. V dvorani je bilo videti krajanke, ki jih že dalj časa ni bilo na nobeni kulturni prireditvi. Naj to pomeni, da se, vsaj kar zadeva občinstvo, na občinskem kulturnem nebu nekaj svetlika?

STANOVALCI NOVEGA STOLPICA so bili ob vselitvi veseli dvojega: novega stanovanja in pa dvigala, prvega v zgodovini mesta. Toda dvigalo bo lahko prišlo tudi v zapiske onstran Gorjancev, kajti nihče od stanovalcev se še ne more pohvaliti, da se je z njim tudi peljal, saj še ni pričelo delovati in je torej bolj za vzorec kot za korist. Stanovalci pa

so spoznali, da so boljše od tistih, ki so bile stopnice, kot pokvarjeno dvigalo.

V NEDELJO, 6. marca, bo v Metliki zapustiti zapeke in se odpraviti dom Partizana, kjer bodo igrali člani amaterskega Sentjakobskega godbenega društva. V 19. uri bo predstava bo ob 16. uri, drugo predstavo bo ob 19. uri, obe pa bosta namenjeni praznovanju dneva žena. Igra je namenjena tako gledalcev gotovo ne bo manjkalo.

PRODAJALNA PEKO v Metliki čevi hiši je bila potrebna občinske pomoči. Dela so pri kraju in že prodajalne je prikupnejša. Če prodajalno založeno še s čim drugim kot z: „Nimamo, pridite kupceve ne bo manjkalo. Prodajalno go pa je tako v interesu prodajalca kot tudi trgovca.“

metliški tednik

Najprej ustvariti, nato deliti

Sindikati zahteva nagrajevanje po delu — Zaostri odgovornost na vseh ravneh in ukrepati proti tistim, ki ne opravljajo svojih dolžnosti

V vsaki delovni organizaciji oziroma tozdu je treba v skladu z zakonom o združenem delu ugotoviti, kako organizirati samoupravo, da bo gospodarjenje kar najbolj učinkovito. To je bila ena izmed ugotovitev nedavne letne konference občinskega sveta Zveze sindikatov kočevske občine.

Delegati so med razpravo posebej poudarili posebno pozornost prav tamoupravni organiziranosti in gospodarjenju. To je bilo potrebno zato, ker so lani delovne organizacije dosegle razmeroma slabe gospodarske uspehe. Kjer

poslovanje ni bilo uspešno, se tudi niso mogli kaj dosti pogovarjati o delitvi. Najprej je namreč treba dohodek ustvariti, šele potem ga lahko deliti! Pri delitvi pa, so opozorili delegati, je treba posvetiti posebno pozornost sistemom nagrajevanja. Obvezno je treba uveljaviti nagrajevanje po delu oziroma rezultatih dela.

Ustvarjanje dohodka in delitev po delu pa sta tesno povezana z vrsto dejavnikov, ki v marsikaterem tozdu še preveč šepajo. To zahteva zaostritev odgovornosti in ukrepanje proti tistim, ki ne izvršujejo v redu

delovnih dolžnosti. Strožje je treba obravnavati tiste, ki imajo največ vpliva na ustvarjanje dohodka — za to so še posebej nagrajeni — vendar svoje dolžnosti ne opravljajo v redu. Predvsem se to pozna pri organizaciji dela in načrtovanju.

Vse te naloge so tesno povezane s kadri. To pomeni, da zahtevata dobro samoupravljanje in gospodarjenje tudi ustrezne, sposobne in odgovorne kadre. Te in druge pomembne naloge so sindikalni delavci vnesli v načrt dela občinskega sveta ZS. Na konferenci pa so razpravljali še o izhodiščih o družbeno-ekonomski politiki in razvoju občine Kočevje ter neposrednih nalogah letos.

V razpravi o izhodiščih so sindikalni predstavniki sodelovali, da bi sprejete naloge (9,8-odstotna rast družbenega proizvoda) z veliko napora lahko uresničili. Zahtevali so, da je treba sproti ocenjevati v vseh tozdih, kako naloge uresničujemo. Pri vsakem odstopanju je treba hitro ukrepati. Predvsem je treba vzroke za slabosti iskati pri sebi, znotraj delovne organizacije, in ne le drugod.

J. P.

ANDREJ MARINC V RIKO — „Strojna industrija je zelo razvejena. Več bi morali nameniti za razvoj tiste kovinske predelovalne industrije, ki pomeni najvišjo stopnjo finalizacije,“ je med razgovorom v RIKO Ribnica dejal predsednik IS Andrej Marinc. (Foto: J. Primc)

Majhni, a imajo velike načrte

RIKO se je uveljavil s svojimi proizvodi doma in v tujini

„Potrebujete torej tako SOZD, ki vam bo pomagala programirati, specializirati proizvodnjo in organizirati skupno obdelavo zunanega in notranjega trga. Organizacija takih samostojnih služb je za posamezne majhne delovne organizacije predraga in neučinkovita, v okviru SOZD pa vse to lahko uredite. To je tudi smisel sozvod, ne pa ustanavljanje raznih direktij, ki bi opravljale funkcije, katere lahko opravljajo manjše delovne organizacije tudi same,“ je poudaril med nedavnim razgovorom v RIKO Ribnica predsednik IS SRS Andrej Marinc.

V razgovoru so namreč predstavniki RIKO poudarili, da majhni partnerji v SOZD čutijo potrebo po skupni obdelavi trgov (marketingu) in da so se tudi zato združili v SOZD. Večji partnerji pa imajo take službe že organizirane zase in ne čutijo potrebe po tej skupni službi. Predstavniki RIKO so predsednika seznanili s svojim delovnim programom, ki obsega proizvodnjo snežne mehanizacije, letalske opreme, traktorskih priključkov in raznih stikalnic za odpadni material.

Razen tega delajo v pogodbenem sodelovanju z nemškimi partnerjem kotle za prevoz asfalta, v sodelovanju z nekodansko firmo pa posebne kosilnice. Z neko nemško firmo se dogovarjajo, da bi izdelovali še druge tipe valjarjev (cestne in druge). Nemce so v RIKO presenetili, ker so jim zelo hitro po njihovih (nemških) načrtih naredili nekatere zahtevne izdelke.

RIKO je majhna delovna organizacija, saj zaposluje le

J. PRIMC

Uskladili bomo preživnine

Dobili smo nov zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki med drugim ureja tudi vprašanje preživnin. Tako bo vprašanje valorizacij v bodoče v pristojnosti občinske skupnosti socialnega skrbstva, in ne več sodišč. Občinske skupnosti so namreč po zakonu dolžne vsako

250 ljudi; med njimi je 5 inženirjev in 15 tehnikov. Na fakultetah in srednjih šolah pa študira še 50 študentov in dijakov. Razen tega imajo oddelek centra za izobraževanje kovinske smeri, v katerem se uči 50 učencev v gospodarstvu.

Čprav je njihova proizvodna dejavnost zelo raznovrstna, zaradi tega niso imeli nikoli posebnih težav, nasprotno: menijo, da je bila to rešitev, ker so lahko proizvodnjo hitro presmerjali glede na potrebe trga. Širok program jim tudi omogoča, da bodo opustili tisto, kar ne bo več donosno.

J. PRIMC

Dragi bencinsko črpalko

Dogovori o gradnji so se že začeli — Na tem območju je veliko porabnikov goriv in maziv

Dragarska dolina nujno potrebuje bencinsko črpalko. Tu skoraj ni hiše, ki ne bi imela vsaj motorne žage in mopedja poleg raznih drugih strojev, traktorjev in osebnih avtomobilov. Črpalke pa nima niti bližnji Loški potok.

Na območju Loškega potoka in Drage je nekaj obratov, ki potrebujejo za razne stroje in vozila tudi goriva in maziva. Ugotovljeno je, da je samo tozud Gozdarstvo Draga za svoje motorne žage, stroje, kombine in traktorje porabil v letu 1975 kar 32.000 litrov raznih vrst goriva, lani pa že 36.000 litrov.

Ni še preverjeno, koliko goriva in maziva porabi obrata lesne industrije Loški potok in Podpescina, gotovo pa ga precej. Občani oziroma zasebniki porabijo na leto 80 do 100.000 litrov bencina, razen tega še drugega goriva in maziva. Zanesljivi morajo zdaj po bencin v Čarbar, ki je oddaljen od Drage nad je dalj. Skrajni čas je torej, da dobi Draga bencinsko črpalko.

Zvedeli smo, da se tozud Gozdarstvo Draga in Petrol že dogovarjata o lokaciji in gradnji črpalke. Petrol

bo poskrbel za načrte, zemeljska dela naj bi opravil tozud Gozdarstvo, nekaj pa bi investirala oba skupaj.

FRANCE KALIČ

OTROCI V MASKAH — Cicibani iz VVZ Kekec iz Kočevja in učenci nižjih razredov osnovne šole Kočevje so na pustni torek dopoldan krenili po mestnih ulicah in tako po svoje prispevali k prijetnemu pustnemu razpoloženju. (Foto: F. Brus)

Hvaležna pogrebna publika

Za pokop Pusta v Kočevju poskrbeli Šalkovaščani

Za pustne praznike so Kočevje še najbolj razgibale maskare iz Šalke vasi, ki so v sredo pokopavale Pusta.

Pogrebni sprevod je bil sicer skromen, vendar zasluži pohvalo. Pokopnega Naceta Pusta so peljali na vozičku, v katerega je bil vprežen pravi osel. Za vozom je jokalo in smrkalo nekaj maskar. Veliko pozornosti je vzbujala tudi „kamela“, ki je tekala okoli spreveda, grozeče hrzala in tu pa tam ritnila proti firbecem, ki so se preveč približali sprevodu.

Sprevod je imel po mestu več postankov. Okoli njega se je nabralo toliko gledalcev, da zadnji niso ničesar videli. Miličniki so komaj reševali promet. Pokopnika so položili k večnemu počitku v Rinžo, in sicer pri stolpnihah.

Veliko zanimanje starih in mladih za pokop Naceta Kurenta dokazuje, da si ljudje takih prireditev želijo. Zato bi bilo prav, če bi prihodnje leto poskrbel za „pokop“ ali kakšno drugo pustno prireditev tudi „odbor“ iz Kočevja, v katerem bi bili sposobni organizatorji.

Kočevske maskare, ki so bile skromne, so sicer teden dni hodile posamično po hišah in stanovanjskih blokih ter stegovala roke. Ljudem je že prvi dan ali po nekaj dneh zmanjkalo daril in denarja, saj bi pri takem pritisku propadla celo Ljubljanska banka, nikar pa skromni občan, nagrajevan po učinku.

J. P.

DO METRA NATANČNO — Tale kašipot v bližini Kužlja ob Kolpi pove, da je do Lazov natančno 1010 m, do Gladloke pa 824 m. (Foto: Primc)

GOSTOVANJE MGL

Pred kratkim je v Šeškovem domu gostovalo Mestno gledališče iz Ljubljane. Uprizorilo je sodobno komedijo „Srčca neposrednega proizvajalca“, ki jo je režiral znani režiser Anton Martu.

JUP

Drobne iz Kočevja

ZE 700 ČLANOV — Najuspešnejše pri nabiranju članstva je Avtomoto društvo. Za letošnje so predvideli 700 članov, a so to število presegle že v februarju. Sedemstoti član je nagrado izročilo komplet knjig s področja prometa. Pričakovati je, da bodo lani naredilo izpite 377 kandidatov iz območja AMD Kočevje. Po prijavah so doleteli, bo letos napravilo izpit še kakih 400 občanov.

medved odgovarja — Medvedek, zakaj pa ti nisi maskiran? — Nisem dobil maske za maskiranje, so bile v mestu že vse odane.

ZELENA NEVIHTA — „Zeleni svetovni Dnevnik“ je kar dobro razdeljen med občane, ki šele sedaj živo raz-

KOČEVJSKE NOVICE

19 (1440) ★★ — 3. marca 1977

Veseli mesec

V marcu bo v domu JLA v Ribnici spet nekaj kulturno-zabavnih in športnih prireditev, ki bodo posvečene predvsem dnevu žena in občinskemu prazniku.

5. marca bo akademija v počastitev dneva žena. Po akademiji bo ples in zabava, na kateri bosta nastopili pevki Beti Jurkovič in Zdenka Kovačiček, igral pa bo ansambel „Zagreb II“.

8. marca bodo nastopili stari znanci ribniške publike „Opatijski suvenirji“. Pela bo Zdenka Vučkovič.

9. marca bo koncert, na katerem bodo nastopili „Veliki plesni orkester garnizije JLA“ iz Ljubljane ter solisti Marjana Deržaj, Alenka Pintarič, Marjetka Falk in Braco Koren. Napovedovala bo Jana Čede iz RTV Ljubljana.

V počastitev dneva žena bo v domu JLA še več tekmovalj v šahu, kegljanju, streljanju in namiznem tenisu.

Za občinski praznik 26. marca pa bo v domu JLA nastopil priljubljeni ansambel SMB iz Ribnice.

M. G-6

se je za izpit za voznike motornih koles prijavilo 57 občanov. Za traktoriste jih je lani delalo izpite 56 kandidatov in le 9 jih izpita ni opravilo.

Vodstvo AMD Ribnice se je dogovorilo z odgovornimi v občini Ljubljana-Vič-Rudnik, da bo ribniško AMD organiziralo predavanje o predpisih za voznike motornih koles tudi v Velikih Laščah. Ze zdaj pa so najpogostejši kandidati za voznike z območja Ribnice, Loškega potoka, Sodražice in Velikih Lašč.

„AMD Ribnice je pripravljeno dati nasvete in pojasnila iz področja prometa vsem občanom,“ nam je povedal tajnik AMD Alojz Mihelič in dodal, da imajo pisarno odprto vsak ponedeljek in petek od 10. do 12. ure, vsako sredo pa od 14. do 18. ure.

M. GLAVONJIC

Ribniški zobotrebci

VIHAR — V zadnjih štirinajstih dneh se je v ribniški občini zvrstilo lepo sončno vreme, dež in celo vihar z dežjem. Čprav nas je vihar prese- netil, ni naredil večje škode. Po ulicah je ležala opeka, ki jo je veter odpihal predvsem s starih hiš. V gozdovih pa je veter izruval precej dreves. Veter je nagajal tudi pešcem in jih pogosto prisilil, da so poiskali zavetje v vežah, dokler ni šla hujša burja mimo. Starejši Ribničani povedo, da je tako hud veter tu redkost, posebno sredi zime.

SLAK V RIBNICI — Po daljšem presledku so Ribničani spet prišli na svoj račun. V dvorani TVD Partizan jih je zabaval priljubljeni ansambel Lojzeta Slaka. Dvorana je bila popolnoma zasedena, kar pomeni, da si Ribničani takih prireditev želijo.

KOLIKO BEREJO? — Na območju pošte Ortnek, se pravi krajevni skupnosti Velike Poljane in Sveti Gregor, je obveščena na razmeroma visoki ravni. Samo pri eni hiši nimajo naročenega nobenega časopisa, vse ostale pa imajo najmanj po en dnevni ali tedenski časopis. Največ jih je naročenih na Dolenski list.

DREVJE PADA — Te dni je na območju Svetega Gregorja živahno,

ker na debelo sekajo v gozdovih. Motorne žage brne in jelke padajo. Posekana drevesa razrežejo na kose in jih nato skozi gozd vlečejo konji. V podnožju jih čakajo težki tovarnjaki, ki odvažajo les na Inlesovo žago.

DOBRO OBISKANA MATINEJA — Otroci so zelo veseli matinej v domu JLA. Na njih namreč prikazujejo le otroške filme. Najbolj so veseli risank.

M. G-6

medved odgovarja — Slišal sem, da je med kandidati za soferje v naši občini že kar tri četrtine žensk...

— Seveda, moški bi radi kaj spili, predpisi so strogi, zato silijo svoje ženske v avto šolo, da imajo osebne soferje.

REŠETO

Bomo bager zamenjali s krampom?

Ena izmed rešitev je tudi nagrajevanje po rezultatih dela, vendar je v mnogih delovnih organizacijah kočevske občine še občutno preveč zanemarjeno

„Smo na poti, da bomo bager zamenjali s krampom,“ je slikovito opisal predsednik občinske IS Alojz Petek položaj v gospodarstvu in posebno delitev družbenega proizvoda na zadnji seji delegacije KS Kočevje. Ta delegacija je namreč vedno zelo zavzeto razpravljala o gospodarstvu v občini, čeprav razprava o gospodarskih vprašanjih niti ni njena dolžnost.

Po petletnem načrtu naj bi dejanski družbeni proizvod v kočevski občini naraščal vsako leto za 7,5 odstotka, lani, v prvem letu izvajanja tega načrta pa je celo padel za dober odstotek. To pomeni, da bi moral v naslednjih letih naraščati za 9,8%. Delegati so menili, da je to težko dosegljiv cilj, vendar ga je mogoče doseči.

Poudarili so tudi, da je treba več pozornosti posvetiti nagra-

jevanju po delu in ga uvajati povsod, kjer je le mogoče. Prikazani so bili primeri, ko delavci sami zahtevajo nagrajevanje po učinku, saj bi ga bilo mogoče uvesti skoraj povsod v proizvodnji. Navedli so tudi primer, ko je eden izmed delavcev iz Itasa na nekem sestanku poudaril, da je pri njih delalo v januarju le okoli 18 odstotkov zaposlenih po normi, čeprav bi radi delali tudi drugi. Vzrok je slaba organizacija dela, slaba oskrba s materialom, slaba odgovornost itd. Podobno je še marsikje.

Gospodarski položaj v občini je težak, ker je bilo lani v primerjavi s predlani porabljenega za preko 9 odstotkov več družbenega proizvoda za osebne dohodke, več pa ga je šlo tudi za skupno in splošno porabo. To pomeni, da je delovnim organizacijam ostalo manj za

sklade oziroma investicije in da smo res na poti, da „bomo bager zamenjali s krampom“.

Zaradi tega se moramo streziniti vsi. Gospodarstvo mora upoštevati dogovor o povečevanju osebnih dohodkov v skladu s storilnostjo, streziniti pa se morajo tudi SIS in vsa družbena poraba. V sredstvih skupne porabe sta najbolj udeleženi SIS za zdravstvo in za izobraževanje, ki sta dobili 92 odstotkov vseh sredstev, ostale SIS pa le 8 odstotkov. V primerjavi z republiškim povprečjem sta dobili ti dve SIS v kočevski občini vsaka nad 2 odstotka več, vendar prav ti dve SIS najbolj tarnata o izgubi.

V razpravi so opozorili, da je ponekod slabo poskrbljeno za varstvo družbene lastnine, pa špet, da uvažamo celo stelo iz

Srema in Banata. Disciplina pri izvajanju dogovorjenih nalog je preslaba. O vsaki delovni organizaciji, ki se ne drži dogovorjenega, bi morali razpravljati in ukrepati. „Ali so dogovori le kos papirja, ki nič ne velja? Zakaj proti krivcem ne ukrepamo? Zakaj bi vedno trpeli vsi, čeprav je očitno, da so le ponekod neodgovorni ali nedisciplinirani ali celo leni?“ je vprašal France Ožbolt.

JOŽE PRIMC

OPREMA SE ŠIRI — Oprema Kočevje gradi novo proizvodno haljo, v kateri bodo plastificirali platna za avtomobilsko ponjavo. Dogovor na bo že čez mesec dni, nakar jo bodo še opremili. Na priložnost bodo poslali tudi nekaj delavcev. V novem obratu, ki bo veljal okoli 20 milijonov dinarjev, se bo proizvodnja začela pred doma v aprilu ali maju. (Foto: Primc)

Le Inkop upošteval dogovor

Vse preveč organizacij se ne drži dogovorov

Na vprašanje nekega delegata, zakaj družbenopolitične organizacije in občinska skupščina ne ukrepajo v primerih, ko v nekaterih delovnih organizacijah slabo gospodarijo ali se ne drže dogovorov, je predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje Alojz Petek na sestanku delegacije KS Kočevje odgovoril:

„Izvršni svet nima nobenih pooblastil, da bi se vmešaval v delitev dohodka delovnih organizacij. Ko smo opazili, da se pojavljajo v delovnih organizacijah slabosti, smo sklicali sestaneke vseh direktorjev in drugih

odgovornih iz delovnih organizacij ter jih opozorili na gibanja. Sprejeli smo tudi nekatere sklepe. Vsi so zatrdili, da jih bodo izvajali...“

„Zakaj naraščajo osebni dohodki tudi tam, kjer je izguba?“ je bilo naslednje vprašanje, na katero je predsednik odgovoril:

„Na istem sestanku smo se dogovorili tudi, da se morajo osebni dohodki gibati v okviru ustvarjenega dohodka, oziroma da morajo naraščati počasneje kot družbeni proizvod. Med tistimi, ki so imeli lani izgubo, se je dogovora držal edino Inkop, kjer so osebne dohodke znižali, v Uslugi so ostali osebni dohodki na isti ravni, vsi ostali pa so jih zvišali. To so utemeljevali z zvečanjem življenjskih stroškov.“

„Tako neupravičeno zviševanje osebnih dohodkov pomeni, da pojemo tudi tisti denar, ki bi ga morali porabiti za nakup strojev in opreme, za nadomestitev in posodobitev strojev oziroma proizvodnje. To torej pomeni, da se lahko zgodi, da ponekod ne bodo mogli kupiti strojev. In če se bo zato 1.000 delavcev znašlo na cesti, kdo bo takrat kriv?“

„Takatrat pa bodo verjetno res

MLADI KOČEVEC

Te dni je izšla druga številka glasila občinske konference ZSMS „Mladi Kočevje“. V njem poročajo mladi o svojem delu, objavljajo pa tudi literarne prispevke.

pokazali s prstom na izvršni svet, da je on kriv,“ je malo šalo obrnil bridko resnico predsednik Alojz Petek.

J. PRIMC

Ni spodbudnih zamisli o šolstvu

Se je lesna smer izmuznila? — Kaj bo s kovinsko? — Gospodarstvo se premalo zanima za srednje šolstvo in s tem tudi za svoje kadre

V kočevski občini smo sicer med prvimi, če ne celo prvi, izglasovali samoprispevek za gradnjo centra oz. šole za usmerjeno izobraževanje, potem pa smo obstali na mestu. Resno nam grozi, da bomo sicer samoprispevek imeli, centra usmerjenega izobraževanja pa ne.

Ze prve razprave so pokazale, da Kočevje ima pogoj za 1. in 2. stopnjo usmerjenega izobraževanja, ker bo dovolj učencev. Prvo stopnjo naj bi organizirali po tedanjih predlogih za kočevsko občino (ker so v Ribnici ugotovili, da imajo tudi oni pogoj za prvo stopnjo), drugo stopnjo pa naj bi organizirali skupaj z ribniško občino.

Razprave so pokazale tudi, da je na območju kočevske in ribniške občine najbolj razvita lesna industrija in da bi torej lahko na drugi stopnji imeli lesno smer. Vendar so naši lesarji doslej v dogovoru z ostalimi slovenskimi lesarji premalo naredili, da bi tako drugo stopnjo šole tudi dobili. Po nekaterih trditvah je že povsem gotovo, da se lahko za center lesne smeri obrišemo pod nosom (ker ga bo dobila Skofja Loka) in da bi v najboljšem primeru dobili le dislociran oddelek te smeri.

V razpravi je še center kovinske smeri, saj je kovinska industrija v obeh občinah razmeroma dobro razvita. Vendar gospodarstvo naredi v tej smeri premalo. Tako vse kaže, da bodo temu območju ostali le dislocirani oddelki, medtem ko bodo

centri usmerjenega izobraževanja drugod.

PRIZNANJA RIBIČEM

Za zasluge pri delu na področju ribištva je bilo letos odlikovanih več članov ribiške družine Kočevje. Najvišje, srebrni znak, je prejel Alojz Skender. Znak za ribiške zasluge pa so dobili: Andrej Zagar, Franc Gregorčič, Janez Merhar, Feliks Papež, Marjan Stopar, Marjan Janež, Jože Primc, Filip Krš in (posmrtno) Alojz Jakopin, ki se je ponesrečil, zaradi česar so priznanje izročili njegovi ženi.

SREČANJE DIJAKOV IN ŠTUDENTOV

Na pobudo dijakov kočevske gimnazije bo v kratkem v Kočevju družabno srečanje kočevskih dijakov in študentov. Pomerili se bodo v športnih panogah košarki, šahu, odbojki, rokometu in v nogometu. Nato bodo imeli družabni večer s kulturnim programom, ki ga bodo izvajali dijaki in študentje sami, sodeloval pa bo tudi glasbeni ansambel garnizije JLA iz Ribnice.

JUP

Strokovnjaka, ki opravljata tehnične preglede motornih vozil v Kočevju, imata vedno polne roke dela, saj prihajajo sem razen lastnikov motornih vozil iz kočevske in ribniške občine, tudi iz bližnje Hrvatske. Na Avtu Kočevje opravijo letno okrog 7.000 tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil. (Foto: France Brus)

ševno ali drugače prizadeti. Komisija, ki je obiskala kolektiv, ni dobila jasne slike o stanju. Še vedno ni razčiščeno stanje po delitveni bilanci, ko se je tedanjí IDEK (zdaj Termoplastika) odcepil od Delavske univerze. S proizvodnjo in prodajo ni težav, pač pa z obratnimi sredstvi. Izdelali bodo program razvoja Termoplastike in na njegovi osnovi sprejeli ukrepe o njenem saniranju.

„USLUGA“ — NAGRAJEVATI PO DELU

Usluga Rudnik bo zaključila minulo leto z okoli 550.000 din izgube. V prvem polletju lani niso imeli dela, v drugem polletju pa je bilo

naročil dovolj, a je popustila delovna disciplina. V novi proizvodni dvorani, ki je zgrajena že dobro leto dni, se še vedno ni začela proizvodnja, ker niso montirali odsesovalnih in ogrevalnih naprav. V podjetju imajo vse pogoje za uspešno delo, vendar so zaostreni notranji odnosi in nedisciplina privedli do slabega gospodarjenja in izgube.

Urediti bodo morali kadrovska vprašanja, organizirati boljše proizvodnjo, okrepiti disciplino in urediti nagrajevanje po delu. Izgubo bodo delno pokrili iz svojih skladov. Možna sanatorija sta še Oprema in Zidar. Po predlogu naj bi se Usluga s sanatorjem združila.

GOVEDOREJA KG — BOLJE GOSPODARIJO

Minulo leto bo tozd Govedoreja KG zaključil z okoli 2,8 milijona dinarjev izgube (leta 1975 so imeli 6 milijonov izgube). Izgubo so lani občutno zmanjšali, ker so uspešno uresničevali sanacijski program. Tako so mlečnost krav povečali za okoli 150 l, porabo krmil za 100 l mleka pa so znižali za 5 kg. Tudi število zaposlenih so zmanjšali za 18. Polno lastno ceno mleka so znižali za 0,21 din pri litru. Z organizacijo dela so prihranili nad milijon dinarjev. Izboljšali so še kakovost krme. Kljub temu so še notranje rezerve.

RUDNIK — VEČINA INVALIDOV

Kočevski rudnik je bil že leta 1974 predviden za ukinitveno di energetske krize pa na predlog občinske skupščine. Ugotovljeno je bilo, da je prišlo do izgube, ki je bila leta 1974 približno 1,5 milijona dinarjev. Rudnik ima zaradi poslabšanja tehničnih mer pri odkopavanju, razen tega tretjini rudarjev invalidov kategorije ali pa fizično izredno nesposobnih za prekalifikacijo.

ZNANJE JE REŠITEV

O lanskem izgubah so razpravljali pred kratkim razni občinski organi, delegacije in občinske skupščine. Ugotovljeno je bilo, da je prišlo do izgube zaradi notranjih slabosti v meznih delovnih organizacijah in nekaterih pa tudi zaradi njihovih vplivov. Vse prizadevanje delovne organizacije so dolžni analizirati vzroke izgub in bosti odstraniti. Upoštevati morajo tudi določila zakona o združenem delu in zakona o gojih in postopkih za sanacijo. Vse morajo izdelati sanacijske programe, ki morajo vključevati tudi kadrovske sanacije delovne organizacije, saj lahko le z njem rešujemo težave.

V znanju je rešitev

Nekateri sami krivi za izgube, drugim so botrovali zunanji vplivi — Izguba pri mleku in premogu ni le stvar teh tozdiv in tudi ne le občinskega gospodarstva

Z izgubo je po oceni izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje zaključilo minulo poslovno leto 6 tozdiv in OZD, ki zaposlujejo 913 delavcev ali nad 16 odstotkov vseh zaposlenih v gospodarstvu.

V obratu pletenin Trikona so pred sanacijo izdelali na mesec okoli 6.000 raznih pletenin, zdaj pa jih že 14.000 in je ta obrat že donosen. V obratu konfekcije pa so čas za izdelavo enega para hlač skrajšali za 12 minut, vendar to še ni dovolj, ker je čas za izdelavo hlač še vedno za 25 minut daljši kot v najbolje organiziranih konfekcijskih tovarnah. Bolj varčujejo tudi s surovino, saj je odpadkov manj.

Lani so ustvarili preko 36 milijonov dinarjev celotnega dohodka, izgube pa bodo imeli okoli 3,7 milijona. Gradijo novo proizvodno dvorano, v kateri bodo lahko bolje organizirali proizvodnjo.

Med glavnimi težavami Trikona so: pomanjkanje strokovnih kadrov, pogosta menjava ljudi, nizki osebni dohodki in majhna produktivnost ter visok bolniški stalež (od 300 zaposlenih jih je vsak dan v bolniški do 40).

LIK — NIZKA PRODUKTIVNOST

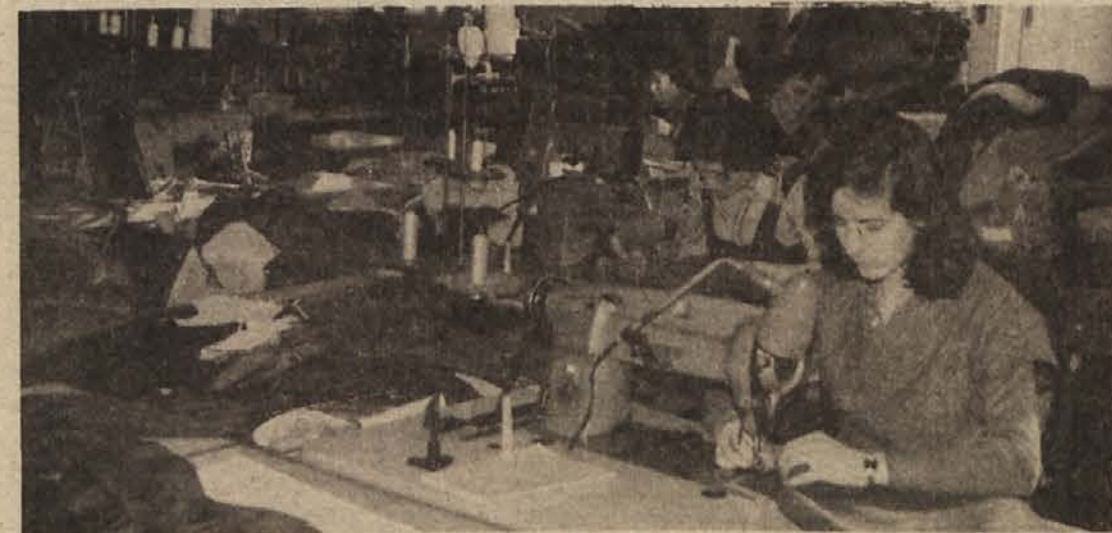
OZD LIK Kočevje — SOZD Slovenjales je v prvem polletju lani

imela preko 11 milijonov dinarjev izgube; ob tridesetletju so jo znižali za okoli 2 milijona, v zadnjem tromesečju pa zaradi težav z energetiko izgube niso bistveno zmanjšali. Proizvodnja v novi tovarni masivnega pohištva se še ni utekla, saj bo treba tu zvečati produktivnost za preko 100 odstotkov, zmanjšati pa je treba porabo materiala. V povprečju imajo še vedno okoli 9,5 odstotka bolnih (v tovarni pohištva celo 11 odstotkov). Tudi notranji transport še ni dobro urejen.

LIK pripravlja program tehnične in gospodarske sanacije. Veliko naporov bo potrebnih, da bodo bolje izkoristili proizvodne zmogljivosti in material, pri čemer jim bodo najbolj pomagali lahko le sposobni strokovnjaki, vendar jim teh primanjkuje.

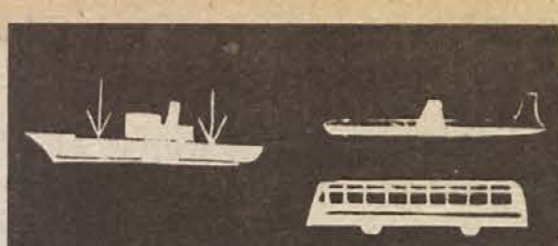
TERMOPLASTIKA — PRECEJ NEJASNEGA

Termoplastika, ki ima le 25 delavcev, je zaključila z izgubo že poslovno leto 1975 in tudi lansko. Izguba znaša po oceni 250.000 din. Tu delajo težje zaposljivi delavci, tudi du-

BOLJE, A ŠE NE DOVOLJ — V konfekciji kočevskega Trikona so lani za 12 minut hitreje naredili par hlač, a še vedno za 25 minut zaostajajo za najbolje organiziranimi konfekcijskimi tovarnami. (Foto: Primc)

TURISTIČNE

INFORMACIJE

PUTNIK

VABIMO VAS NA OBISK:

SKANDINAVSKEGA SEJMA pohištva v COPENHAGEN, in na sejem pohištva v MALMOE, letalo, od 10. do 14. maja 1977,
SKANDINAVSKEGA SEJMA POHIŠTVA V COPENHAGEN, letalo, od 10. do 13. maja 1977,
29. MEDNARODNEGA OBRTNIŠKEGA SEJMA V MUENCHEN, avtobus, od 29. do 31. marca 1977 in od 1. do 3. aprila 1977,
SEJMA MODE „INTERCHIC“ V BERLINU, letalo, od 18. do 21. aprila 1977,
HANNOVERSKEGA VELESEJMA, letalo, od 20. do 22. aprila 1977, 9. MEDNARODNEGA SEJMA ISH – sanitarije, ogrevanje in klima – v FRANKFURTU, avtobus, od 22. do 24. marca 1977,
55. MEDNARODNEGA VELESEJMA V MILANU, avtobus, od 20. do 22. aprila 1977.

PRIJAVE IN INFORMACIJE PRI PUTNIKU,

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 17 – 19, tel. (061) 311-542, 314-889. Telex: 316-21.

ŠKOFJA LOKA

HOTELI SIMONOV ZALIV
IZOLA

POSEBNO UGODNE CENE ZA UPOKOJENCE V CASU OD 1. MARCA 1977 DALJE. POLNI PENZION OD 110.- DO 140.- DINARJEV ZA OSEBO NA DAN. V CENI JE VSTETO KOPANJE V BAZENU Z OGREVANO MORSKO VODO. MOŽNOST ORGANIZACIJE SEMINARJEV. INFORMACIJE IN REZERVACIJE PISMENO ALI PO TELEFONU št. (066) 71-550 ali 71-340.

INTEREXPORT Ljubljana
PE „INEX“ Potovalna agencija
61000 Ljubljana, Titova 25
Telefon: (061) 312-995

Vabimo vas na spomladanske in prvomajske letalske in avtobusne izlete v tujino:

GRČIJA, letalo, 2 do 4-dnevni aranžmaji v času od 21. aprila do 2. maja 1977
ISTAMBUL, letalo, 3 do 4-dnevni aranžmaji od 21. aprila do 2. maja 1977
SPANIJA, letalo, 3 do 8-dnevni aranžmaji od 12. aprila do 12. maja 1977
TUNIZIJA, letalo, 3 do 6-dnevni aranžmaji od 20. aprila do 3. maja 1977
MUENCHEN, muenchenski letalski model avtobus, odhod 27. aprila 1977
AZURNA OBALA, avtobus, 6 dni, odhod 27. aprila 1977
ASSISI-RIM-SORENTO-PAESTUM, 8 dni, odhod 27. aprila 1977

Za sedanj se lahko odločite za leto ali za dva leta. Vabimo vas na spomladanske in prvomajske letalske in avtobusne izlete v tujino:

GRČIJA, Anavissos, polet iz Ljubljane in Maribora, od 11. maja dalje, cena tedenskega paketa od 3.600.- dinarjev, dvotedenskega od 5.850.- dinarjev. Razen tega smo pripravili za vas: TEČAJE ANGLESCINE v Veliki Britaniji, strokovni (odhodi vse leto) in splošni. Tečajji so namenjeni profesorjem, učiteljem, poslovnim ljudem, študentom in dijakom. Zahtevajte naše programe!

Prijave in informacije:
LJUBLJANA, Titova 25, tel. (061) 311-542, 314-889.
MARIBOR, Volkmerjev prehod, tel. (02) 2-572.

31. 9 (1440) – 3. marca 1977

„PLANICA 77“

ZA MLADE

PAKET (vstopnica in prevoz v obe smeri) za ogled MEDNARODNEGA TEKMOVANJA V SMUŠKIH POLETIH 18., 19. in 20. marca 1977 ZA SAMO 65,00 DINARJEV NUDI MLADIM MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA NOVO MESTO, Glavni trg 7, telefon (068) 22-555.

GENERAL TOURS YUGOSLAVIA

6-dnevni izlet v MAROKO od 1. do 6. maja 1977
9-dnevni izlet v INDIJO od 2. do 10. aprila 1977
6-dnevni izlet v KAIRO od 2. do 7. aprila 1977
8-dnevno potovanje v MOSKVO – LENINGRAD – KIJEV od 4. do 11. marca 1977
4-dnevno potovanje v ATENE od 11. do 14. marca 1977.

SMUČANJE:

VAL GARDENA (Italija) od 19. do 26. marca 1977

Prijave in informacije sprejemajo poslovalnice GENERALTURISTA ter pooblašcene agencije. GENERALTURIST, LJUBLJANA
Gospodarska 7
tel. (061) 21-206

YUGOTOURS

LENINGRAD – MOSKVA: 8 dni, 10. marec 1977, 3.680.- dinarjev

PARIZ: 3 dni, 11. marec 1977, 2.290.- dinarjev

ATENE: 4 dni, 18. in 25. marec 1977, 2.650.- dinarjev

AMSTERDAM: 4 dni, 19. marec 1977, 2.990.- dinarjev

NEW YORK: 8 dni, 26. marec 1977, 8.700.- dinarjev

VARŠAVA: 4 dni, 18. in 25. marec 1977, 2.250.- dinarjev

MADRID: 4 dni, 22. april 1977, 2.550.- dinarjev

VIKEND V BOVCU: odhodi do konca maja 1977, 350.- dinarjev

LETNI ODDIH DOMA: 32 krajev z lastnim prevozom ali z letalom iz Ljubljane in Zagreba.

LETNI ODDIH V TUJINI:
tedenski odhodi,

RODOS od aprila do novembra 1977,
PORTUGALSKA: od aprila do oktobra 1977,
SPANIJA – KANARSKI OTOKI, MALLORCA, COSTA DEL SOL, COSTA BRAVA: od aprila do novembra 1977,
TUNIS: od aprila do oktobra 1977.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:
ATLAS
Titova 25 (v kozolcu), tel. (061) 320-852, 327-792

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA KLEVIŠARJA

iz Kanižarice 8

se pristočno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem, sosedom in organizacijam za izraze sožalja, poklonjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna hvala kolektivu in sodelavcem Rudnika Kanižarica za opravljeno organizacijo stanovskega spremstva in prenos pokojnika, za darovane vence in za izrečene poslovilne besede. Iskrena hvala gošdbi na pihala, organizacijam SZDL, Krajevni skupnosti in ZB za poslovilni govor in ostalo pomoč, župniku pa za opravljeni pogrebni obred. Še posebej se zahvaljujemo sosedom Vrtin in Rožič za njihovo pomoč v naših najtežjih trenutkih. Hvala vsem, ki ste pokojnega pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: žena Ana, sin Franci, hčerki Olga in Milena z družinami in drugi sorodniki

Kanižarica, 13. februarja 1977

V SPOMIN

8. marca bo minilo boleče leto dni, odkar nas je za vedno zapustila ljuba mama, hčerka in sestra

MARIJA ZOBEC

iz Prigorice 102

Kje si, ljuba mama, hčerka, sestra, kje tvoj mili je obraz, kje tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas? Ko obiskujemo tvoj prerani tihi dom, spoznavamo kruto resnico, da živiš le še v naših srcih. Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njen grob, ji prizigate sveče in prinašate cvetje.

Neutolazljivi: otroci, ata, mama ter bratje z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

BARBARE FLAJNIK

iz Nove Lipe

se iskreno zahvaljujemo medicinskemu osebju bolnice Novo mesto, ki so jo skušali ohraniti pri življenju in ji pomagali. Prav tako pristočno hvala sosedom, duhovnikom, pevcem in vsem, ki so se prišli posloviti od nje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Dne 13. februarja 1977 nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

ALOJZIJA ŠKRAJNAR

iz Kočevja

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem, sosedom, kolektivu Tekstilane Kočevje, Društvu upokojencev za podarjene vence, kaplanu za opravljeni obred in vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti in darovali cvetje.

Žalujoci: hčerka Olga, brat Jernej, sestri Rezka in Micka z družinami, sestra Pepca in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame in stare mame

FRANČIŠKE KREVS

iz Biške vasi pri Mirni peči

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, ki ste nam v težkih dneh pomagali in izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi osebju internega oddelka bolnice Novo mesto, Jožici Džepard za skrb in pomoč. Sekciji za vleko Novo mesto in Beti Mirna peč za podarjene vence, pevcem iz Mirne peči, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti.

Žalujoci: mož, sinova in hčere z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

ANTON TASIČ

Breg 20, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se za darovane vence in pomoč podjetju Eli, AMZJ Otočec, Tovarni zdravil Krka, Združenju ZB Novo mesto, Pevskemu društvu Dušan Jereb in stanovalcem Nad mlini 42. Še posebej se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega in kirurškega oddelka bolnice za nego v času bolezni. Hvala lepa župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: Vsi njegovi

V SPOMIN

8. marca 1977 bo minilo leto, odkar nas je za vedno zapustil dragi mož in oče

MARTIN PLUT

Vinji vrh 12 pri Semiču

K mirnemu počitku smo ga položili v tih dom poleg njegovih dveh sinov pri Sv. Duhu. Iskrena zahvala vsem, ki ste sočustvovali z njimi v njegovem težkem življenju in prav tako hvala vsem, ki so ga spremili na zadnji poti k večnemu počitku.

Zalujoči: žena Marija, sinovi Tine, Jože, Peter in Janez z družinami ter hčerka Tinka z družino

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi ljubelega moža, očeta, starega očeta, tasta, strica in brata

FRANCA LAVRIČA

iz Lok pri Straži

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti in ga obdarili s cvetjem. Posebno se zahvaljujemo vsem tistim, ki so nam bili v pomoč in tolažbo v najtežjih dnevih, predstavnikom Opekarne Zalog in Društvu upokojencev Straža za poslovilne besede, pevcem in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Ana in vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

MATIJE MUŠIČA

iz Dragovanje vasi 4

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, našim prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam ustno ali pisмено izrazili sožalje. Se posebej se lepo zahvaljujemo Jožetu Perku za tople poslovilne besede, župniku za opravljeni obred, Zvezi borcev iz Dragatua, delovnim kolektivom Belsada, Kmetijske zadruge Črnomelj, Rudniku iz Kanižarice in Mladinske knjige iz Ljubljane.

Zalujoči: žena Katarina, otroci: Zdravko, Vinko, Zalka, Mimica, Cvetka, Polde in Janez z družinami

ZAHVALA

Vsem ki ste z ljubeznijo in spoštovanjem spremili našo ljubo mamo, babi in prababico

FRANČIŠKO VOGRINC

roj. PALČIČ

na njeni zadnji poti, ji darovali toliko lepega cvetja, nam izrazili iskreno sožalje, se pristočno zahvaljujemo. Prav tako velja naša topla zahvala pevskemu zboru KUD Dušan Jereb za občuteno zapete žalostinke in župniku za pogrebni obred. Se prav posebej se zahvaljujemo njenemu dolgoletnemu zdravniku dr. Vodniku, zdravnikom internega oddelka in zdravstvenemu osebju, ki so ji lajšali trpljenje v poslednjih dneh življenja.

V žalosti hčerka Ivanka Adam in vsi njeni

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA GIMPLJA

iz Krupe 6 pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo dr. Šavlju iz novomeške bolnice za vso nego in lajšanje bolečin, sosedom za sočustvovanje in darovane vence, kolektivnu Iskra-Semič, Gasilskemu društvu Stranska vas, ZB Stranska vas za darovane vence, župniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste nam ob težkem udarcu stali ob strani.

Zalujoči: žena Katarina, hčerke Micka, Tončka z družinama, Ivanka in sinova Tone in Jože z družinama

Krupa, Semič, Ljubljana, Bled, Straža, Novo mesto, Bielfeld

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 17. do 23. 2. so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Drašler z Uršnih sel - Mihaela, Anica Zorko iz Krškega - Marjana, Katarina Pavič iz Metlike - Maria, Dragica Češnovar iz Zameškega - Janjo, Zdenka Janežič iz Slepška - Anito, Vida Rupar z Dvora - Katarino, Milena Žagar iz Birčne vasi - Petra, Mija Vintar iz Straže - Tiborja, Olga Rajk iz Bojanje vasi - Marjanco, Stanka Bajič z Broda - Danijelo, Danica Franjga iz Praproč - Boruta, Marija Gorec iz Breze - Marka, Jožica Hribar iz Podbočja - Bojano, Darinka Smerdu iz Črnomelja - Majo, Stefanija Tramite iz Zloganja - Ireno, Edita Požek iz Metlike - Andreja, Kristina Kump iz Ljubljane - Tineta, Marica Šuštarčič iz Prilozja - Dušana, Elidija Kobe iz Meniške vasi - Natašo, Marija Cvelbar iz Čadra - Natalijo, Sonja Stravs iz Grosuplje - deklīco, Anđa Kikič iz Podstenice - Franja, Slavka Vukša iz Jedinščice - Mladena, Vida Pavšelj iz Dobravnice - deklīco, Nada Zore iz Bognoče vasi - deklīco, Jožica Darovec iz Hruševca - deklīco, Marija Kopina iz Velike vasi - deklīco, Vida Bobič iz Škocjana - deklīco, Marija Unetič iz Griča - dečka in Vida Saje iz Hrastulj - dečka. - CESTITAMO!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. 2. do 26. 2. so v brežiški porodnišnici rodile: Olga Povše iz Radne - Igorja, Marija Habinc iz Brezine - deklīco, Marija Štrbenc iz Pečja - Saša dečka, Marica Petan iz Zg. Pohance - Sabino, Sonja Omerzo iz Križ - Stefana, Gordana Pezic in Novih dvorov - Andrejo, Ljubica Panič iz Brežic - Zeljko, Zora Iviček iz Brezja - dečka, Marjana Vučanjk iz Brežic - Aljoša, Marija Dujakovič iz Sel - Sanjo, Vera Jamnik iz Ledine - deklīco, Jelka Petrovič iz Brežic - dečka, Ana Pešec iz Brvi - Suzano, Stefica Rizovič iz Slanege dole - deklīco, Biserka Krošelj iz Rigonc - deklīco, Ana Ilič iz Zasapa - Tatjano. - CESTITAMO!

XXI

Prihodnji dan pak je bilo brez dežja. Sicer je gosta in pusta mokra megla pokrivala dol, ali voziti se je bilo že moči, zato so se Kraljevi odpeljali. Pristav je bil že prej pri Pridanu vse poravnal. Vendar je Tončka stala, ko so ji povedali, da se podvinski voz bliža, na pragu in pričakovala ga. Prepričana je bila, da bode njena prijateljica, gospica Luiza, dasi se je že predvčeranjim poslavljala, še ustavila se na zadnji poljub. Ko je voz prav blizu bil, stopi s praga in gre proti cesti. A strmeč in sramovaje se obstoji. Voz je mimo nje zdrdral, kakor se je zdelo, na ukaz njene prijateljice same, pristav ji je samo z roko mugal pozdrav in prijateljica je ponovno počasno z glavo naklonila se. To je bilo ponižanje, razžaljenje. Zakaj? Nič hudega si ni bila v svesti, nobene zle besede, nobenega takega dejanja, nobene zamere. Solze ji v oči pridejo, ko v vežo stopi. Nameni si, kako bode Nikolaju vse to povedala. Vendar je Nikolaj prav sodil, ko je dejal, da so ta gospoda neodkritosrečna, spremenljiva, danes drugače nego včeraj. Ali Nikolaja ni bilo drugi dan nič k njej; ni ga bilo niti tretji dan. Tončka pozabi, da se je gospodična Luiza brez zadnjega slovesa mimo vozila, a skrbeti jo začne, kaj je vendar Nikolaju, da ga ni. Ko niti peti dan ni blizu prišel, dosegla je skrb uboge deklīce tak vrhunec, da je morala nekemu zaupati, kar jo je težilo. Tiho potoži stari deklī, kaj jo peče. Ta se namuzne, dene obe roki pod umazani predprt in reče odpravljaje se: „Čakaj, čakaj, postopim jaz gor na Kolodejvino in Mreto povprašam, ali je on doma in kaj dela. Nič ne maraj, še rad pride, bog da ga hočeš. Že ne more priti. Ali verjemi mi: če ga dalje ne bode k tebi, bolj te bo zaželel.“

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 3. MARCA: 8.00 TV v šoli: Pariz, Za trobento, Od Titovega Učica do Beograda (Zg) - 9.00 TV v šoli: Francoščina (Sk) - 9.30 TV v šoli: Portret znanstvenika (Sa) - 10.00 TV v šoli (do 10.50), reportaža, Risanka (Bg) - 14.00 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.00 Solska TV: Onesnaževanje morja, ponovitev (do 15.20) (Lj) - 17.10 Mala čebelica, barvna oddaja (Lj) - 17.25 Obzornik (Lj) - 17.40 Mozaik (Lj) - 17.45 Poljudnoznanstveni film (Lj) - 18.35 Amerika je daleč, film iz barvne nadaljevanke P. Zidar: Utonilo je sonce (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 V živo: Tabletomanija, vmes poročila - 23.00 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju - ženske, barvna reportaža iz Tokia (Lj)

evropsko prvenstvo v smučanju reportaža (Lj) - 22.45 Sve prvenstvo v umetnostnem drsanju moški prosto, barv. reportaža i Tokia (Lj) NEDELJA, 6. MARCA: 8.3 Poročila (Lj) - 8.40 Od vsakeg jutra raste dan: Slovenske Konjice barvna oddaja (Lj) - 9.10 625 (Lj) - 9.30 H. Fallada: Kmetje, bomb in oblast, barvna nadaljevanka (Lj) - 10.35 Raziskovalci: Jededia Smith - barvna oddaja (Lj) - 11.2 Mozaik (Lj) - 11.30 Kmetijsk oddaja (Bg) - 12.30 Poročila (d 12.35) (Lj) - Nedeljsko popoldne Križem kražem, Pisani svet, Okrog svet, Moda za vas, Poročila - 16.4 Košarka Industriemontaža: Zada (Z/II-Lj) - v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 18.15 Kovačevič Zvezdnati prah, drama TV Beogra (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.2 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevni (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 21.15 Marodič Marija - barvna nadaljevanka T Zagreb (Lj) - 21.15 SP - umetnostnem drsanju, revij posnetek iz Tokia (Lj) - 22.0 Sportni pregled (Bg) - 22.35 T dnevnik (Lj) PONEDELJEK, 7. MARCA 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.30 TV v šo (Sa) - 10.05 TV v šoli (do 10.1 (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovite (do 15.30) (Zg) - 17.10 Vrtec n obisku - Pojoče ure (Lj) - 17.1 Narava Japonske - serijski barvi film (Lj) - 17.40 Obzornik (Lj) - 17.55 Prvih 365 dni v otrokover življenju, barvna oddaja (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.3 Dogovorili smo se (Lj) - 18.4 Zena - barvna dokumentar oddaja (Sa) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 T dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 I Zupančič-M. Klopčič: Zadnji solska naloga, barvna TV drama (Lj) - 21.00 Propagandni program (Lj) - 21.05 Kulturne diagonale (Lj) - 21.45 Mozaik kratkega filma (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj) TOREK, 8. MARCA: 17.05 Hitri polček, barvna oddaja i cikla Zvernice iz Rezije (Lj) - 17.20 Pika Nogavička, serijsk barvni film (Lj) - 17.50 Obzornil (Lj) - 18.05 V. Ukmar: Materi - barvna oddaja (Lj) - 18.20 Otroco pojo mamicam (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 TV trim test (Lj) - 19.15 Rsanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Oci kritike (Lj) - 20.3 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 20.35 A.J. Cronin: Zvezde gledajo neba, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.25 25 mednarodni festivie mladih umetnikov, barvna oddaj (Lj) - 21.55 TV dnevnik (Lj) SREDA, 9. MARCA: - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.3 Glasba takšna in drugačna, barvn oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 T dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna Kantata za Čile, barvni film (Lj) - 21.50 Majhne skrivnosti veliki kuharskih mojstrov (Lj)

Josip Jurčič med dvema stoloma

Vendar, gospod Nikolaj, vi veste, da so še drugi, ki imajo pravico, za vas zanimati... in ki bi vam zamerili, kobi vas bili slišali. „Ne omenjajte mi...“ „Prosim! Vi ste zaročeni, z mojo prijateljico zaročeni, a tako govorite z menoj? Ne izvira li globokega čuta? Odgovorite mi na to!“ „Na videz mi smete lahkomišljenost očitati, recite, kaj naj storim, da dokazem globokost svojega čutenja do vas, le do vas...“ „Prijatelj! Sva si lahko, brat in sestra, dragi gospod Kolodej, več ne moreva, ne smeva.“ „Pogledom na ona in ga s svojim pogledom pogleda, s pogledom, ki mu je noter v dušo posegel.“ „Ne smeva? Kdo more braniti, ako hočeva, ako hočete vi?“ „vzplameni on.“ „Dolžnost prijateljstva.“ „Nič, nidar! Moja bodi, biti moraš! Zakaj si mi odkrila svojo dušo, zakaj si se mi pokazala, kakor te želim, zakaj si mi odkrila bogato srce.“

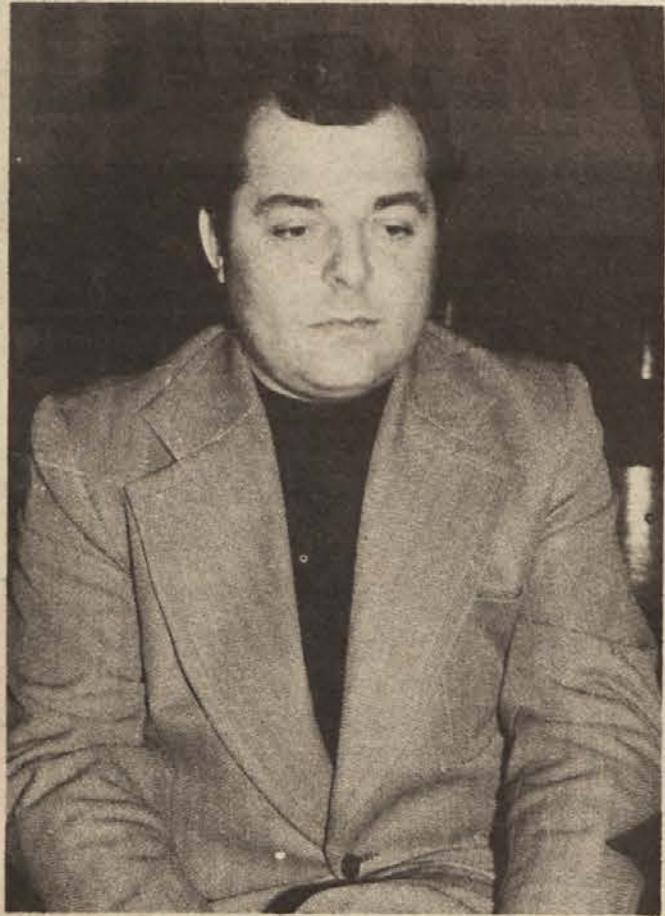
da mi hočeš zdaj, ko sem poželjivo roko stegnil po večji sreči, nego sem jo upal doseči, odtegniti vse, odtegniti sebe? Ne, ne beži, ostani pri meni, sreča moja!“ Poljubi ji roko in ona se ne brani. „In ti me res ljubiš?“ vpraša ona kakor v misli zatopljena. „Vprašati moreš še? Po moji sinočnji in zdanji izpovedbi? Ali ti sinoči ni globoko v dušo donelo, kakor je meni globoko iz duše prišlo, po sili, ne vem kako ne kdaj: da te ljubim?“ „In kaj poreče ona?“ Za trenutek prevleče Nikolajovo čelo oblak nezadovoljstva, a precej pravi: „Kar hoče! Sem li jaz dolžan zato, ker sem se enkrat prenačil, svojo boljšo, svojo največjo srečo žrtvovati? Nisem!“ „Nisi, to je res. Ali pač, prijatelj moj, ako hočeš ti mene ljubiti, moral bi me spoštovati. Kako pak me moreš spoštovati, ako storim, kar ti hočeš, in ti dam srce, katero ti ni neprijazno, jaz, prijateljica njena, Tončkina, ki ima tvojo besedo in tako neko pravico do tebe? Ne bi li to nelepo bilo od mene?“ „Ne govori mi tako!“ vzklikne on. „Ne očitaj mi ene moje zmete, ker le zmeta je bila moja razmera z njo. Ne sili me, da bi bil nesrečen; in nesrečen bi bil, ko bi moral zdaj na njeni strani biti, kar sem v tvoje srce videl, kar tebe poznam, duša moja. Ti si blaga, ti o prijateljstvu ne moreš drugače misliti in govoriti, kadar govoriš. Ali če je kaj greha v tem, moj naj bode, samo moj, jaz vse na sebe vzamem, samo ne odrekaj mi, brez česar mi je zdaj življenje nič, svoje ljubezni!“ Žareče so se staknile ustne z ustnami v dolg poljub. Dež je začel liti in je polglasno padal na slamnato streho, pod katero sta bila, nekoliko še skropil po strani od sedeža njunega.

Rekši, odide dekla na Kolodejevino in v ki hinjo k Mreti. Tu vse pozve. A kar čuje i domov prinese, ni bilo tako, da bi bilo mogl Tončko utolažiti. Predvčeranjim je v mesto odšel, s starim s: se prej nekaj prepirla, ker mu je povedal, c bode več dni v mestu ostal, oče pak ni razume mogel čemu, zakaj, s kakim opravkom. Za z pravek v mesto hoditi, samo denar trostiti, to t je pa Luki Kolodeju tak greh zdelo, da je v vse licu zardel, sinu hrbet obrnil in psa Pastuha n usmiljeno z nogo brcnil, ko mu je dobrikajoč s naproti prišel. In kljub tej očevi nevolji odšel je bil Nikolaj mesto, a pri Tončki se ni nič oglasil, ni povedal! Ko bi bil le eno besedico prej rekel a pošto dal ali pisal! Nepopisna skrb se polasti deklīce. Kam j šel? Po kaj? Zakaj tako tiho? Ali pride nazi in kdaj? Ali se mu ne bode nič hudega zge dilo? Na vsa ta vprašanja ni znala odgovora najti s. A stoprav zdaj si je bila v svesti, kako neizreče no ga ljubi, da življenje brez njega odslej n more biti pravo življenje. Ah, ko bi ga izgubila Dalec, kamor bi bilo, šla bi bila, da bi g enkrat pogledala in videla, da mu ni nič hudeg pripetilo se, pa bi bila zadovoljna zdaj! „Kaj ti je, dekle?“ vpraša jo oče Pridan. „Nič,“ morala je lagati, ker sram je je bil povedati, da se za Niklja boji, ker ga že pet dn ni blizu; bala se je, da bi se oče ne posmhava ji, ker je tako... nespametna, da se boji, kjer s ni treba bati. Ni treba! Lahko rečeno, ali...

XXII

Minilo je stirinajst dni. Nikolaja ni bilo i mesta domov. Luka Kolodej je zamišljen okol doma hodil. v tem malem času so se mu bile n licu neke nove gube pokazale, hlapce je mar kregal. psov ne več vsako jutro božal.

V Ribnici so se dostojno poslovili od krivca za vse lanske grehe

Tri dni in noči je bila Ribnica zavita v „črno“. Umril je priljubljeni Nace Pusta, ki je bil vse leto naš zvesti tovariš, katerega smo lahko brez bojzani obtoževali za vse naše napa-ke pri delu, doma, v gostilni, na ulici in drugod.

Pogreb je bil veličasten. Sprevod se je ustavljal pri vsaki gostilni, kjer so užloščeni pogrebci uteapljali žalost. Godba je igrala vesele žalostinke pod taktirko dva in pol metra dolgega dirigenta. Za godbo in pokojnikom je stopala Nacetova žahta, najbolj pa so jokali člani „Zvezde pijancev“, ki sploh niso mogli verjeti, da Naceta res ni več med nami.

Pravijo, da se je zbralo na pogrebu 2.500 ljudi. Za kratek čas pogre-

ba so prekinile delo celo delavnice in trgovine. Vsak je želel še zadnjič videti Naceta in se od njega dostojno posloviti, predno ga odnese v večna lovišča hladna in umazana Bistrica.

Pustne norčije so se začele že več dni prej s pokanjem z biči, tavanjem mask in pustnimi plesi. Tokrat je bilo največ turških in arabskih mask. Bilo je tudi malo več stiskanja, vendar ljubosumnosti ni bilo, saj so vse zakrile maske, sicer pa je bil za vse odgovoren in kriv lahko edino Nace.

Nace je ležal na parah v bifeju pri samopostrežbi. Vsak se je tu lahko

vpisal v knjigo žalosti. Izmenjavala se je častna straža. Delovne organizacije, ki so se posebno odklikovale pri metanju krivde na Naceta, so prinesle vence. Na posebno vidnem mestu je bil Stangradov.

V pustnih svečanostih so sodelovali še učenci osnovne šole, gojenci vrtca, godba na pihala in drugi. Ribniške pustne neumnosti so minile. Nace je umrl. Pokopali smo ga v sredo popoldne, a glej ga, vraga, že v četrtek zjutraj je vstal od mrtvih in spet začel spičiti neumnosti!

M. GLAVONJIC

VESEL POGREB – Pri pogrebu Naceta Pusta je sodelovala tudi godba iz arabskega emirata Abu Dabi. (Foto: Milan Glavonjić)

Zbor je kot ena družina

Vsak četrtek večer je za slehernega od 17 pevcev mi-renskega pevskega zbora, ki je letos ob slovenskem kulturnem prazniku prejel Galusovo priznanje, že vnaprej določen za vaje. Kadar se pripravljajo na nastope, se pevci dobivajo še večkrat na teden. Ferdinand Krnc iz Sentrupertja, ki je kot vzgojitelj zaposlen v kazensko-poboljševalnem domu na Dobu, je zboru zvest od prvega dne, ko je stopil v službo.

„Tega je 13 let in ves ta čas se me drži tudi predsedništvo zbora,“ se spominja začetakov sodelovanja. Ta dolžnost se mu je pripeljala slučajno. „Teško je bilo za druge tenorje, delal sem pri hiši, zato sem zamujal na vajah. Ostali člani so dejali: naj bo predsednik zbora, da se ne bo tako lahko izvil!“ Pri tem je ostalo vsa ta leta in ni mu žal. Sedaj že pokojni vneti pristaš zbora Ivanjc z Mirne ga je mimogrede spoznal s skrivnostni „feh-tarije“, ko je šlo za finance. „Enkrat sva prosila po delovnih organizacijah za kravate, srajce, zatem spet za obleke in drugo.“ To je med drugim namreč tudi delo predsednika zbora.

Res je petje svojevrsten užitek, vseeno pa ne prinaša

samo zadovoljstva. On in tu-di drugi slišijo tu in tam: „Kaj tisto vaše petje! Mar bi poprijeli za delo v komunali!“ Seveda se zdalec ne drži, da bi fantje ne prišli za nič drugega. Večina opravlja še vrsto drugih dolžnosti. Krnc je v Sentrupertu še sekretar sveta komunistov v krajevni skupnosti. Ta dolžnost ni lahka. Kot navdušenemu pevcu mu prav gotovo ni tu-ja vloga predsednika krajevne- nega prosvetnega društva Franca Lunačka. Tu ni lahko doseči kakšen pomembnejši uspeh. V dvorani pozimi skorajda ni mogoče nastopati, ker je ni mogoče prav ogreti. Pred časom je Krnc povabil zbor ljubljanskega Poštarja, ki je nastopil tudi na Dobu. Na koncertu se je počutil izredno nelagodno: na odru je pelo 40 pevcev, v dvorani pa je bilo le 17 poslušalcev. Za ne-uspeh ni mogoče valiti krivde ne na vreme ne na uro. Ferdinand Krnc je še vedno prepričan, da je treba nadaljevati tudi s takimi gostovanji, kajti ljudi je treba navaditi na prireditve. Ravno pri tem lahko mnogo pomagajo domače amaterske skupine.

ALFRED ŽELEZNIK

KJE JE ORIGINALNI SEVNIŠKI KARNEVAL?

To vprašanje so si zastavili nekateri pustni veseljaki, prižgali bakle in okrog 14. ure krenili na pustni torek po sevniških ulicah in tako javno opozorili na krizo ustvarjalnosti tudi na tem področju. Ne gre jim očitati nekonstruktivnosti, zakaj hkrati s kritiko so ponudili vsaj dva predloga: „Trnjulčica ali zaspani sevniški kulturniki“ in – „Turistično društvo – izvorni greh“. Misel, kdo bi moral kaj storiti za to veselje, je torej na dlani. Na ulicah se je kot običajno nabralo mnogo ljudi v pričakovanju tistega, česar ni bilo. Zal duhovitih Radečanov dopolodne ni videlo toliko ljudi. Pusta je dostojno kot že mnogo let počastil sevniški DPM z uspehim rajanjem več sto našim otrokom na rokometnem igrišču Partizana. Pošlo je vseh 700 pripravljenih krofov. Zadovoljni so bili malčki kot tudi starši. V glavni je boštanjska skupina, ki je v torek iskala sevniški karneval. Pusta tudi pokopala v sredo. Kako bo prihodnje leto?

PLANICA: 60 SKAKALCEV

Cez slab mesec bo zaživela tudi planska velikanka. Od 16. do 20. marca bo namreč v Planici veliko mednarodno tekmovanje v smuških poletih. Razen jugoslovanskih tekmovalcev pa bodo nastopili še Avstrijci, vzhodni in zahodni Nemci, Čehi, Poljaki, Italijani, Francozi, Švicarji, Sovjeti, Finci, Švedci, Norvežani ter najbrž po dva skakalca iz ZDA in Japonske.

KOČEVCI PETI

Nedaleč od Mrkopolja so bile pred kratkim na bregovih Begovega razdolja 4. zimske športne igre delavcev, zaposlenih v gozdarstvu in industriji za predelavo lesa, in sicer iz vse Jugoslavije. Tekmovalci so nastopili v veleslalomu in smučarskih tehnik. Dolenjci so se dobro odrezali. Rezultati – starejši člani, tek na 5 km: 1. Maks Konečnik 15:04,2, 2. inž. Tone Prelesnik 16:24,9; mlajša skupina: 23. Jože Žagar; veleslalom, starejša skupina: 7. Slavko Prelovec; mlajša skupina: Tone Piškur. Ekipno so Kočevci osvojili odlično peto mesto.

A. ARKO

Sam v jezi zažgal novo hišo

Tragične posledice ljubosumnega moža: žena mrtva, sam pa hudo opečen v novomeški bolnišnici

22. februarja malo pred 7. uro zjutraj so se v Ručetni vasi 20 pri Črnomlju zasilili poki, zatem pa se je jel iz hiše Jožeta Brunskoleta valiti črn dim. Sosedje so videli, da je čez balkon skočil možki v goreči obleki in tekkel po cesti proti Črnomlju.

Vaščani so poklicali gasilce, ki so takoj prihitali na pomoč. Bali so se, da je še kdor v goreči hiši, kjer so prebivali 29-letni Jože Brunskole, njegova žena 25-letna Milena in 5-letni sinček Robi. V hiši so našli Mileno Brunskole že mrtvo.

Natančnega vzroka tragedije še ni mogoče povedati, kot kažejo prvi podatki, pa je vsemu temu botrovala moževa ljubosumnost. Očitno gre za požig. Jože Brunskole je otroka odpeljal k babici, novo hišo pa polival s krpami, namočenimi v bencinu, ki ga je iztočil iz avta in traktorja.

Brunskoletova se zadnje čase nista razumela. V napadih lju-

bosumja je mož z ženo tudi grdo ravnal, ona pa se je odločila za razvezo. To mu je tudi povedala, verjetno pa je zaradi tega sklenil narediti, kar je naredil.

Lastnik z gorečo obleko je tekkel po cesti, ustvarjal avtomobile, vendar si je vsak mislil, da gre za nenavadno maškaro. Bil je pustni torek. Končno so ga pobrali elektromonterji in ga odpeljali v zdravstveni dom, od tam pa so ga napoltili v novomeško bolnišnico. Ugotovili so, da je Jože Brunskole 40-odstotno opečen.

Akcija dala 1726 novih

1726 novih naročnikov je dokončna bilanca akcije, ki se je uradno končala konec februarja, kar pa seveda ne pomeni, da ne bomo veseli vsakega novega naročnika, ki bi ga pridobili pismoonoše tudi v naslednjih tednih. V zadnjem februarjskem tednu smo v naše kartoteke vpisali še 46 novih naročnikov. Dokončno lahko tudi sporočimo imena najbolj prizadevnih pismoonoš:

Prvo mesto si delita Maks Krevelj iz Sevnice in Anton Hren iz Trebnjega, ki sta v akciji pridobila po 83 novih naročnikov; sledijo Jože Jankovič, Senovo – 48, Jože Trefalt, Zabukovje – 27, Ivan Volčanjšek, Sromlje – 26, Jože Malkovič, Ribnica – 24, Anton Omerza, Dolenja vas – 22 itd.

1726 novih naročnikov je po občinah razdeljeno takole:

občina BREŽICE:	120
občina ČRNOMELJ:	135
občina KOČEVJE:	100
občina KRŠKO:	198
občina METLIKA:	32
občina NOVO MESTO:	412
občina RIBNICA:	99
občina SEVNICA:	178
občina TREBNJE:	192
razne pošte v SRS in SFRJ:	208
naročniki v tujini:	52

Še enkrat najlepša zahvala vsem, ki so pripomogli k nadaljnjemu povečanju velike „družine“, ki jo povezuje Dolenjski list. Seveda bomo izpolnili našo obljubo do pismoonoš („IZLET V NEZNANO“), o čemer bomo na grajenice posebej obvestili. Vsem starim in novim naročnikom lep pozdrav!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

Danes še 4 knjižna darila

Med 46 novimi naročniki, pridobljenimi zadnji teden, je v torek žreb izbral naslednje nagrajence. Knjižna darila bodo prejeli: Ana MIRTIC, Dvor 38, p. Dvor pri Žužemberku, Peter ILENIČ, Tribučje 3, p. Črnomelj, Miha ZUPANČIČ, Dol. Selce 2, p. Dobrič in Anton STARINA, Krmelj 20, p. Krmelj.

PREMIERA FILMA O POLHU

Minuli ponedeljek, 28. februarja, je bila v kinu Jadran v Kočevju premiera filma „Glis, glis, glis“. To je film o polhu, ki ga je pod vodstvom prof. Marjanovića lani posnela ekipa Zagreb-filma na Kočevskem in o katerem smo podrobneje že poročali. Razen filma o polhu so gledalcem prikazali še več drugih filmov.

BREZ VODSTVA – Skupina najbolj vnetih oboževalcev pusta v Sevnici – še ti izhajajo v glavem iz Boštanja – je na pustni torek domiselno smejala neorganiziranost, kar se pusta tiče. „Iščemo originalni sevniški pustni karneval,“ so zapisali in ga – vsaj letos – niso našli. (Foto: Železnik)

ENKRAT TAKO, DRUGIČ DRUGAČE

Klotildi Zračnikovi so celo prijateljice zavidale njeno delovno mesto: cel dan je sedela na suhem in toplem, se nasmihala šefom in šefičem, premetavala do malice liste in lističe z levega konca mize na desni, po malici pa obratno, kuhala kavico za več pisarnikov, ko pa je postorila vse to, je pisala pritožbe zaradi prenizkega osebnega dohodka, četudi niso bili redki, ki bi dali obe roki v ogenj za trditev, da Klotilda Zračnikova ne naredi na dan za vrednost dveh deci slanega kropa.

„Delam kot črna živina, a bi še več, če bi le imela kaj,“ se je otepala očitkov o lenobnosti. Od vsepovsod pa so prihajale pritožbe in ostri glasovi o prepozno danih računih, o napakah pri seštevanju, o zamujanju dobropisov in bremepisov ter o skrajno površnem

delu glede reklamacij. Ko je lezla Klotildina lenoba že skozi vse pisarniške špranje, je zadevo prevzela v roke disciplinska komisija in pozneje odbor za kadre, dokler ji niso uročili sklepa, da je premeščena na drugo delovno mesto, kjer se ne bo toliko poznalo njeno ovinkarjenje in izmikanje delu.

Njene posle so zaupali Matildi Neposrednik, ki se je hotela do zadnje celice razcesati, dokler ji ni uspelo odpraviti zamujenega. Na grbo pa so ji naprtili še tipkanje gradiva za seje delavskega sveta podjetja, vsebinsko oblikovanje sklepov ter razmnoževanje besedil s starim ciklostilnim strojem. Matilda Neposrednik je sprejemala nove obveznosti brez običajne ženske histerije, brez kričanja in vpitja, kar ji je dvi-govalo ugled, ji sprva prineslo

tihe pohvale in odobravanje ter končno sklep odbora za kadre, medsebojna razmerja in stanovanjsko politiko, da se ji poviša postavka osebnega dohodka od tristo petdeset točk na štiristo točk.

Ko se je novica o povečanju osebnega dohodka dotokla do ušesnih bobenčkov Klotilde Zračnikove, se ji je utrgala kri iz nosa in skozi robček, s katerim jo je poskušala ustaviti, so prodrle besede, polne jeze in solz: „To se lahko zgodi samo pri nas. Povišati ji gredo plačo, ne da bi me sploh kaj vprašali. Jim bi že povedala, da Matilda Neposrednik na svojem delovnem mestu nima kaj delati. To vem iz svoje dolgoletne prakse.“

TONI GAŠPERIČ

VELIKI MALI BELI CIRKUS

Zadeva je seveda prišla iz še vedno nedoraslih Združenih držav Amerike. Ime ji je hot-dog. V slovarnem Websterjevem Univerzitetnem slovarju piše, da je hot-dog kuhana hrenovka, servirana v polovici kruhove stručke. Zapleteni izraz pa ima še en pomen, za njim se lahko skriva tudi smučar, ki med drsenjem po beli odeji povezuje spretnost, izredno telesno kondicijo, samozavest in jeklene živce. Poleg tega pa je obvezno, da se vsega tega ne boji pokazati gledalcem.

Potem ko hotdoger dokaže svojo spretnost, velja poiskati lastni spektakularni način smučanja. Ob teh vragolijah gledalcem zastaja dih, saj ni na beli planjavi nič prepovedano in vse je mogoče.

Tako vsaj verjamejo hotdogerji. Vrstijo se zavoji in obrati, hitri skoki naprej in nazaj, bliskovita vožnja na eni smučki in spektakularno prevračanje po zraku.

Oče tega sporta (nekateri sicer menijo, da gre za cirkus) je Norvežan Stein Erikson, nekdanji olimpijski zmagovalac, ki sedaj živi in smuča za dolarje. Pred nekako desetimi leti se je naveličal smuka in slaloma. Če se že gremo zgodovino, je postalo Steinu dolgčas neko nedeljo, ko se je ob velikanskem navdušenju pisano oblečene gledalske množice odločil, da bo naredil nekaj saltov. In ker jih je, s smučmi na nogah, Američani so ploškali in žvižgali, rodil se je hot-dog, bolje rečeno hot-dogging. Naj se sestavljajci pravopisov in podobnih akademskih pisarij ne obračajo v grobu, ko skušamo hot-dogging prevesti v "vroče pesjanjenje".

Danes smuča v tako imenovanem prostem slogu na tisoče Američanov, hot-dog pa je iz ZDA prodril tudi v Evropo, podobno kot zvečke, krompir, paradiznik, koruza, coca cola in sifilis.

Življenjska filozofija hotdogerjev je, da lahko vijugajo po snegu tako hitro in tako daleč, kot jim dopuščata domišljija in telesna sposobnost. Nekateri ameriški opazovalci primerjajo hotdogerje s smučarji na valovih (surfing) in „kaskaderji“ rodea. Pravijo, da je ravno to poudarjanje spektakularnega individualizma povezano z ameriško filozofijo sedemdesetih let, katere geslo je „Naredi po svoje!“. Sociologom to veliko pove.

Vse to pa je seveda samo ena plat medalje. Če gledamo hot-dog samo s stališča človekovega telesa, je naporen, celo asketski sport. Privrženci si urijo mišice in reflekse na trampolinih in odskočnih deskah, šele potem so na vrsti snežne strmine. Vrhunska telesna pripravljenost je temeljni pogoj vragolij na smučeh.

Pred dnevi je bilo v Kranjski gori tekmovanje za Alpiña evropski hot-dog pokal. Mednarodna družina „vrazjih“ deklet in fantov na smučeh ima tudi mednarodna pravila. In tako so se v Kranjski gori pomerili v prostem slogu, baletu in akrobacijah. V prostem slogu si tekmovalci pridobivajo točke med ustvarjanjem novih smučarskih figur pri največjih hitrostih, pri baletu pa se ocenjuje sposobnost ustvarjanja baletnih in plesnih figur pri zmerni hitrosti.

Gledalci, ki si že od nekdaj najbolj zeles kru-

ha, iger in krvi, pa najbolj uživajo pri akrobacijah. Hotdogerji se pri tej disciplini spuščajo po zaletiščih majhnih skakalnic, na odskočnem mostičku je še vse tako kot v dobrih, starih skakalnih časih, nato pa se skakalec zvije v salto ali dve, naprej in nazaj, s stegnjemimi ali skrčenimi nogami, z rokami ob sebi ali od sebe. Salto ni edina oblika tovrstne spretnosti. Naredite lahko tudi skok v skrčeni drži, o ameriskem poreklu hot-doga priča ime „mulina brca“, med skokom lahko v zraku vijugate, lahko ste „orel z razpetimi krili“ (naprej in nazaj), večini je pri srcu „prismuknjeni skok“, drugi prisegajo na „helikopter“, tretji na „hrbno praskanje“, četrtri so za „železni križ“. Višek vsega je trojni salto; redki so, ki ga zmorejo.

Pravijo, da so se ti fantje in dekleta rodili v zraku, zapisano je, da je hot-dog kot plavanje v tišini vesolja. Med baletom daje tekmovalcem ritem glasba iz miniaturnega magnetofona (velik je seveda kot skatlica vžigalce). Po mnenju nekaterih je to edini beli sport, kjer je ženska v svojem elementu itd.

Hot-dog je prinesel iz Združenih držav velike besede. Sproščenost, svoboda „naredi po svoje“. Tudi beseda je lahko izvozni artikel. Se pravi, da je stara, dobra Evropa tako pametno utrujena, da vašemu ali mojemu „muleu“ nihče ne bo zameril, če bo po zraku naredil salto ali dva. Mavca in obvez je dovolj.

MARJAN BAUER

KATARININIH DEVET DESETLETIJ

Takrat se je Belokranjecem odprl široki svet. Stoletja dobra oblačila iz grobega, nepobarvanega domačega platna niso bila več dobra in romala so v skrinje. Nosili so jih le še v revnejših zaselkih. Svet se je odprl; Amerika, čudovita

dežela onkraj velikega morja, je vabila k večjemu kosu kruha, prisluzenega z manj truda in znoja. Odhajali so fantje in dekleta v ta čudežni svet ter s pridnimi, dela vajenimi rokami pomagali graditi ameriški proizvodni mit. Takrat je Bela krajina za vedno izgubila veliko svojih mož in žena.

Kdaj je že to bilo?

„Takrat sem bila še mlada, kakih 18 let sem imela. Doma sem imela že karto za v Ameriko. Ker sem zbolela, je šla namesto mene moja sestra,“ pripoveduje Katarina Tomc iz Krivoglavic pri Metliki.

Pogovarjava se, popoldan je in nenavadni pomladni februar. Spomini s težavo priplavajo skozi debelo plast časa in Katarina počasi pripoveduje, kako je bilo nekdanj, takrat, ko je živelo še veliko njenih vrstnikov. Zdaj je sama s potomstvom. Njeni vrstniki in vrstnice so pomrli, ta prej oni kasneje; Katarina pa šteje že 90 let življenja. Zato so njeni spomini, kot bi prihajali iz starih knjig, kakor da bi človek listal po starih letnikih Dolenjskih Novic.

Pred 72 leti ni nihče mislil, še najmanj pa Katarina sama, da bo živela kaj več kot nekaj let. Zbolela je za tuberkulozo, boleznijo, ki je včasih pobirala hud davek. Vendar se je izlivala; nekaj z zdravili, ki jih je predpisal takrat edini zdravnik v Metliki, nekaj pa z domačimi zdravili.

V domačem zdravilstvu je bila njena družina (Plutovi na Sodnjem vrhu) podkovana, saj je Katarina sestra zdravila ljudi daleč po okolici. Poznala je vrsto zdravilnih rastlin in napitkov iz njih ter domačih načinov zdravljenja, med katerimi se je večkrat uspešno obneslo zdravljenje pljučnice, prav tako zelo nevarne bolezni v tistih časih. Pljučnico so zdravili z mrzlo rjuho, katero so ovijali okoli bolnikovih prsi. Če je bolnik preživel osmi dan, je okreval.

Od ozdravljene jetike naprej se Katarine ni prijela nobena resnejša bolezen več. Srce ji je ostalo zdravo do sedanjih dni, kri ima izvrstno, starost ji je le upognila hrbtenico, da malo težje hodi.

„Nikoli v življenju nisem nosila očal,“ se pohvali. „Vedno sem rada brala. Na stara leta še rajši kot prej. Mi je lepo brati in bi šla po očala, a me je špot iti, ker bodo rekli: kaj bo stara baba z očali!“

Leta 1912 so prepeljali Katarinino skrinjo v Krivoglavice. Rajalo in pelo je vse živo. Vino je teklo, mesa na mizi je bilo kot drv. Dan veselja na Sodnjem vrhu, dan v Krivoglavicah in še en dan. Tri dni so ljudje jedli in pili, kot se je pač v takih priložnostih spodobilo. Katarina Plut se je poročila s Tomcem iz Krivoglavic.

Dekliška leta so šla, šli so večeri na paši, noči v krogu pojočih deklet, šel je lepi čas deklitstva – življenje je težje udarilo po strunah. Katarina je postala žena, gospodinja, mati.

„Težko je bilo. Vse smo delali na roke: želi, mlatili, mlieli z žrnjiami ajdo in koruzo, tkali. Ob vsakdanjem delu in skrbeh so letela leta. Rodil se je prvi otrok, za njim drugi... osem jih je bilo. Pri najstarejšem, Janezu, zdaj živim.

Sina Alojza sem izgubila, ko so ga odvedli v koncentracijsko taborišče na Rabu, kjer je umrl; Jože je padel kot partizan v Dolenjskih Toplicah. Umrli sta mi tudi dve hčeri: obe v nežnih otroških letih.“

Med vojno, ki je od Katarine zahtevala dva sinova, enega pa je pot taboriščnika vodila vse do otoka Ustica pri Siciliji, je bila hiša Tomčevih v Krivoglavicah vedno odprta partizanom kot številni drugi domovi gostoljubnih Belokranjcev.

Ko človek meri tak kos življenja, kot ga ima za seboj Katarina Tomc, je veselih trenutkov v njem manj kakor žalostnih. Vendar vse zabira čas v melanholično počutje; zgledi ostre bolečine, pomiri velike radosti. In živeti niti ni tako slabo. Še mnogo prekratko je, življenje!

Katarina pravi drugače: „Zdi se mi, da je predolgo živim. Koliko ljudi je že pomrlo, prešlo v Ameriko! Kaj vse se je spremenilo! Življenje je skoraj predolgo.“

Spomin ni več luč, ki bi presijala naložena desetletja; tonejo v temo pozabe. In s spominom peša živ vrelc starih pesmi. Katarina jih je nekdanj znala zapeti zelo veliko, zdaj pa se spominja samo še neke hudomušne pesmi o semiški muhi, kot jo je slišala od starejših ljudi, ko ji je bilo 15 let.

Zapišimo jo! Morda je to prvi zapis pesmi o semiški muhi; in naj se tako z veselimi barvanji konča ta zapis!

MILAN MARKELJ

PESEM O SEMIŠKI MUHI

Prišel je prišel prapročki Hrg, on je prignal muho na trg.

Prišel je prišel brezovski Mehole, on komaj to muho zakolje.

Prišel je prišel semiški Škala, on komaj muho raztala.

Prišel je prišel semiški Matiček, on je odnesel tud' en betiček.

Prišle so prišle farovške deklet, komaj so muhina čreva odvlekla.

Prišel je prišel brstoški Škodem, on je odnesel celi želodec.

Prišel je prišel vapeški Poč, on je rekel: „Muha je proč!“

VOJAŠKI KOTICEK

MED NAJBOLJŠIMI NA SVETU

Novi jugoslovanski oklopni transporter M-980 je vzbudil izjemno pozornost tujih vojaških strokovnjakov. Znaša švicarska revija „Internationale Wehr Revue“, ki izhaja v štirih

jezikih, je zapisala, da se naš M-980 odlikuje predvsem z velikimi manevrskimi sposobnostmi, močno oborožitvijo in nizko ceno.

Po zunanosti je naše bojno vozilo zelo podobno sovjetskemu BMP (bronovaja mašina pjehoti), mehanski sklopi in oborožitev pa spominjajo na francoski AMX-10 P.

M-980 tehta 12 ton, posebej se odlikuje z majhno kupolo, ki je oborožena s topom, mitraljezom in raketnim lanserjem. Kupola se lahko postavi do 85 stopinj visoko, kar pomeni, da lahko posadka strelja tudi na zračne cilje. Avtomatski top Hispano Suiza 20 mm (izdelujemo ga po licenci) je uspešen za zemeljske cilje do 2000 metrov, za cilje v zraku pa do 1500 metrov. Dvojna rampa za izstreljevanje protitankovskih raket „maljutka“, ki jih proizvajamo po licenci, deluje lahko neodvisno od topa in mitraljeza. Pod kotom 45 stopinj je mogoče z raketami uničevati tudi nizko leteče helikoptere.

Mnenje je, da je novi jugoslovanski oklopni transporter opremljen tudi s pasivno napravo za nočno opazovanje (po sistemu krepitve svetlobe), kar omogoča uspešno streljanje tudi ponoči. Poleg klasičnih reflektorjev ima M-980 tudi infra rdeče. Zaradi tega je nočna vožnja zanj malenkost.

Posadka šteje tri člane, na maršu ali v boju pa vkrca še strelski oddelek. Vojaški v oklopem transporterju lahko med vožnjo streljajo skozi osem puškarnic, v tri smeri. Vse odprtine na našem bojnem vozilu se hermetično zapirajo, M-980 lahko torej deluje tudi v atomsko-biološko-kemijskih pogojih. Kot amfibijsko vozilo z lahkoto obvladuje vodne ovire, pluje s hitrostjo do 10 kilometrov na uro.

Najširši javnosti je bil M-980 razkazan na majski paradi 1975 v Beogradu. Oklopni transporter M-980 bo v Jugoslovanski ljudski armadi zamenjal bojno vozilo M-60, ki je v oborožitvi že deset let.

VSE NARED ZA VOJNO V VESOLJU

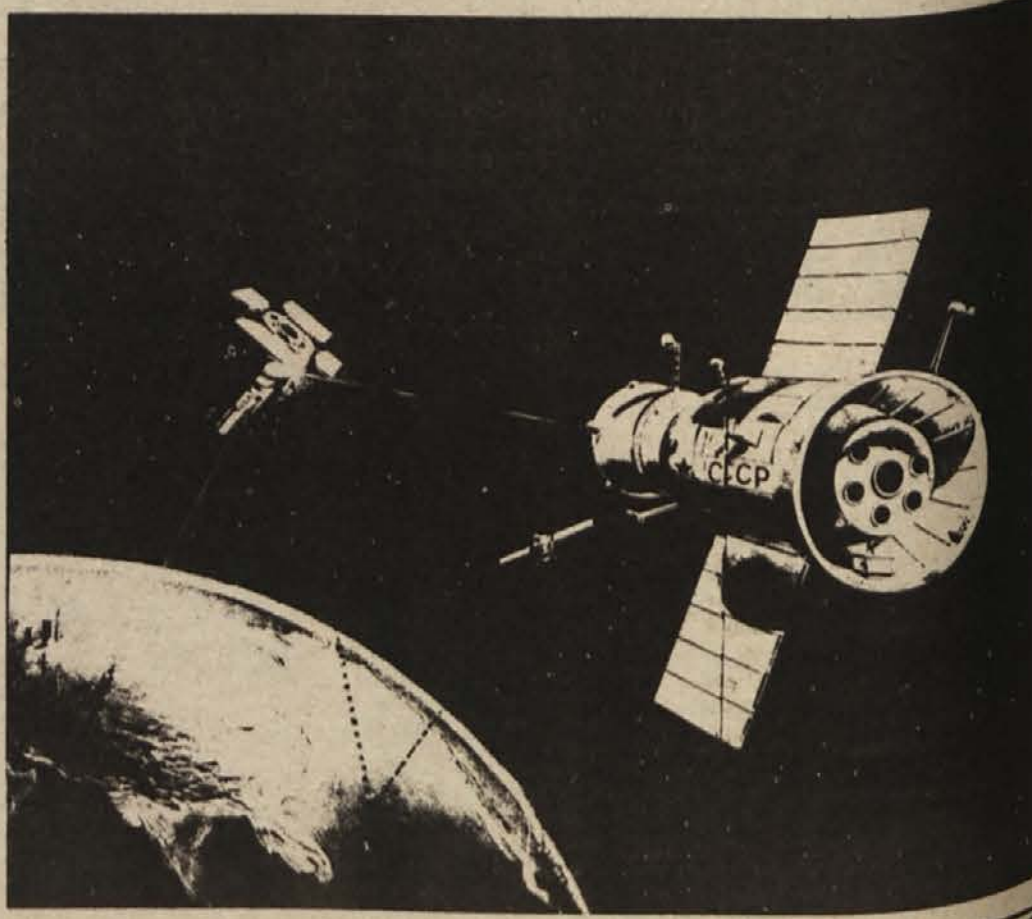
Američani imajo tri očesa, s katerimi lahko nadzorujejo vse, kar se dogaja na svetu. To so trije opazovalni sateliti tipa 647, ki so opremljeni z zelo občutljivimi infra rdečimi in drugimi napravami. Če bi bila iz kateregakoli dela sveta izstreljena v smeri ZDA medcelinska raketa, bi opazovalni satelit to takoj opazil in sprožil alarm. Od tega trenutka dalje bi Američani imeli 45 minut časa za morebitne protikupe.

Pred letom dni pa je v veliki dvorani v Kaliforniji, kjer ameriški vojščaki nadzorujejo delovanje treh opazovalnih satelitov, nenadoma ugasnila tretjina indikatorskih lučk, s katerimi je posejan velikanski zemljevid sveta. Satelit 647, ki bdi nad Indijskim oceanom, je nenadoma „oslepel“. Od tega trenutka naprej se je lahko na Kitajskem in v Sovjetski zvezi dogajalo vse mogoče, ne da bi Američani za to vedeli. Ameriški strokovnjaki menijo, da je bilo opazo-

valne naprave satelita mogoče onesposobiti samo s pomočjo laserskih žarkov. To pa pri današnjem stanju vojaške tehnike zmorejo le Sovjeti.

Američani so zaskrbljeni, saj domnevajo, da imajo Sovjeti poleg laserjev, ki oslepe vojaške opazovalne satelite, tudi tako imenovane satelite ubijalce. Ti sateliti se lahko po vesolju sprehajajo sem ter tja ali pa žde nepremično. Vprašanje je zdaj, ali je bil ameriški satelit oslepljen z laserskim žarkom z Zemlje ali pa iz satelita ubijalca. Poleg tega so imeli ameriški in britanski radarski strokovnjaki že priložnost opazovati sovjetske satelite ubijalce na delu. Lani so Sovjeti izstrelili satelit Kosmos 803, ki naj bi odigral vlogo cilja. Štiri dni kasneje je bil za njim na lov Kosmos 804. Čez osem ur je nad Kubo dohitel cilj, satelita sta drvela po vesolju drug od drugega. V nekaterih drugih primerih pa so zahodni radisti videli, kako se je satelit z vlogo cilja po srečanju z ubijalcem razletel na drobne koščke.

Američane najbolj skrbi, da v njihovi vojaški kuhinji satelite ubijalce žele načrtujejo. Tako vsaj trdi francoska revija Paris Match, po kateri smo povzeli ta članek. Je vse omenjeno resnica ali pa želijo ameriški vojaški krogi od davkoplačevalcev z lansiranjem takih in podobnih vesti izsiliti še več denarja za še več orožja?

PARIŠKA POTA NAŠE NAIVE

Nedavno so v Parizu ob navzočnosti uglednih političnih in kulturnih osebnosti Francije slovesno zaprli XVII. mednarodni salon slikarstva in kiparstva. Na tej veliki likovni prireditvi so razstavili okoli 700 del ustvarjalcev iz več kot štirideset držav. Razstavljali so likovniki iz Argentine, Belgije, Danske, Koreje, Španije, Egipta, Grčije, Anglije, Finske, Izraela, Indije, Indonezije, Pakistana, Mehike, Japonske, Nemčije, Holandije, Poljske, Švice, Venezuele, Vietnama, ZDA, Sirije, Tunizije, Sovjetske zveze, Urugvaja itd. — in seveda naši.

Jugoslavijo so tokrat zastopali samouki umetniki, ki so se pariškemu občinstvu predstavili pod imenom likovni samorastniki. Skupino so sestavljali: slikarji — Anton Repnik iz Mute, Anton Plemelj iz Ljubljane, Irena Polanec iz Maribora, Ilija Vičić — Ika iz Obrenovca, Branko Bahunek iz Zagreba, Tomislav Petranović iz Nove Gradiške — ter kiparji: Janko Dolenc iz Vuzenice, Sandi Leskovec z Mirne in Rudi Stopar iz Sevnice. Vsi ti ustvarjalci so se že udeležili trebanjskega tabora likovnih samorastnikov ter so mu dolžni tudi ime, pod katerim so se predstavili v pariškem salonu. To je bilo prvič, da so našo državo zastopali prav samorastniki in je zato uspeh, ki so ga dosegli, še pomembnejši. Navzlic hudi konkurenci umetnikov iz vsega sveta je žirija, sestavljena iz najvidnejših pariških kritikov, dodelila največ priznanj prav našim razstavljalcem. Glede na prevladujočo udeležbo šolanov umetnikov je takšno priznanje za naše samorastnike prav gotovo prijetno presenečenje.

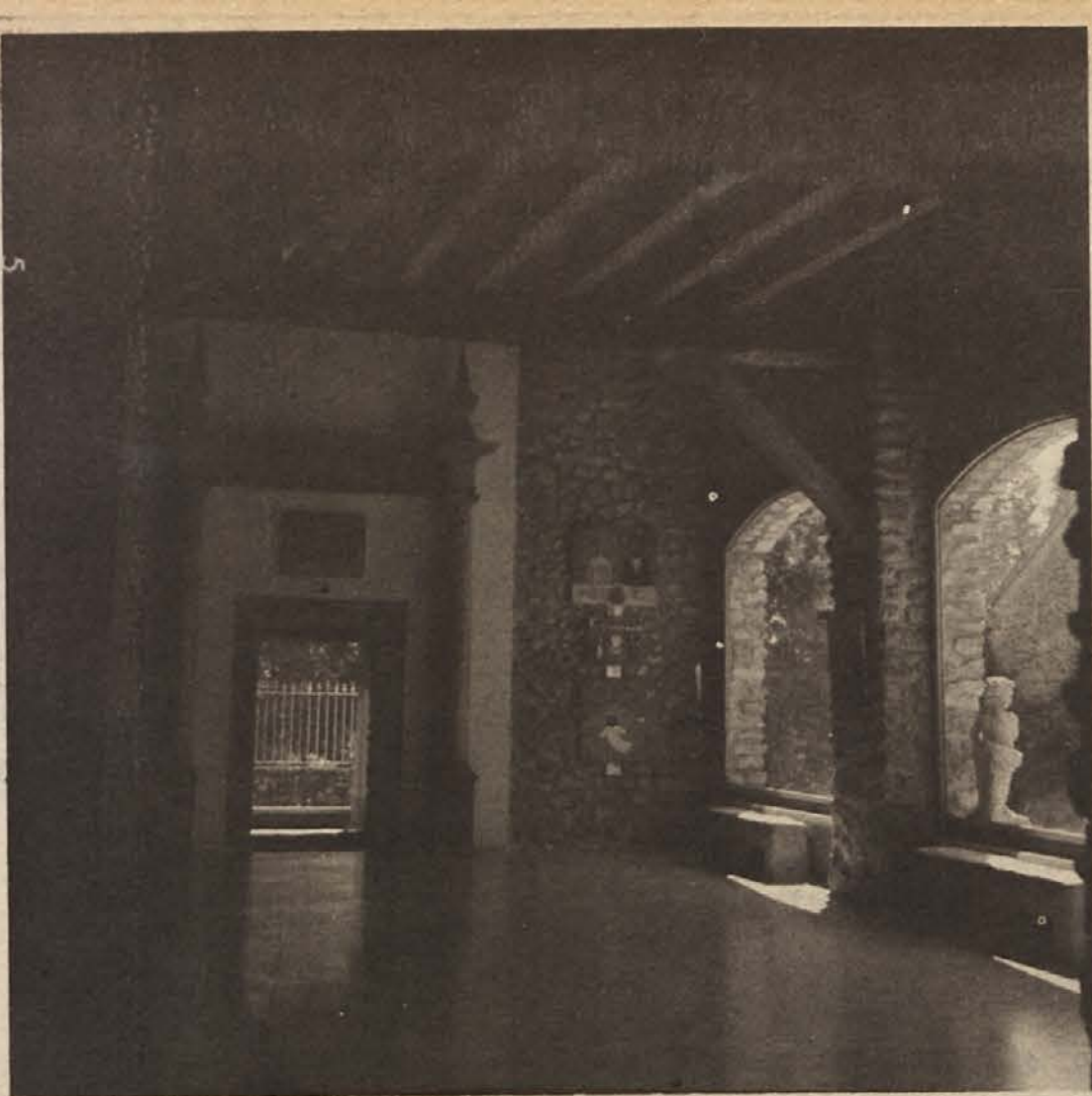
„Če imamo kot kritiki kakšno dolžnost,“ mi je dejal eden od članov žirije, „potem je to predvsem ta, da umetnike cenimo izključno po njihovih delih in po ničemer drugem. Prijetno in tolažljivo obenem pa je tudi spoznanje, da jugoslovansko samorastništvo nima samo ‚hlebinske šole‘, kot mislijo mnogi v tujini zaradi slabe obveščeneosti, ampak da so tudi umetniki, ki ustvarjajo mimo te šole in na svojski način.“

Vsak ustvarjalec se je na pariškem salonu predstavil s po dvema deloma. Repnik, veteran slovenskega samorastništva, je razstavil Ženo s sončnico in že kar nepogrešljivo Krave v plesu z večno žalostnimi človeškimi očmi. Dolenčeva skulptura Družina je upodobila tragičnost malega človeka, Leskovec pa je ponudil reliefe, ki kažejo avtorjev odmik od „večnega“ motiva naivcev. Stopar, ki išče pobude za svoje železne skulpture v pravljicah in zgodbah iz preteklosti, se nenehno sprašuje: „Kje je človek?“ — tako pa je naslovil tudi eno razstavljenih del v Parizu.

In slikarji? Čeprav je Obrenovčan Vičić samouk, pa njegova dela dokazujejo, da ni naivec. Rad ima svetlobo in senco, nezemeljski prostor, poln čudnih predmetov in rastlinja — in tudi francosko občinstvo je popeljal v svoj fantastični svet. Bahunek je s svojim ženskim aktom presenetil, z Melanholijo je nakazal novo pot v razvoju. Petranovićeva krajina otroštva so vselej tako ubrane, da obiskovalce ne more mimo neprizadet.

Ni odveč pripomniti, da je bilo v Parizu v jugoslovanski skupini kar šest slovenskih ustvarjalcev, ki so vsi tako ali drugače povezani s trebanjskim taborom in so po svoje pripomogli k temu, da je Trebnje postalo središče ne samo slovenskega, ampak tudi jugoslovanskega samorastništva.

Velikemu uspehu likovnih samorastnikov v Parizu je prav gotovo zanimivo dodati še uspeh obeh dolenjskih likovnikov-kiparjev, Leskovca z Mirne in Stoparja iz Sevnice, ki sta sodelovala na internacionalnem Grand Prix za slikarstvo in kiparstvo v znanem letovišču Antibes na Azurni obali. Na razstavi pod pokroviteljstvom italijanskega generalnega konzula v Franciji ter U.A.F.R. (francosko-evropskega združenja umetnikov), kjer je sodelovalo okrog osemdeset slikarjev in

MUSÉE D'ART NAÏF DE L'ILE DE FRANCE

kiparjev iz dvanajstih evropskih držav, so bili Stoparjeve železne skulpture in Leskovčevi leseni reliefi deležni tako dobrih kritikov, da sta avtorja takoj dobila ponudbo za sodelovanje v velikem mednarodnem salonu, ki bo marca v prostorih svetovno znanih igralnic v Monte Carlu in kjer bodo sodelovali izbrani umetniki iz številnih držav.

Vsi ti uspehi naših umetnikov so prav gotovo lepa spodbuda za še večjo ustvarjalnost in samozavest ter dokaz za to, da se našemu samorastništvu odpirajo nova pota na oder mednarodne uveljavitve.

Ko sem že bila v Parizu, sem se odločila, da pojdem še malo po poteh jugoslovanskih naivcev v Parizu. Morda z majhno samozavestjo, da je tudi trebanjski tabor v tujini že precej znan, saj o njem pišejo in govorijo ne samo pri nas v domovini, ampak že vsi sosedeje okrog nje, v Italiji, Franciji in še kje.

Pariz je še zmeraj barometer vseh dogajanj v umetnosti in s ponosom čuva ta naziv. Kateri koli slikarski ali kiparski smeri daje že človek prednost, bo vedno lahko potešil svojo duhovno lakoto z obiskom v galerijah in muzejih, ki jih v Parizu res ne manjka. Pariz že od nekdaj slovi po Louvru, največjem muzeju na svetu, poleg tega pa ima še 107 drugih muzejev. In kakšno mesto zavzema naivna smer, še posebej naši jugoslovanski ustvarjalci?

Kdor noče obiskati muzej naivne umetnosti, se mora odpeljati nekaj kilometrov iz Pariza proti slavnemu Versaillesu. Vse do tam se raztezajo pariška predmestja, samo nekaj „korakov“ vstran so znani parki z umetnimi jezери, nekoč last kraljevske družine, zdaj odprti za občinstvo. Muzej se imenuje Ile de France. Ko sem vprašala konzervatorja muzeja, kaj pomeni to ime, je odvrnil: „Ile de France je Pariz s svojim območjem, in ker je

to prvi muzej naivne umetnosti tukaj, smo ga krstili s takim imenom.“

Ile de France je muzej, kakršnih obiskovalce ni vaju. Ustanovili so ga pred leti na pobudo Maxa Fournyja, lastnika založbe, ki slovi po izdajah knjig o umetnosti, predvsem o naivni umetnosti. Poiskala sem Fournyja in ga vprašala, zakaj se je odločil ustanoviti muzej naivne umetnosti. Dejal je: „Ko je naša hiša izdala prvo knjigo o naivni umetnosti, so bralci močno povpraševali po nji in se zanimali za to vrsto umetnosti. To me je še bolj navdušilo, začel sem še resneje razmišljati o načrtu, ki je bil v meni dalj časa. Obenem sem pomislil, da Pariz pravzaprav še nima muzeja, ki bi bil posvečen samo naivni umetnosti.“

Kamnita stavba, v kateri je muzej, je iz 17. stoletja. Obdana z zelenim parkom je ostala navidezno nedotaknjena, taka kot nekoč. Toda brž ko človek vstopi, ga s kamnitih zidov pozdravijo razigrane barve naivcev vsega sveta. Več kot 300 imen naivnih slikarjev in kiparjev iz vsega sveta je zbranih v tem muzeju. Predstavljenih je več kot dvajset narodnosti, največ Brazilcev, Italijanov, Nemcev, Belgijcev, Haitijcev in kajpak Jugoslovancev. „Najštevilnejši in najmočnejši so vsekakor Jugoslovani,“ pravi Max Fourny. „Mislim, da se prav pri vas največ ljudi ukvarja s to umetnostjo. Vem, da mnogi jugoslovanski slikarji slikajo na steklo. Tehnika, ki je bila do nedavnega precej neznana, se čedalje bolj uveljavlja. Tudi naivnih kiparjev imate veliko, kar je pri drugih narodih redkost. Slike jugoslovanskih naivcev se po načinu in izbiri motivov razlikujejo od drugih. Najbolj je zastopana ‚hlebinska šola‘ z Generalićem, imamo pa še Kovačiča in Večenaja. V naši zbirki so še dela Ivana Lackovića, Antona in Branka Bahuneka, Franja Klopotana, Martina Mehkega, Ivana Rabuzina in Jana Knjazovića. O vseh teh slikarjih je govorila knjiga o naivni umetnosti, ki smo jo izdali pred štirimi leti in katere avtor je znani kritik naivne umetnosti Antole Jakovsky.“

Pozneje je Fournyjeva založba izdala še eno knjigo. „Da, pred letom, še obširnejšo,“ pravi založnik. „V tej knjigi govorimo o 160 naivcih, med katerimi je spet največ Jugoslovancev. V tej knjigi obravnavamo poleg svetovno znanih imen tudi manj znane kiparje, in slikarje, ki pa so kljub temu vredni omembe.“

Kakšno mesto pa zavzemajo slovenski avtorji? „Na žalost so slabše zastopani od drugih,“ ugotavlja Fourny. „V muzeju imamo za zdaj le dela Grete Pečnik iz Pirana, Jožeta Peternelja iz Žirov in Irene Polanec iz Maribora.“

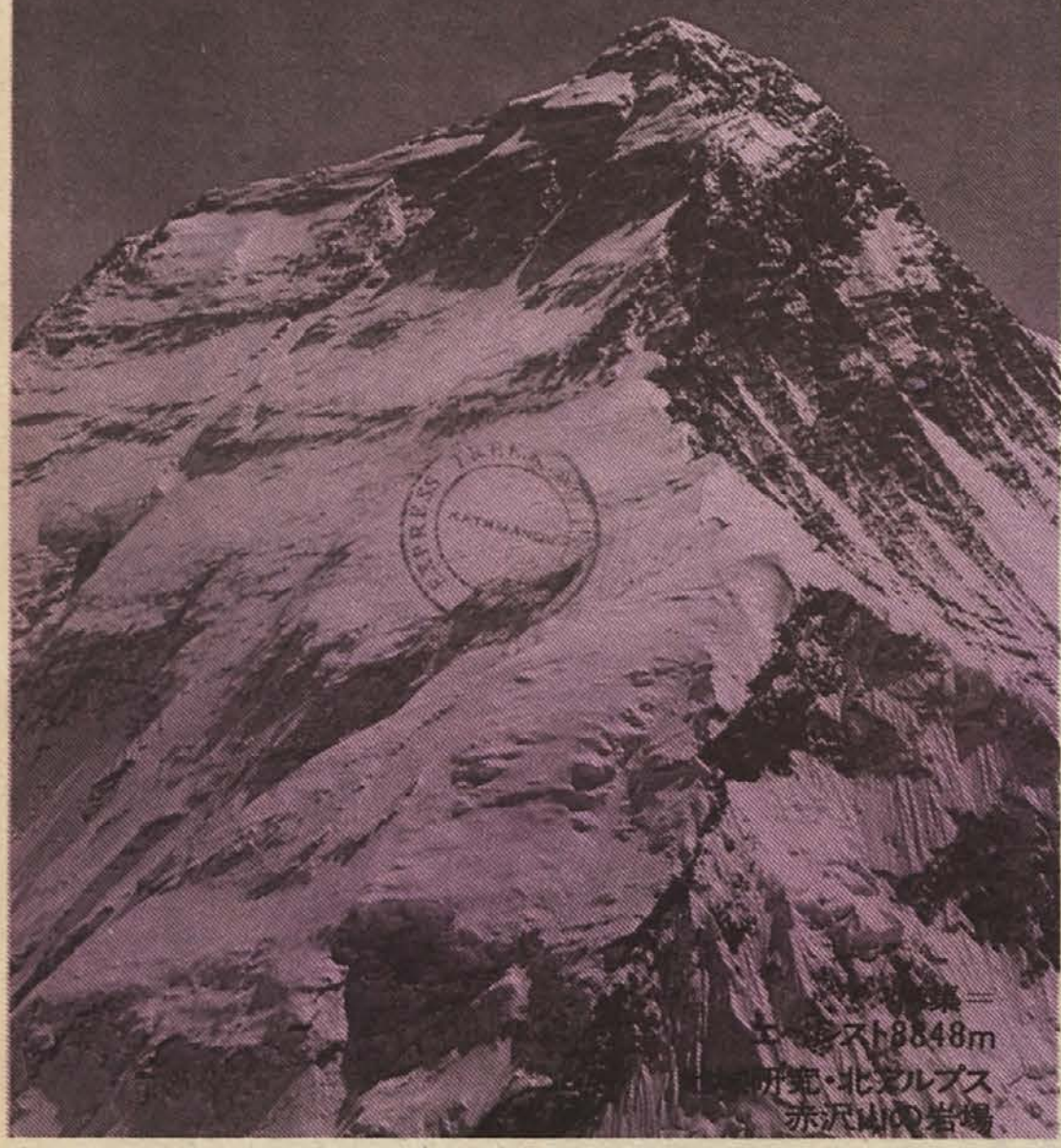
In kakšna bo nova knjiga o naivcih iz vsega sveta?

„Izdali bomo novo knjigo. Noetova barka in naivci. Zanj smo izbrali slikarje in kiparje, ki jih je navdihnila ta znana tema in katerih dela bodo ostala v muzeju. V knjigo bomo tokrat uvrstili precej umetnikov iz Slovenije, ki so po mnenju tukajšnjih kritikov zelo izvirni in zaslužijo, da svet zve zanje. Čeprav izbor šele delamo, zagotovo vemo, da bodo v knjigi poleg Pečnikove, Polančeve in J. Peternelja še slovenski kiparji Janko Dolenc iz Vuzenice, Sandi Leskovec z Mirne, Rudi Stopar iz Sevnice in Herman Zigrid z Mute ter slikarji Anton Plemelj iz Ljubljane, Anton Repnik z Mute, Konrad Peternelj iz Žirov in Marko Skok iz Izole. Nekatera dela teh ustvarjalcev so že v muzeju in z raznolikostjo zelo pritegnejo pozornost obiskovalcev.“

Kaj pa za trebanjski tabor ste že slišali, g. Fourny?

„Slišal sem za likovne kolonije, ki jih imate v Jugoslaviji in tudi marsikaj o taboru v Trebnjem, ki je, tudi to mi je znano, eden najboljših. Vem, da bo tabor praznovan letos 10-letnico ustanovitve, za kar organizatorjem še posebej čestitam in želim, da bi se samorastniki v Trebnjem še dolgo srečevali.“

IRENA POLANEC

Everest 8848m
 北アルプス
 赤沢山の岩場

Zadnja stran revije s posnetkom zahodnega grebena Mount Everesta, po katerem bodo alpinisti skušali doseči najvišji vrh sveta. Posnetek je članom odprave edina opora pri načrtovanju velikega podviga.

jugoslovanska zastava na mount everestu?

Tibetanci ji pravijo Čomolungma. Pri nas je znana kot Mount Everest. Meritve so pokazale, da leži najvišja točka sveta natanko 8.882 metrov nad morsko gladino, medtem ko instrumenti indijskih merilcev „vztrajajo“ pri številki 8.848. Politiki vedo, da čez Mount Everest poteka meja med Nepalom in Tibetom, zgodovinarjem pa verjetno ni ušel podatek, da ga je prvič preletelo angleško letalo leta 1933, čez natanko 20 let pa ga je osvojila ekspedicija angleškega polkovnika Hunta. Leto poprej so poskušali Švicarji, vendar so morali odnehati tik pred ciljem, na višini 8.600 metrov. Veliko vedo o zahrbtnosti in pasteh zaledenelih sten in previsov Mount Everesta povedati alpinisti. Tisti, ki so bili na njegovem vrhu, in tisti, ki jim ni uspelo. In kaj bo prinesla pomlad 1979 jugoslovanskim alpinistom? Z velikimi obvezami je bila namreč te dni sprejeta novice, da je nepalska vlada našim junakom Kangbачena in zaledenelega Makaluja dala dovoljenje, da čez dve leti „obiščejo“ najvišjo goro sveta.

PRIJAVILO SE JE 60 ALPINISTOV

Pogovor o načrtovanem podvigu naših alpinistov je stekel v topli sobi Aleša Kunaverja, vodje zadnje odprave, ki je osvojila 3.000 metrov visoko južno steno Makaluja. „Že dve leti je tega, ko so objavili, da je Mount Everest spomladi 1979 rezerviran za naše alpiniste, no, sedaj je to tudi uradno potrjeno. Olajšanje in ogromna obveza hkrati,“ je povedal Aleš. „Seveda nas to sporočilo ni pustilo nepripravljenega. Veliko napornih vaj bo potrebnih za ta podvig, veliko taktiziranja in načrtovanja, neprespanih noči.

Slehera odprava mora predstavljati kolektivno akcijo s timskim delom. Temu primerne so tudi priprave in izbor. Za „projekt Everest“ se je doslej prijavilo že 60 alpinistov in, kar najbolj razveseljuje, nekaj jih je tudi iz drugih republik. Ob tem čaka odpravno komisijo pri Planinski zvezi (Aleš Kunaver je njen vodja — op.p.) veliko dela. S testi, ki naj prikažejo sposobnosti vsakega posameznika, pa z izjavo, da bo sodeloval, pomagal, prispeval svojo opremo, prosti čas, pregledi o vzponih za nekaj let nazaj, bomo izbrali 25-člansko odpravo, ki bo skušala pritrđiti jugoslovansko trobojnico na vrh najvišje gore sveta.“

PRVI PO ZAHODNEM GREBENU?

Mount Everest že dolgo ni več tabu, le poti, kako priti do njega je še danes izredno malo. Ju-

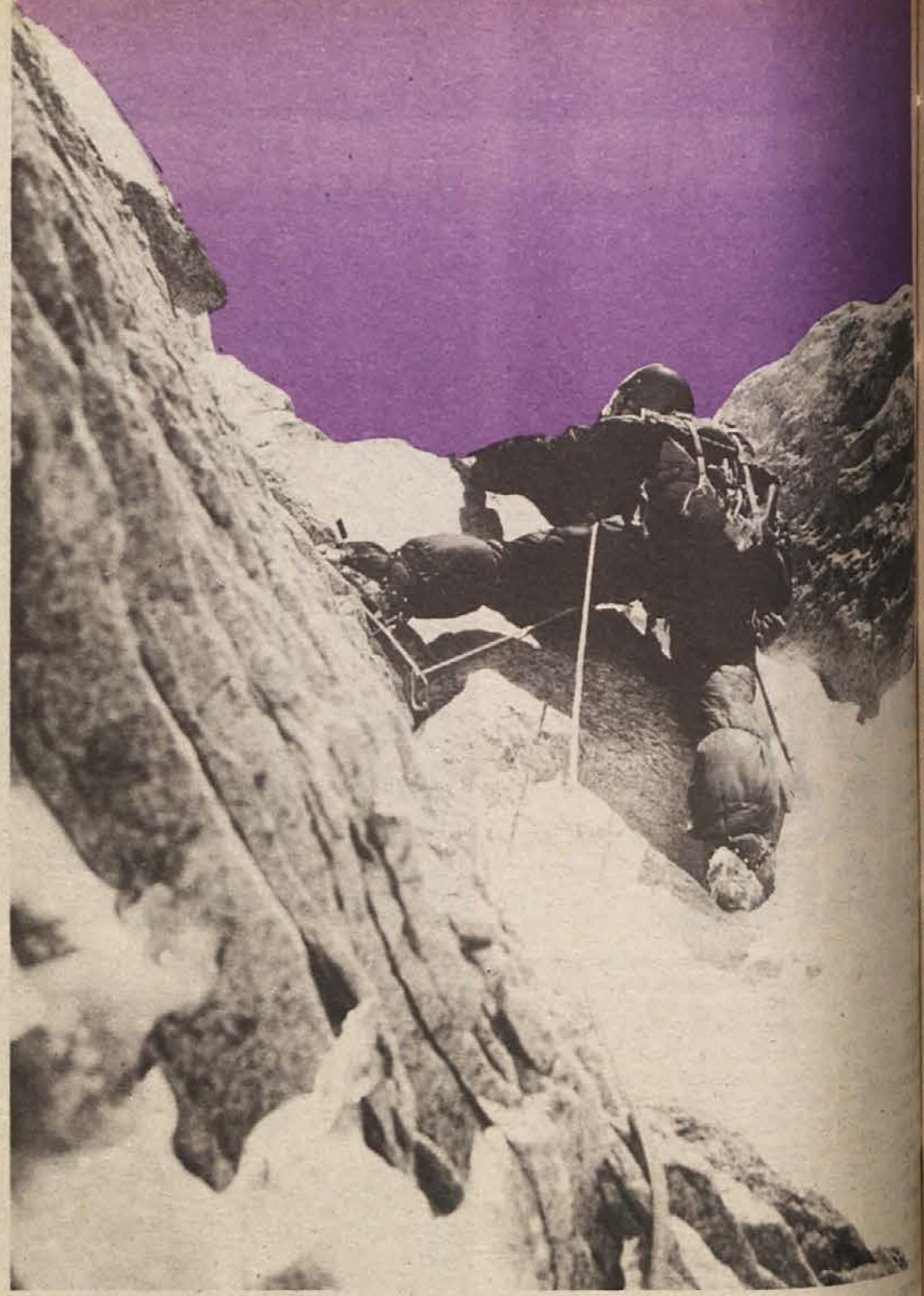
goslovanski alpinisti bodo skušali povečati njihovo število. Dereze nameravajo odpraviti mit o nepremagljivosti zahodnega grebena, ki ga ni doslej osvojila še nobena izmed enajstih odprav, ki so stopile na najvišji vrh sveta.

„Čas dveh let, ki ga še imamo na voljo, ni dolg. Po pogovorih s športnimi psihologi in strokovnjaki smo prišli do zaključka, da je doba dveh let nujna, če želimo, da bodo alpinisti v predvidenem času v pravi formi. Tako imamo že za letos predvidene tri odprave: eno na Karakalumu, druga bo šla v Ande, tretja pa v Hindukuš. Že za naslednje leto pa pripravljamo odpravo, ki bo neposredno povezana s pripravami za Mount Everest in bo preizkušala vrsto taktičnih prijemov, ki jih pripravljamo. Še zdaleč nam ni vseeno, če našim fantom zmrzujejo prsti na nogah (ob zadnji odpravi na Makalu pa je prišlo celo do dveh amputacij). Varnost je pogoj za dobro opravljeno delo. In prav pri odpravljanju vzrokov zmrzlin na nogah bomo šli tokrat rigorozno do kraja. Največkrat se zgodi, da dereza, ki jo pritrđimo na čevlje, zmanjšuje krvni obtok, zato bomo skušali to pomanjkljivost pri odpravi na Mount Everest odpraviti. Skupaj z Alpino pripravljamo nove čevlje in dereze, ki bodo omogočale normalen krvni obtok in tako tudi zmanjšale možnosti zmrzlin.“

ITALIJANOM S 1400 NOSAČI NI USPELO

Podatki o uspešnosti jugoslovanskih alpinističnih odprav tja do leta 1960 govore in prid takšnim ukrepom. Veliko je bilo namreč neuspehov, ki jim je bila vzrok prav premajhna skrb za varnost, da o pomenu tako fizične in psihične pripravljenosti ne govorimo. Kaj pomaga dobra tehnična oprema ob neprimerini pripravljenosti? Spomnimo se samo primera italijanske ekspedicije na Everest, ki je imela s seboj nešteto tehničnih pripomočkov, kar dva helikopterja in 1.400 nosačev(!), pa vendar vse zaman. Njihova oprema je tehtala kar 140 ton, medtem ko so imeli člani naše himalajske odprave, ki je osvojila Makalu, „le“ 9 ton opreme in 360 nosačev. Prednost dobre pripravljenosti je ob takšnih podatkih dovolj očitna.

„Odprava na Everest bo za nas velika šola. Pa ne zaradi nepripravljenosti ali neizkušenosti. Videli bomo namreč točnost našega načrtovanja in predvidevanj dogodkov, ki lahko ob takšnih klimatičnih razmerah kaj hitro stopijo iz predvidenega okvira dogajanj. Ni namreč lahko natanko ugotoviti kritične dneve, ki v nemalo primerih poberejo tudi polovico odprave (bolezní, onemoglost, zmrzline). Tudi možnosti najhujšega ne smemo izpustiti. Najbolj poučen je primer francoske odprave izpred dveh let, ki je skušala pre-

plezati isto smer, kot jo nameravamo mi, vendar cilja ni nikoli dosegla. Ostala je v zaledenelih stenah zahodnega grebena Mount Everesta. Teren je razvlečen, nevaren, zato bo odprava tokrat terjala nekoliko več ljudi kot sicer.“

AMERIČANI SO ZA „RDEČE“

Ob tem bo morda prav, da o zgodovini tega, za Francoze usodnega grebena zapišemo kaj več. Leta 1963 so ga prvi skušali premagati Američani, vendar so to zamisel zaradi svoje „politične svojeglavosti“ po polovici poti zavrgli. Raje so izstopili iz predvidene smeri, prestopili kitajsko mejo in se po „rdeči“ strani povzpeli na vrh. Tako so se pač pred svojimi lahko dvakrat pohvalili: osvojili so Mount Everest, hkrati pa tudi „obiskali“ Kitajsko. Ameriški ponos.

„Takšna odprava pa zahteva veliko denarja. Oprema, ki jo uporabljamo že vrsto let, se počasi izrablja in treba je misliti na novo. Sicer pa je način zbiranja denarja za takšne odprave pri nas enak kot pri športnikih: nekaj prispeva zveza, nekaj federacija, republika. Razlika med nami in ostalimi profesionalnimi športniki (nogometaši, košarkarji) je le v tem, da tudi sami člani odprav prispevajo levji delež, reci in piši kar okoli milijon starih dinarjev! Verjetno ga ni športnika, ki bi se lahko pohvalil s takšnim ali podobnim prispevkom. Šveda je v ta znesek všteta tudi oprema, ni pa računani prosti čas, tovarištvo, nesebičnost. Tudi nevarnost ne. Alpinist se nemalokrat znajde res v neverjetnih položajih. Tudi opravljanje potrebe je včasih povezano s smrtno nevarnostjo. Da ne govorim o pogojih za spanje, ko morajo člani odprav jemati uspavalne tablete, o dihanju na „škrge“, o enoinpolmesečni „očetosti“ po vsakem večjem podvigu. Pa navzlic temu še vedno radi hodimo v gore. Za izkušenega alpinista sploh ni pomembno, po kolikšnem času bo ponovno šel med stene.“

POT BO DOLGA POLDRUGI MESEČ

V potrdilo zadnjemu stavku moramo zapisati, da so se za odpravo na Mount Everest prijavili domala vsi člani ekspedicije, ki je osvojila Makalu, navzlic temu da je ta terjal od njih nadčloveške napore; nekateri pravijo celo, da je Makalu najzahtevnejši vrh v Himalaji, pa čeprav je dobrih 500 metrov nižji od Mount Everesta.

„Približno mesec in dvajset dni bo trajal vzpon na Everest. Od tega predvidevamo, da bo 10 do 14 dni potrebnih za aklimatizacijo do višine 7.000 metrov, nato se prične borba z zrakom. In nemalo preglavic nam povzroča prav prilagoditev tamkajšnjim višinskim razmeram. Vedeti mora-

mo, da ta pojav nima prav nič skupnega s fizično ali fizično pripravljenostjo in vzdržljivostjo. Člane odprave moramo pripravljati tako, da bodo stopnjo aklimatizacije dosegli kar se da enotno. Kaj nam pomaga, če se nekdo že po nekaj dneh navadi na tamkajšnje razmere, ko pa drugi ne morejo slediti. In ko se potem večina članov prilagodi višinskim razmeram, nastopi obraten pojav. Aklimatizacija traja namreč le ob ločen čas. To dokazuje tudi poizkus, ki so ga nedavno izvedli s skupino alpinistov, ko so jih dalj časa pustili prebivati med stenami. Rezultati testiranja niso bili nič kaj razveseljivi, saj je bila pri večini alpinistov opaziti celo razpadanje notranjih organov, pa tudi sicer je bilo vidnih nemalobolj motenj.“

RADIJSKA ZVEZA Z DOMOVINO?

Vzpon na Mount Everest pa ima tudi veliko prednost: dober dostop do baze. Na višini preko 2.000 metrov je letališče Lukla, kar pomeni za odpravo veliko olajšavo. Ob takšnih pogojih pa lahko pričakujemo tudi dobro obveščanje, še toliko bolj, ker je dolina Solikhumbu, ki se razteza ob letališču, dokaj obiskana. V bližini letališča je tudi radijska postaja Namche Bazar, od koder bodo lahko naši alpinisti pošiljali v svet poročila o podrobnostih svojega podviga. Slišati je celo, da bi tokrat vzpostavili direktno radijsko zvezo z domovino.

„Jugoslovani smo v svetu znani in cenjeni kot dobri alpinisti. Priznam, da je bil vzpon na Makalu predimenzioniran, toda to je bil naš namen. Vedeli smo, da v primeru neuspeha izgubimo afirmacijo, ki smo jo dobili po prejšnjih uspehih. Tokrat ne bo tako. Na Makalu smo vzeli v odpravo več alpinistov, kot bi bilo sicer potrebno, na Everest bodo odšli le najbolj pripravljeni, pa čeprav morda iz Mostarja, Sarajeva, Novega Sada.“

Alpinisti se že pripravljajo. Predavanja, ki jih organizira Planinska zveza, so za vse prijavitelne obvezni. Teme so različne: od tečajev angleškega jezika, geografije, geologije do predavanj o geodetskih značilnostih in klimi. Sestanki odpravne komisije so vse pogostejši. Le ena sama samostojna fotografija zahodnega grebena Mount Everesta jim služi za orientacijo in načrtovanje priprav. Pa še to je Aleš Kunaver le s težavo dobil v Nepal, tako kot psička Pemga, ki mu ga je ob prvi jugoslovanski himalajski odpravi podaril kuhar za rojstni dan.

Nevarni, a polni lepih doživetij bodo dnevi alpinistov, a tudi naporni, saj jih spomladi 1979 pričakuje zahodni greben gore, ki je dobila ime po angleškem geodetu in topografu Georgu Everestu. Verjemite, da so mu naši junaki skalnih previsov v ponos!

dolenjec v ameriki

NAJVIŠJA STAVBA NA SVETU

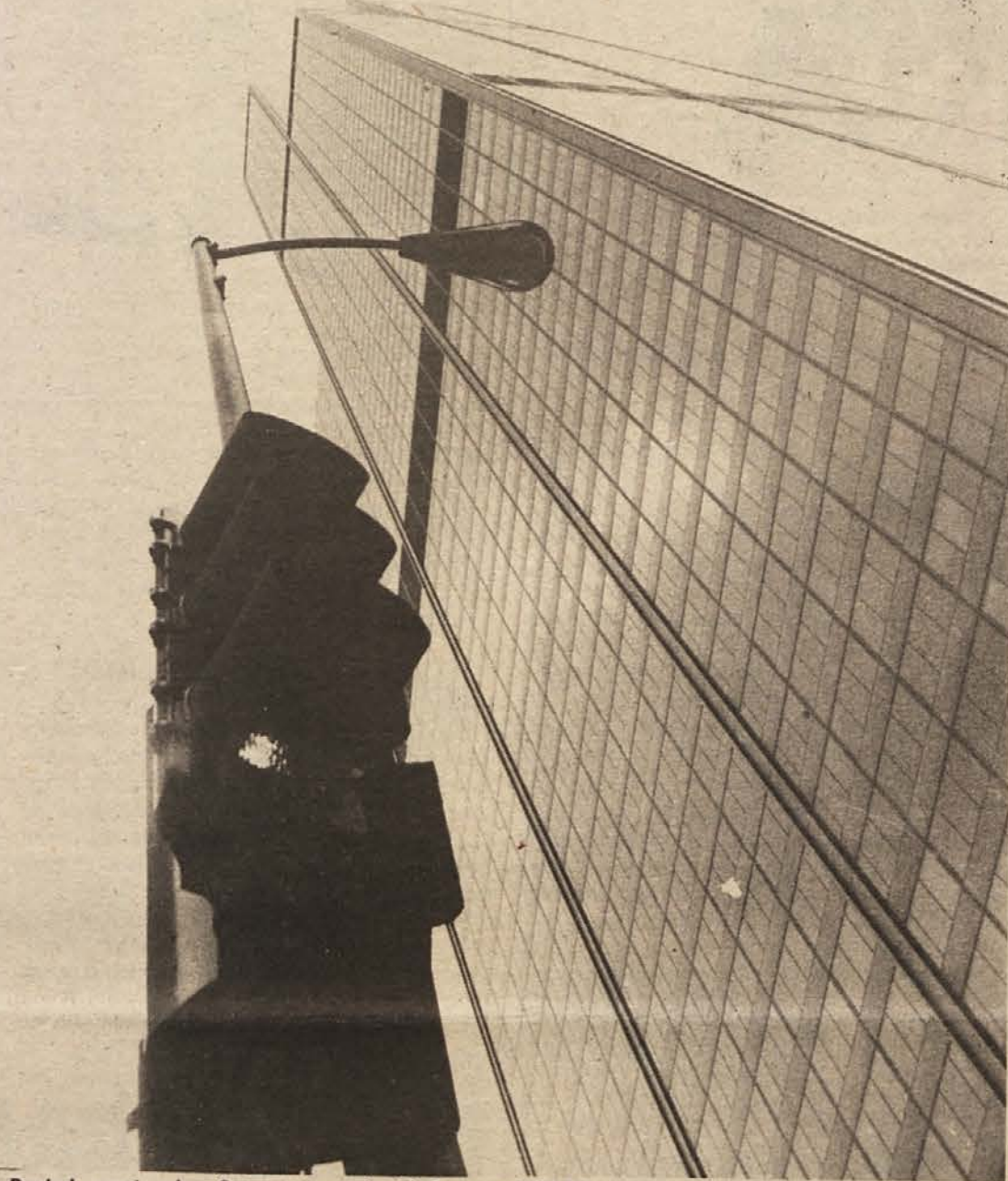
Ko sem bil prvič v Chicagu leta 1971, je bila najvišja stavba v mestu John Hancock Center, spodaj široka, proti vrhu pa zožena stavba, ki se je takrat ponašala z mnogimi superlativi gradbene tehnike. Do razglednega nadstropja tik pod vrhom je vodilo veliko dvigalo, za katero so trdili, da je najhitrejša dvigalo na svetu, in vsak dan so se z njim vzpenjale trume domačih in tujih turistov, ki jih je privabila ta chičaška posebnost. Srečeval si belce in črnce, Kitajce in Japonce pa latinskoameriške Indijance. Ko smo čakali v vrsti, da nam bodo dovolili vstop v dvigalo, se mi je zdelo, kakor da je tu razstava ras. Mirno smo čakali in se delali brezbrizne, kakor da nočemo, da bi drugi odkrili v nas tujca. Američan se ne loči od neameričana. Vse te rase žive tudi v Ameriki, vse te jezike govore tudi tod. In ko smo drug ob drugem stali v dvigalu, ki nas je — tako se nam je zdelo — s hitrostjo rakete popeljalo proti vrhu, smo bili vsi kakor ena sama družina. A to le za tistih nekaj sekund do vrha. Ko je bilo potem ogleda konec, smo se spet razkropili vsak na svoj „kontinent“.

VRH V OBLAKIH

Ko sem bil v Chicagu leta 1976, torej le pet let pozneje, me ni nihče več vprašal, ali bi rad šel na Hancock Center. To je že zgodovina, zdaj je to že pritikavec v primerjavi s stavbami, ki so medtem zrastle po Ameriki. Ponos Chicaga je zdaj Sears Tower; ponosni stolp je pravi simbol vseameriške trgovske mreže; najvišja stavba na svetu. Kolikor vem, jo na ameriškem kontinentu presega le televizijski stolp v Torontu, a to je popolnoma drugačna zgradba, predvsem namenjena televizijskim antenam, to pa je tipična poslovna stavba, ki ji najbrž pravijo stolp samo zaradi ne navadne višine.

Tistega razburjenja, kakršno sem občutil leta 1971, zdaj ni bilo več. Zdaj sem že vnaprej vedel, da mi bodo povedali, da je v tej stavbi najhitrejša dvigalo na svetu, niti podvomil nisem o tem. Najvišjemu pripadajo tudi vsi drugi superlativi; o popolnosti ni, da bi dvomil. Razlika je le v tem, da sem imel tokrat občutek, da sem v mestu, ki je v eni sami stavbi. Šele ob tem sem začel razmišljati o sami velikosti tega gradbenega čudeža. Ko sem prebral, da je v stavbi zaposlenih 16.000 ljudi! Ko sem videl, da je v podzemskih prostorih prava džungla trgovin, pošta, restavracije in kaj še kaj še vse! In ko sem pomislil, da v vsem Novem mestu, ki tudi ni več tako majhno, živi komaj nekaj nad deset tisoč ljudi.

Ko smo se približevali središču Chicaga, so vrh Searsovega stolpa večkrat zakrili oblaki. Skrbelo nas je, kakšen razgled bomo imeli. In ko smo prišli na vrh — megla. Mimo razglednih oken so se podili gosti oblaki, imeli smo občutek, kakor da smo na letalu, kakor da se vzpenjamo. Z veliko hitrostjo so oblaki bežali mimo nas. In glej, ni minila minuta, ko smo videli tudi že mesto pod nami. Hitel sem fotografirati, dokler mi oblak spet ne vzame razgleda. Vedel sem, da fotografije ne bodo najboljše, a tudi to bo svojevrstna zanimivost.

Pogled proti vrhu Searsovega nebotačnika s pločnika

toliko, da bi lahko z njim zgradili osemstozno avtomobilsko cesto v dolžini devetih kilometrov. Stavba ima več kot 16.000 oken, s posebnimi aluminijastimi ploščami pa je prekritih za približno 60 hektarjev površine. V stolp so vgradili skoraj toliko telefonskih kablov, da bi z njimi lahko dvakrat obkrožili zemljo. V stavbi so za uporabo številnih uradnikov na voljo 103 dvigala, ki so posebej ločena na ekspresna in na vmesna tista, s katerimi lahko potuješ od nadstropja do nadstropja. Razgledovalcem, turistom sta na voljo dve dvigali, ki te pripeljeta do vrha ponosne stavbe v manj kot minuti. Preveč bi bilo naštevati, ko bi hotel opisati poseben varnostni sistem, poseben avtomatični način čiščenja oken, ki jih očistijo po osemkrat na leto, in še vse drugo. Za naše razmere je dovolj, če vemo, koliko ljudi ima v tej stavbi svoj delovni prostor, poleg teh pa vsak dan vstopa vanjo še na tisoče strank in turistov. V podzemeljskih prostorih se mnogi porazgube v pravem mestu z vsem, kar spada zraven, od uslužnostnih dejavnosti do kavarn s 1500 sedeži.

LJUDJE NE ŽIVE V NEBOTIČNIKI

Vsa ameriška mesta se ponašajo s svojim mestnim središčem, ki pa mu nikjer ne pravijo središče, center; povsod v Ameriki mu rečejo „down-town“ in vsakdo ve, da tam ljudje ne živijo. A vendar jih je tam dovolj zlasti prek dneva, ko so odprti uradi in trgovine. Posamezni deli tega mestnega središča pa zažive predvsem ponoči, ko se odpro številna zabavišča, ko te postaja strah tistega zloglasnega „podzemlja“. Tudi Chicago z vsemi svojimi milijoni prebivalcev je tak. „Down-town“ je seveda tu veliko lepši, večji, bogatejši kot v Clevelandu, stanovanjske četrti mesta pa so take kakor po vsej Ameriki. Le v nečem se Chicago razlikuje od drugih ameriških mest: po velikem požaru, ki je v letu 1871 uničil skoraj vse mesto, posvečajo posebno skrb tudi gradnji stanovanjskih hišic, ki ne smejo biti lesene, temveč le zidane ali pa iz posebnih gorljivih snovi. Prav gotovo pa imajo tu tudi najboljše organizirano gasilsko službo na svetu, saj

kljub vsem varnostnim ukrepom požarov ne zmanjka. Sam sem bil v oktobru leta 1971 priča velikih paradi ob stoletnici chičaškega požara. Poleg vse neverjetne gasilske opreme je bilo tam videti še marsikaj drugega, saj je pravi razcvet mesto doživelo v teh zadnjih sto letih.

Stanovanjske četrti Chicaga se širijo predvsem proti zahodu in jugu Chicaga — na severu je Michigansko jezero — to pa so že prava mesta, ki se razvijajo med zelenjem, med seboj in samim Chicagom pa so povezana z modernimi ekspresnimi cestami. V enem izmed teh obrobni mest, v Burr Ridge, ima sedež tudi največja slovenska izseljenska organizacija — Slovenska narodna podpora. Skupno z mladimi, ki so vključeni v posebne sekcije, ima organizacija nad 70.000 članov po vsej Ameriki. Chicago je bil že od ustanovitve leta 1904 sedež te organizacije, čeprav so v prvih letih, pa tudi še pred nekaj leti, nekateri člani zahtevali, da bi preselili sedež tja, kjer je največja koncentracija Slovencev, v Cleveland. A danes to že ni več pomembno. Osrednji urad opravlja svoje posle predvsem po pošti, vsakdo pa jih lahko pokliče tudi po telefonu, saj si Američane brez telefona ne moreš predstavljati. Sem, v Burr Ridge, se je Slovenska narodna podpora jednota priselila pred slabima dvema letoma, ker je postala stara velika stavba, kjer so imeli sedež dolga leta, organizaciji že v breme. Novi prostori SNPJ so funkcionalno urejeni, poslovanje je kar najbolj mehanizirano, poskrbljeno pa je tudi za udobje uslužbencev, ki tu preživijo vse dneve. Poleg članov glavnega odbora, ki so tu stalno zaposleni, je še kakih petnajst uslužbencev, ki skrbijo za vse potrebno. Slovenska narodna podpora organizacija je predvsem bratska zavarovalna družba, kot taka pa mora imeti zelo natančno urejeno poslovanje, tako do zavarovancev kakor tudi do države. In naši rojaki v Ameriki so ponosni, da Slovenska narodna podpora jednota uživa med tovrstnimi bratskimi organizacijami velik ugled.

In še nekaj je nadvse pomembno: SNPJ velja že od nekdaj za napredno delavsko organizacijo, vanjo so se včlanjevali tisti naši rojaki, ki so dobro poznali svetovno delavsko gibanje, ki so se sebe smatrali za socialiste. Danes ta podrobnost morda ni več tako pomembna, kljub temu pa ti bo še vedno vsak član SNPJ ponosno povedal, da je to napredna organizacija. To je organizacija, ki je skupno s svojimi številnimi člani ves čas podpirala tudi novo Jugoslavijo. Te dni še poteka v številnih kroških SNPJ nabiralna akcija za pomoč v potresu prizadetemu Posočju in na posebnem skladu se je nabralo že približno deset tisoč dolarjev.

„PROSVETA“ NE SME UMRETI

Tu, na jugu Chicaga, v mestu Burr Ridge, je uredništvo edinega slovenskega naprednega dnevnika „Prosvete“. Nekdaj tako trden list, ki je bil celo v lastni tiskarni, je že nekaj let v krizi. Število naročnikov se je nevarno znižalo, padlo je že pod dva tisoč petsto. Zdaj ta „dnevnik“ izhaja le še trikrat na teden in je poleg nemškega menda edini dnevni list, ki izhaja v Chicagu v neangleškem jeziku. Številni dnevniki, poljski, češki in drugi, so morali že umreti. Prav gotovo čaka ta usoda tudi „Prosveto“, a naši rojaki, ki jim še nekaj pomeni domača pisana beseda, bi jo radi zadržali vsaj še nekaj let.

„Prosveto“ tiskajo danes v ofset tehniki in imajo velike težave v tem, ker nimajo stavca, ki bi znal vsaj deloma slovensko, zato je v začetku prihajalo do pogostih napak, ki so vzbujale negodovanje naročnikov. Danes je že malo bolje, v tiskarni pa mora pomagati celo urednica lista.

In še to je zanimivo: čeprav sicer Prosveta ne izhaja v velikem obsegu, največkrat le na štirih straneh, je za naše razmere težko razumljivo, da jo pravzaprav delata le dve novinarki — urednici. In to pripravljata list, ki še vedno izhaja trikrat na teden! Resnično zaslužita vse priznanje.

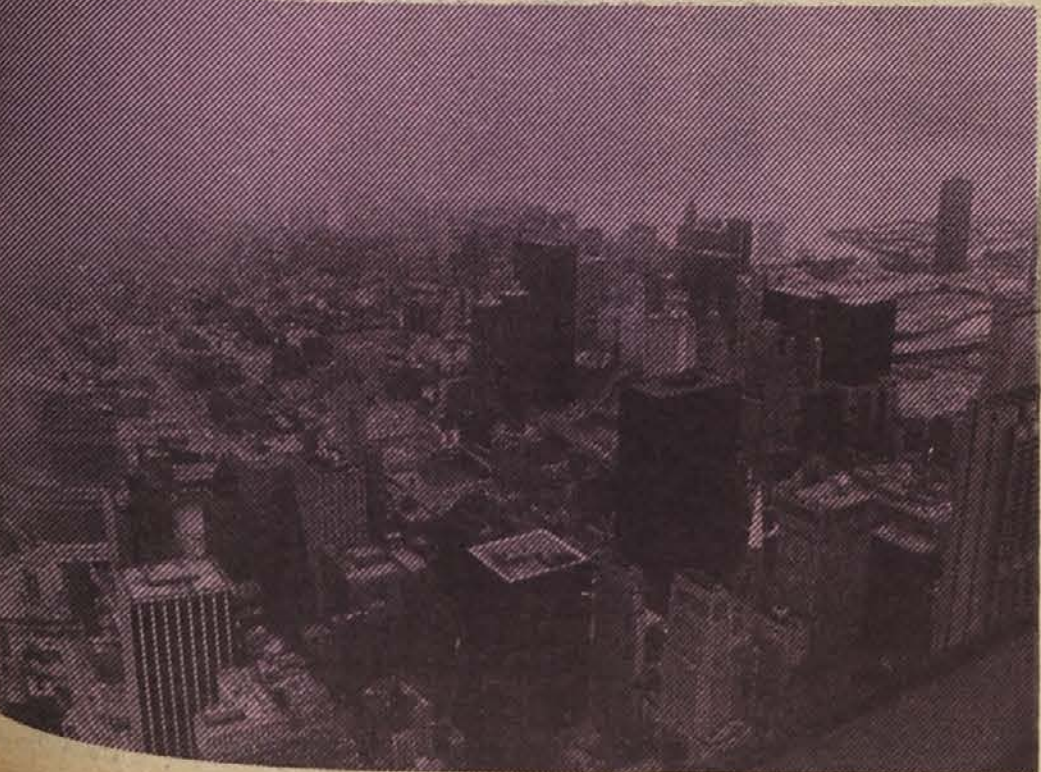
Na robu Chicaga, tega drugega največjega ameriškega mesta, deluje pomembna ustanova za ameriške Slovence. Daleč stran od nebotačnikov, od hrupnega mestnega središča, deluje zaslužna skupina naših ljudi. A vendar moram priznati, da so na svoje mesto, tudi na tiste nebotačnike, ponosni tudi oni. Posredno so jih pomagali graditi vsi, ki živijo v mestu. In zato si jih mora tujec, ki pride v mesto, vsekakor ogledati.

JOŽE PREŠEREN

NAJVIŠJI NA SVETU

Stodesetnadstropna stavba družbe Sears v Chicagu, zgrajena iz jekla, betona, aluminija in stekla, je najvišja zasebna stavba na svetu, piše v prospektu, ki ga dobiš obenem z vstopnico. Tu tudi piše, da je notranja površina 4,5 milijona kvadratnih čevljev, ker bi v nam razumljivih površinskih površini 4,5 milijona kvadratnih čevljev, kar bi v nam razumljivih površinskih stavbe sega 443 metrov visoko, posamezni deli stavbe pa se končujejo že pri petdesetem, šestdesetem ali devetdesetem nadstropju.

Tudi za ameriške razmere, kjer so prvi na svetu začeli graditi nebotačnike, je bila gradnja te stavbe svojevrsten podvig. Gradili so jo štiri leta in ob koncu je delalo na njej tudi po 1600 delavcev. Stavba je vsa elektrificirana in posebno skrb so ob načrtovanju posvečali varčevanju z energijo. V nosilnem ogrodju stolpa je vgrajenega 76.000 ton jekla. Betona pa so vgradili v stavbo

kako in s čim zoper mrčes?

Pomlad prinaša tudi nevshečne stvari. Sončni žarki bodo obudili muhe, komarje in podoben mrčes, ki zagreni življenje tudi najbolj zagriženemu zagovorniku narave. Komarje in muhe štejemo med neprijetne žuželke. Komar sesa kri (malarija je pri nas praktično že zatrta), muha je vir cele vrste črevesnih bolezni.

Za muhe velja, da se razmnožuje na odpadkih. Velja torej načelo: čim manj odpadkov, tem manj muh. Posode za odpadke morajo biti pokrite, odpadki morajo na smetišče (čim dlje od doma) najmanj v treh dneh, sicer vas bo presenetilo novo leglo muh.

Komar je drugačen „ptič“. Komarji se razmnožujejo v lužah in močvirjih. Ker v mestih ni večjih količin mirno stoječe vode, so komarji našli drugačno rešitev. Za nov rod komarjev je dovoljen z malo dežja napolnjena konzerva, zelo primerna „porodnišnica“ je sod z rezervo vode za zalivanje vrta ali neprimerna kanalizacija,

zelo prijetno pa se te nevshečne živalce počutijo tudi v vlažnih kletih.

Če se torej hočete otresti nevshečnih brenčičih sosedov, poskrbite, da bo v okolici vašega doma čim manj odpadkov in mlakuž.

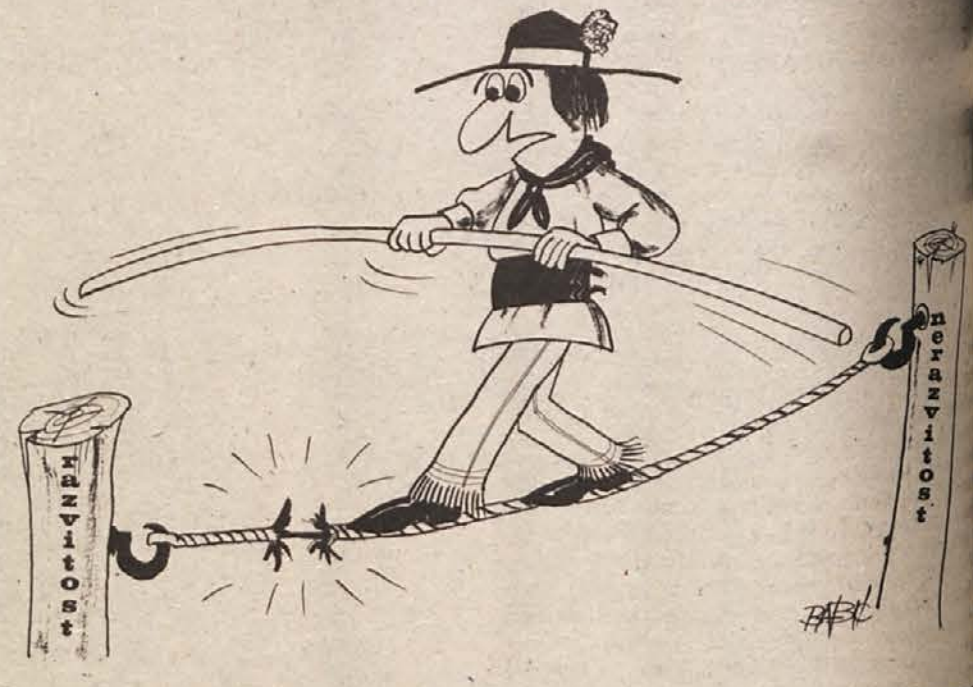
Zelo primerna ovira za muhe in komarje je zaščitna okenska mreža. Najbolj pogosto jo namestimo na okna shramb, vendar velja pravilo, da mreža ne sme imeti okenc, ki bi bila manjša od kvadratnega milimetra.

Vsi omenjeni ukrepi zoper muhe in komarje pa bodo seveda odveč, če ni sovražnik komarjev in muh tudi vaš sosed. Od sosedu do vas je za muhe in komarje samo kratak skok.

Kljub temu pa še vedno ni čas za vreči puško v koruzo. Na voljo je še eno orodje: insekticidi. DDT so opustile že skoraj vse napredne države, vendar so znanstveniki iznašli druge, prav tako učinkovite snovi.

Po vsem svetu velja pravilo, da lahko uporab-

dolenjska pot

ljamo v stanovanju samo blago strupene insekticide, ki jih lahko nabavimo v obliki spreja, insekticidnega praška ali pa trakov, ki izhlapevajo insekticid. Večina imen skorajda neškodljivih sprejev na bazi „piretrina“ se začneja s črko „P“. Tako na primer „Pitroid plus“, „Pips“, „Piretox“ itd.

Zoper muhe in komarje so zelo uspešni tudi trakovi, ki izparevajo strup. Ta strup — imenujejo ga DDWP — je za ljudi praktično neškodljiv. Trak nalepimo pod strop. Vse nevshečne žuželke, ki prilete v sektor izparevanja strupa, so odpisane za življenje. Značilno je, da takrat, ko poginjajo, brenče precej glasneje kot običajno. Prednost trakov je tudi, da traja njihova insekticidna moč več mesecev.

Komarji, muhe in podoben mrčes pa ne pridejo samo „na dom“. Pogosto se z njimi srečujemo tudi v naravi. Med peko čevapčičev, na

lovu in ribolovu. Znanstveniki in industrija so našli odgovor tudi na to vprašanje. Izumili so snovi, ki mrčesu ne prijajo. Imenujejo se repelenti.

Z repelenti se namažemo po koži. Načeloma velja, naj bi ščitili pred muhami, brenčiji in komarji kar nekaj ur. Potrebno pa je tudi nekaj previdnosti. Repelenti ne smejo priti v stik s sluznico oči ali ust. Če se po nesreči to pripeti, je treba sluznico dobro izprati z vodo. Med repelenti dajejo strokovnjaki prednost tistim, ki ne dražijo kože. Med temi omenjajo predvsem „Dipterol“ in „Remotox“.

Vse omenjeno vas bo morebiti spodbudilo, da boste v vaši hiši napovedali mrčesu bolj zgrizen boj. Vsekakor pa bo manj brenčanja in pikanja, če boste o škodljivosti mrčesa prepričali tudi sosede.

NOVO: zgoraj napihnjeno

Kostimi so vsako pomlad najbolj priljubljeno oblačilo. Letos bomo nosile vsakovrstne blazere h krilom, torej tudi neke vrste kostim, prikladen posebno za vsakdanjo pot v službo. Krila in bluze ali pulije lahko menjamo.

Klasičen kostim precej moškega kroja, ki ste ga morda lani z veseljem nabavile, v novi modni pomladi nima posebne veljave. Vendar je ta kos ženske garderobe tako rekoč vedno aktualen, zato ga boste tudi letos rade nosile. Poskrbite le za mali modni dodatek, ki velja za zadnji krik, pa bo celota z lanskim kostimom vred videti najbolj sodobna.

Verjetno bodo predvsem mladi posegli po novosti, ki je letos obšla modo kostimov. Gre za posebno krojen zgornji del, podoben športni jakni. Je širše krojen, pod pasom stisnjen, naj-

večkrat ima na prsih našite žepe in včasih se zapeja na zadrgo. Modni kreatorji pa so razen športnih izvedb takega bluzona ponudili tudi bolj elegantne. Ti segajo do bokov. K bluzonu se dobro podajo tudi hlače in nikjer ni rečeno, da mora biti bluzon iz istega kosa blaga kot krilo.

Ne pozabite, da so pleteni kostimi vseh vrst še vedno cenjeni in da vse, kar moda ponuja, ni za vsakogar! Bluzon, na primer, bo primeren le za žensko z ozkimi boki. Če gre za osebo, ki je v pasu ozka, v bokih pa je preveč, bo v bluzonu kot balon. Blazer pa je za vse postave in vse starosti, posebno če mu je prav odmerjena dolžina.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: kačnik

Pikasti ali pegasti kačnik so poznali že Rimljani. V zemlji ima kratko mesnat in gomoljasto koreniko, iz katere izhaja veliko tenkih in belih vlaken. Iz korenike rastejo dva ali trije s črnimi pegami pomazani listi z zgoraj rdečkasto in spodaj belo nožnico. V kolobarju zbrane cvete obdaja velik trebušnat tulec. Iz plodnic se razvijajo kot grah debele rdeče jagode. Kačnik cvete

od aprila do maja, raste po senčnih, vlažnih gozdovih ter po logih in tratah.

Nabiramo gomoljasto koreniko, in sicer v marcu ali oktobru. Odkopljemo jo z motiko, jo operemo v vodi in posušimo. Nabiramo tudi jagode. Kačnik je sicer strupena rastlina, zato je potrebno z njo previdno ravnati.

Če položiš svežo, zmečkano koreniko na kožo, povzroči me-

hurje, zaužita pa topi sluz, povzroči želodčne krče, ki lahko tudi smrt. Kuhanje in posušena rastlina izgubi strupenost s pridom pa jo uporabljamo vnetju sluznice in pri hripavosti. Vkuhan kačnikovo korenje priporočajo pri hudih prehladih (angini), pri zastarelih kašljih v sapniku, pri težkem dihanju in vnetjih v ustih.

Ljubica Zbačnik

„Očiščeno postrv oškropimo z limoninim sokom in jo malo pustimo ležati. Potem jo osušimo, povaljamo v moki in hitro opečemo na vroči maščobi.“

Postrv položimo na topel krožnik. V maščobo, v kateri se je riba pekla, zlijemo malo rdečega vina in prevremo. Omako zgosti-

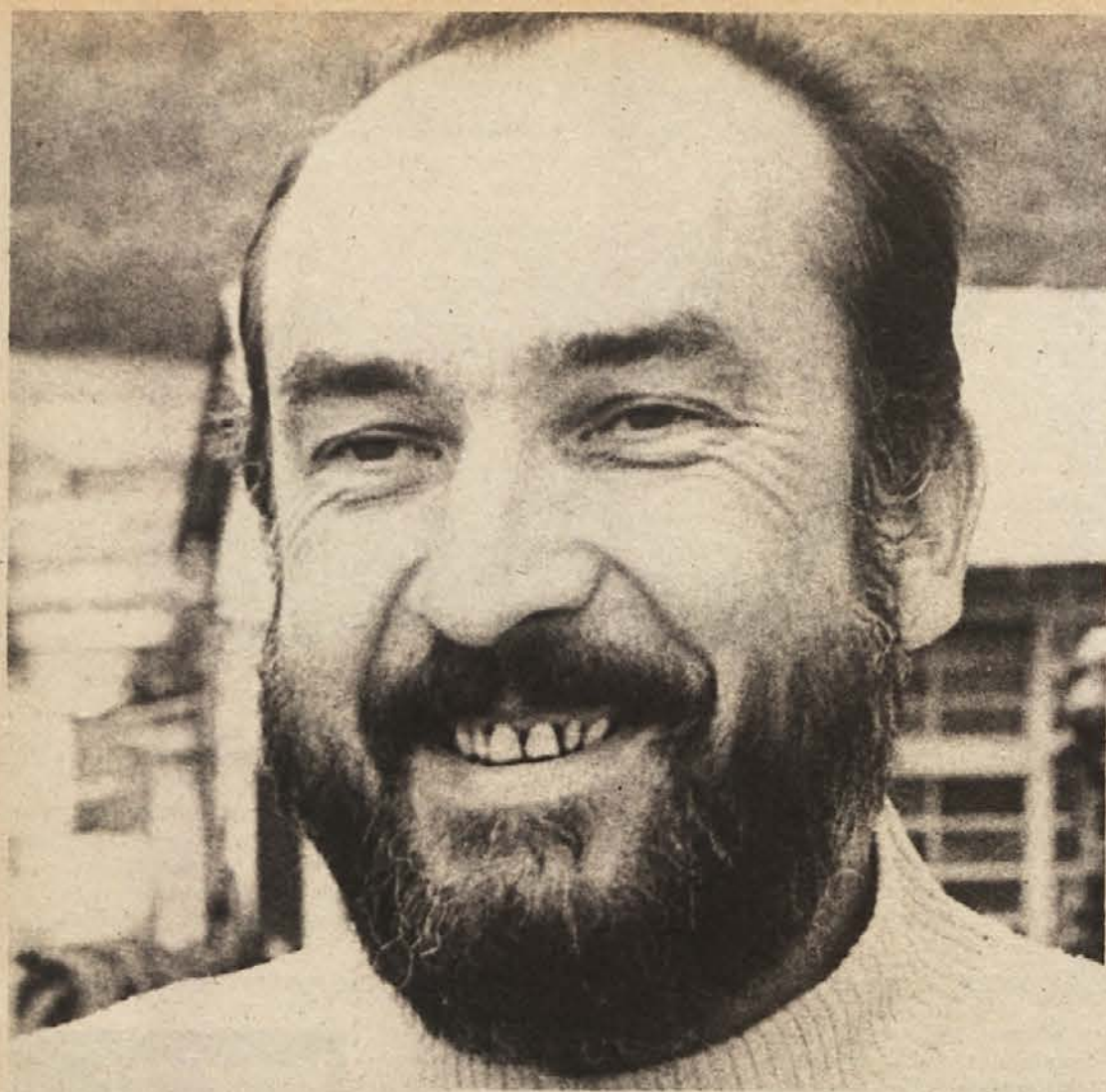
postrv po kardinalske

mo s škrobno moko, nakar jo polijemo po ribi. Po vrhu posipamo s sesekljanimi mandeljni.“

Ta recept za postrvi, pripravljene malo drugače, kakor smo vajeni, je povedala Ljubica Zbačnik, kuharica iz Novega mesta. Zaposlena je v Gostišču na trgu, ki spada pod Šolski center za go-

stinstvo. In če imajo tam vse modne goče recepte, „navadnim“ gospodinjam manj znane, se ni čuditi, da kuharica Ljubica in njene kolegice ter kolegi v kuhinji so zagotovo odlična jed. Kdor ne verjame, naj poizkusi!

Ladislav Lesar
OBRAZI

LETEČI ČLOVEK IN SREČNI PETELIN

Viktor Magyar je slikar dolenske pokrajine, njene grozljivo abstraktne mehke, tesnobe, umiranja, radostnih sporočil. Preprosti elementarni slikar hišic in gričev, trav in neba. Njegove figure so enostavne, obrnjene vase kakor požagana drevesa, še nabita s sokovi, z življenjem in mitičnimi prispodobami.

Ljudje sedijo v čolnih sredi razžarjene rdeče prsti. Molčeči, zavistno sigurni in maščevalni, da se v vsej življenjski radoživosti nenadoma zgodi premik, ki je speljan v sliko, v življenje, ki je samo vizija in hotenje notranjega neznanega ritma. Svetloba je speljana v vse odtenke barv od zelene, rdeče, modre in bele, da si nenadoma pred neznanim zrcalom kakor v galaksiji vesolja, oslepljen od rituala, molitve in molka. Zaznamovan z njegovo barvo in njegovimi ogradami, ki množijo svet.

Vsa ta drevesa, gola, oskubena, ne prinašajo nobenih zvijač, kakor jih ne prinašajo poletne nevihte pod jasnim nebom, ko se seno na kopicah prijazno usloči za ljubezen in za dolgo veselje krav.

Kmetje s klobuki in vsemi mogočimi trakovi si manejo roke tako na skrivaj, da jim ne vidimo dlani in ne vidimo žuljev, samo slutimo nekakšno vdanost v življenje, zaznamovano s tisoč skrivnostmi, v vseh letnih časih, ko je zima s svojo modro belino zenit poletja in prašič gospodar vasi, dol v dolini, kajti vse stvari se dogajajo tukaj med nami, v naši zavesti in na naših travnikih.

Sonce je odprto nebo nekam v temnejšo, močnejše izraženo doslednost barve, da bi s slike nadaljeval samoizpoved, zagnanost s perutmi večnega keruba, pa se zaveš, da je motika preprosta resnica sveta, napravljena zate, kakor voz, ki ga vleče navkreber anonimna figura. Voli pojejo hvalnico košnji in srboriti petelin upogiba vrat, da je vse manj prostora za grlo. Pesem pa pride sama od sebe, tako kakor doživljaš sliko, kakor se ji bližaš,

kakor veš, da je prav.

Viktor Magyar je slikar, bradat, vesel človek, kdaj pa kdaj malo obupan, nor na življenje in nežna pesniška duša.

Najraje se potika po travnikih, gozdovih in še posebno rad gleda ribe in ptice, potem se postavi za slikarsko stojalo, malo mežika proti svetlobi in gnete misli. Pravzaprav gnete občutke. Zasleduje intuicijo, saj sam ne ve, kaj bo povedal z naslednjo sliko.

Toda slike so — in več sto jih že visi na vseh koncih sveta, zaznamovanih z njegovo govorico, z njegovimi rokami in njegovimi očmi. Dosleden v tem svojem edinem resničnem veselju je večer otrok, naiven in trmoglav. Slika je kakor bitka in Viktor Magyar je vojskovodja, ves popackan od barv in nesiguren, če je potrebno koga udariti s pestjo.

Kadar se pogovarja, momlja nerazumljive besede, tako da ne veš, ali preklinja ali slika. Na koncu pa se s široko gesto zamaje kakor ruski mužik, zardi od sramu in v brado se mu naseli kakšna bela kocina več.

O slikarjih ve, da obstaja Dolenjska, kakor je vedel Van Gogh za Provanso, pšenico in sonce in žalost v viharju ptic. Toda smrt se potuhne, počasi bliža, zato je potrebno naslikati: veselo, banalno, groteskno sliko, da pomagaš svojemu prijatelju sočloveku iz dola v modrino, z velikim rdečim cvetom, ki je dežnik, pelerina in sončnica. In velika trhla lupina, na kateri sanjarita stara dva, se prelevi v življenje in jok je spet tista vesela igra, kamor se vračamo vsi.

Viktor Magyar ne verjame v problemsko slikarstvo. Verjame pa v bitko, v poraz in v srečo, ki pride, če mu uspe naslikati dobro sliko.

Slikarji so obarvani mehurji. Nekakšni delavci z barvami in slikarskimi stojali, ki kdaj pa kdaj z veseljem prodajo tudi kakšno sliko. Vprašajte pokojnega Lamuta, koliko jih je prodal!

„Kjer bog roko ven molji“
A. BARTELJ

po volji očetovi

Bukovčev oče iz Kota pri Semiču je že vedel, zakaj je zahteval, da eden od sinov pri semiški železniški postaji zgradi hišo in odpre gostilno in trgovino. Pameten kot je bil, je gledal tudi naprej in računal: hiša bo pri postaji, ob železnici, ki je edina spodobna povezava Bele krajine s svetom, kraj je tak, da si lepšega misliti ne moreš, po dobro vino ne bo treba daleč, saj so vinogradi z znanim semiškim vinom vse naokoli; h gostilni pa gre še trgovina: kdor bo prišel v trgovino, bo zavil še na dva decil in obratno.

Pri Bukovčevih pa je bilo tako, da je bila očetova beseda zakon in nikomur od dvanajstih otrok niti na misel ni prišlo, da bi si upal očetu ugovarjati. Očetova volja se je tako spopolnila, čeprav je usoda zahtevala, da gostilničar ni postal tisti sin, ki je bil za to določen.

Zemljo, na kateri stoji danes Bukovčeva gostilna, je kupil brat današnjega gostilničarja Alojza, ki je živel v Ameriki. Vendar se je tam z avtomobilom smrtno ponesrečil, in čeprav je imel tri sinove, je v oporoki zemljišče zapustil bratu Alojzu, saj je vedel, da noben sin ne bo iz Amerike odšel zato, da bo nekje nad Semičem zgradil hišo in začel gostinsko obrt, kot je želel njihov stari oče.

„Tako sem 1939 začel graditi to hišo,“ je povedal Alojz Bukovec, ki kljub letom in čeprav je že v pokoju, še vedno ne more pustiti poklica, ki mu je zvest vse življenje. „Obrt ima sicer žena Kristina, delava pa oba: ona bolj skrbi za kuhinjo, za nabavo in strežbo sem pa še vedno dober jaz,“ pravi in potoži, da ga sicer dajejo bolečine v nogah, da mora zaradi tega večkrat v bolnico, pustiti pa gostinstva ne more. „Brez dela bi me bilo konec, prometa dandanes pa tudi ni več toliko kot včasih in imam to bolj za kratek čas.“

Novo, danes edino gostilno v Kotu, so odprli 1. oktobra 1941. „Pri nas ni bilo tako, da bi jaz imel svoj denar in sam gradil,“ se spominja Bukovec. „Delali smo vsi, račune pa je plačeval oče. Otroci nismo imeli svojega denarja, čeprav smo bili vsi izučeni in smo vsi delali pri očetu.“ Oče je imel više v vasi gostilno, trgovino, mesarijo, prekajevalnico, trafiko. Alojz se je najprej izučil za trgovca, potem pa še za gostilničarja. „V naši trgovini je lahko človek dobil vse: od šivanke do kovaškega orodja; v mesnici so naredili tudi po 500 kilogramov ogrskih salam, dva brata sta bila izučena mesarja in še prekajevalca posebej. Zvečer smo se vsi zbrali in morali ves denar od dnevnega izkupička izročiti očetu, ki je bil kot nekakšen direktor. Pri mizi smo morali biti vedno vsi skupaj, z učenci, pomočniki in hlapci, tako da se nas je zbralo tudi po osemnajst. Da, pri nas smo živeli še po starem, ko je imel poglavar družine res glavno besedo.“

Alojz pa v novi hiši, kjer je na svoje začel z gostilno in trgovino, ni dolgo užival. Kot partizanskega pomočnika in simpatizerja — vse,

kar je nabavljal za svojo trgovino, je takoj šel za partizane — so ga internirali, ko pa je prišel iz internacije, je šel naravnost v partizane. Med vojno sta v hiši živeli njegovi sestri.

„Čeprav sem bil blizu doma — najprej na skladišč pri Glavnem štabu na Tajčbirtu in potem v drugih belokranjskih vaseh — sem bolj poredko prihajal domov. Vendar je bilo naših gostilni tudi med vojno veselo. Vsako nedeljo so se tu zbrali partizani, peli in plesali v zgornjih prostorih so stanovali kurirji in železničarske družine. Nekaj časa je bila tudi oficirska šola Glavnega štaba. 1943, ko sem bil v komandi mesta Vinica, kjer sem bil ranjen v hrbet in v glavo, so Nemci preselili oficirsko šolo. Partizanom se je še posrečilo pravočasno umakniti se, vendar so v hišo pustili ves arhiv, orožje in druge stvari. Zanimivo je, da se Nemci orožja niso niti približali, vzeli pa so veliko cigaret, ki so jih partizani malo prej dobili celo zalogo, in lepo harmoniko, last partizanke Sonje Povh. Zažgali so arhiv, vendar so vrata in okna tesno zaprli, tako da je papir le tlel, vžgati pa se ni hotel.“

Po vojni mi je bilo včasih kar žal, da sem tako trmasto vztrajal, da nočem ostati oficir in sem rinil domov; imel bi dobro obleko, obutev, plačo, doma pa sem moral vse začeti znova; še sreča, da mi je ostala vsaj prazna hiša,“ pravi Bukovec.

Komaj dober teden po tistem, ko je bil demobiliziran, se je oženil. „Čeprav prej nisem imel dokončno izbrano, mi ni bilo nikoli žal, da sem se odločil tako na hitro,“ se pohvali.

Po vojni so bile gostilne polne. „Dela je bilo še preveč, samo vino in hrano je bilo težko dobiti. Danes s tem ni težav, je pa ljudi manj. Ljudje se po železnici skoraj ne vozijo več, vsak ima avto; gostilno imam bolj za kratek čas: vaščani pridejo na dva decil, malo popijemo, kupijo cigarete...“

Alojz se tolaži s tem, da bo morda sin, ki je izučen gostinec, vpeljal kakšne novosti in vabil več gostov. „Ko bo cesta mimo Tajčbirta asfaltirana, bo tudi več izletnikov zavilo v našo gostilno. Vedno gledam, da imamo dobro domačo vino in hrano, poleg tega pa je od tod prekrasen razgled na Belo krajino, kar ljudi tudi privlači. Vse bi bilo v redu, samo da bi bil še zdrav. Tako mlad, pa je že več mesecev v bolnici,“ potoži oče.

Čeprav je danes pri Bukovčevih manj prometa, je gostilna še vedno na dobrem glasu. Večkrat se napovedo skupine, saj jih Kristina na kuhinjo in belokranjsko vino, ki ga Alojz še od začetka kupuje od najboljših vinogradnikov, še nikoli niso razočarali. Vsako leto pripelje sem svoje študente prof. Mikuž, ki pozna hišo in gospodarja še iz partizanov. Študentom lahko tako poleg drugih krajev, znanih iz NOB, pove tudi o Bukovčevi gostilni, kjer je bila oficirska šola Glavnega štaba.

